

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

عنوان

جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۲۸ شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۸۰۰۱۴

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷



پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

مشروح مذاکرات شورای نگهبان
جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۲۸ شورای نگهبان

ویراستار و مستندساز:

احمد تقی زاده

بازبین:

محمد میثم نداف پور

ناظران علمی:

کاظم کوهی اصفهانی ، دکتر ابوالفضل درویشوند

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۸۰۰۱۴

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان



جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۲۸ شورای نگهبان

فهرست مطالب

- ۲..... مقدمه
- ۳..... طرح حمایت از هنرمندان، استاد کاران و فعالان صنایع دستی
- طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای و
- ۱۰۴..... مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور
- طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای
- ۱۱۷..... اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)
- اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم
- ۱۲۳..... (سهامی خاص)
- اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه منطقه آزاد قشم
- ۱۳۱..... (سهامی خاص)

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی به وسیله شورای نگهبان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌ی سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس یا هیئت وزیران واگذار کند که در این صورت، این اساسنامه‌ها نیز باید به لحاظ عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این، به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده‌ی فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی، بر عهده‌ی شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌ی سازمان‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و استفساریه‌های مربوط به اصول قانون اساسی در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و سرانجام در قالب نظریه شورای نگهبان به مراجع مربوطه اعلام می‌شود. بدین‌سان، مشروح مذاکرات جلسات شورای نگهبان به جهت محتوای علمی قابل استفاده‌ی آن برای آحاد علاقه‌مندان به این مباحث، به ویژه پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است.

با عنایت به تأکيدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت انتشار مشروح مذاکرات شورای نگهبان، گروه تدوین نظرات و مبانی آرای شورای نگهبان، به‌عنوان یکی از شرح وظایف خویش در پژوهشکده شورای نگهبان، آماده‌سازی متون مذاکرات جلسات شورای نگهبان برای انتشار عمومی را در دستور کار دارد. این مهم، در چند مرحله به شرح زیر انجام می‌پذیرد: پس از پیاده‌سازی فایل‌های صوتی جلسات شورای نگهبان، این متون در اختیار کارشناسان گروه قرار می‌گیرد تا از لحاظ فنی و ادبی ویرایش شده و در صورت لزوم، اظهارات اعضای شورا مستندسازی شود. سپس متون ویرایش و مستندسازی شده از لحاظ صحت، اتقان و انطباق با محتوای متون اولیه و همچنین از جهت ویرایشی، مورد بازبینی قرار می‌گیرد. در نهایت، متون بازبینی شده بار دیگر از جهات مذکور توسط ناظران علمی پروژه، به طور دقیق، از جهت شکلی و محتوایی بررسی می‌شود و سپس منتشر می‌گردد.

پژوهشکده شورای نگهبان امیدوار است با تولید و عرضه‌ی این مجموعه، علاوه بر حرکت در جهت تحقق بخشی از منویات مقام معظم رهبری، خواسته‌ی جامعه‌ی علمی کشور و همچنین مراکز سیاست‌گذاری، تقنینی و اجرایی کشور را پاسخ گفته باشد. مسلماً انتشار و عرضه‌ی چنین آثار علمی می‌تواند ثمره‌ی بیش از سی سال مجاهدت و تلاش شورای نگهبان در پاسداری از شرع و قانون اساسی را در اختیار کلیه علاقه‌مندان، به ویژه محافل علمی و پژوهشی، اعم از دانشگاهی و حوزوی قرار دهد و به غنی‌تر شدن هر چه بیشتر مباحث فقهی و حقوقی در کشور کمک کند.

طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی

منشی جلسه - «طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی»^(۱)

ماده ۱- صنایع دستی ایران مجموعه‌ای از صنایع هنری و سنتی است که با محوریت خلاقیت، ذوق و زیبایی‌شناسی با بهره‌گیری از مواد اولیه قابل دسترس تولید می‌شود و فرآیند ساخت و تولید محصول به صورت فردی یا گروهی، عمدتاً با دست و با کمک ابزار مورد نیاز انجام می‌گیرد. رشته‌های فرش دستباف و صنایع دستی از قبیل نساجی سنتی، بافته‌های داری و غیر داری، پوشاک سنتی، کاشی سنتی، سفال و سرامیک، صنایع دستی چرمی، هنرهای سنتی وابسته به معماری، صنایع دستی فلزی، صنایع دستی چوبی و حصیری، صنایع دستی دریایی، صنایع دستی استخوان، رودوزی‌های سنتی، آبگینه، صنایع دستی کاغذی، طراحی و نقاشی سنتی، سازهای سنتی، میناکاری و پیشه‌های وابسته به گروه‌های یادشده می‌باشند.»

آقای شب‌زنده‌دار - «سازهای سنتی» چیست؟ منظورشان نی و امثال آن است؟

آقای کدخدائی - بله دیگر، همه‌ی انواع سازهای سنتی را می‌گویند.

آقای عزیزاده - کجا را می‌گویید؟

آقای کدخدائی - سازهای سنتی که در خط آخر ماده (۱) آمده است. همان وسایل موسیقی منظور است.

۱. طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۱۴ به تصویب شورای اسلامی رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۱۴۲۳۰۷۳۶ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۱ به شورای نگهبان ارسال شد. این مصوبه در مجموع در سه مرحله بین شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی رفت و برگشت داشته است. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ و در مرحله‌ی دوم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۸/۱۷ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را به ترتیب طی نامه‌های شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ و ۹۶/۱۰۲/۳۲۰۱ مورخ ۱۳۹۶/۸/۲۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ مجلس، این مصوبه در مرحله‌ی سوم رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۸ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۴۲۴۳ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

آقای مدرسی یزدی - نه، منظور فقط سازهای سنتی است. همه‌ی وسایل موسیقی که منظور نیست.

آقای شبزنده‌دار - «سازهای سنتی» همه چیز را در بر دارد.

آقای مدرسی یزدی - همه چیز، ساز است؟! مثلاً «تنبک» که ساز نیست.

آقای جنتی - حالا مگر «سازهای سنتی» چه اشکالی دارد؟

آقای شبزنده‌دار - اشکالی ندارد؟! یعنی شما این سازها را حلال می‌دانید؟!

آقای جنتی - موضوع عمده این است که چطوری از آن سازها استفاده کنیم. ماده (۱) این مصوبه می‌گوید این سازها جزء صنایع دستی هستند. حالا ممکن است افراد از آن سازها استفاده‌ی مشروع بکنند یا ممکن است استفاده‌ی نامشروع بکنند.

آقای شبزنده‌دار - سازهای سنتی مثل همین نی است که می‌نوازند. خوب، در این ماده روشن است که منظور از سازهای سنتی چیست دیگر. منظور، سازهای سنتی است که برای ...

آقای هاشمی شاهرودی - ... برای مرثیه‌خوانی‌های سنتی استفاده می‌شود دیگر.

آقای شبزنده‌دار - نه، فقط آن استفاده منظور نیست. فقط این‌هایی نیست که الان تلویزیون نشان می‌دهد.

آقای هاشمی شاهرودی - این سازهایی که در مداحی‌ها استفاده می‌شود، سازهای سنتی است دیگر.

آقای شبزنده‌دار - شما فتوای آقایان مراجع را می‌گویید یا فتوای خودتان را می‌گویید؟

آقای هاشمی شاهرودی - می‌گویم سازهای مورد استفاده در مداحی‌ها، سازهای نی و امثال اینها که در شرع جایز است، سازهای سنتی هستند. حالا غیر از این موضوع، این ماده در مقام تعریف است.

آقای علیزاده - بله.

آقای شبزنده‌دار - نه، می‌گوید که [باید از صاحبان این سازها حمایت بشود].

آقای علیزاده - این ماده آن نوع استفاده‌ی خلاف شرع را که نمی‌گوید.

آقای مدرسی یزدی - اگر این اشکال را می‌خواهیم بگیریم، باید بگوییم اطلاق این ماده شامل آن موارد خلاف شرع می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - این ماده در مقام تعریف است. در این ماده که تکلیفی برای دولت مشخص نکرده‌اند. خوب، ممکن است بعضی چیزهای دیگر هم امکان استفاده‌ی حرام از آنها باشد.

آقای شب‌زنده‌دار - «چیزهای دیگری» که در این ماده مطرح نیست. این مصوبه مربوط به حمایت از این موارد است.

آقای علیزاده - صنایع دستی مثلاً شامل مجسمه‌سازی هم می‌شود.

آقای اسماعیلی - مجلس با این مصوبه می‌خواهد این هنرمندان را بیمه کند.

آقای هاشمی شاهرودی - تبصره (۱) ماده (۱) را بخوانید.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خوب، پیشه‌های وابسته به گروه‌های یادشده را هم ذیل ماده می‌گوید.

آقای شب‌زنده‌دار - ... [نارسایی صوت]

آقای علیزاده - می‌خواهید بفرمایید موازین اسلامی را باید در ساخت رعایت کنند؟ خوب، این طوری که نمی‌شود.

آقای مدرسی یزدی - اگر ماده (۱) اطلاق داشته باشد، می‌شود به آن اشکال وارد کرد، ولی بعید است اینجا اطلاق داشته باشد.

آقای جنتی - ماده (۱) در مقام تعریف است.

آقای شب‌زنده‌دار - تعریف نیست.

آقای مدرسی یزدی - تعریف که نیست. ماده (۱) در مقام بیان است، ولی در مقام بیان از هر جهت نیست؛ یعنی فی‌الجمله گفته است.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، این ماده می‌گوید صنایع دستی که مورد حمایت واقع می‌شود، اینها هستند.

آقای علیزاده - چه اطلاقی دارد؟! مثلاً وقتی می‌گویند این تار را می‌سازند، معلوم است که این تار را برای استفاده‌ی حلال یا حرام می‌سازند؟! اینها ساز را می‌سازند. حالا الآن در این ماده نمی‌گوید استفاده از این ساز برای حلال یا حرام است. اگر یک ساز استفاده‌ی حلال داشته باشد که دیگر اطلاکش اشکال ندارد.

آقای شب‌زنده‌دار - مثلاً نی چه استفاده‌ی حلالی دارد؟

آقای علیزاده - من نمی‌دانم. شماها می‌دانید. من چه می‌دانم! الآن شب و روز دارند در

تلویزیون و رادیومان ساز می‌زنند.

آقای ابراهیمیان - همه‌ی این نواهای مذهبی را با نی می‌زنند.

آقای هاشمی شاهرودی - مرثیه را اگر با نی بخوانند که ایرادی ندارد.

آقای علیزاده - یعنی صدا و سیمای خودمان دارد ساز زدن را نشان می‌دهد. ما چه کار بکنیم؟ ما که گناهی نداریم. مردم چه می‌دانند! الآن آدم سوار تاکسی که می‌شود، اول خیال می‌کند راننده نوار گذاشته است، اما بعد می‌بینی رادیوی خودمان است.

آقای مدرسی یزدی - البته اینکه صدا و سیمای خودمان نشان می‌دهد که حجت نیست. شما باید معیار را رعایت کنید. معیار این است که اگر واقعاً یک آلت موسیقی، آلت منحصره در امور حرام باشد، خب استفاده از آن حرام است و حمایت از آن هم حرام است. یا اگر در یک موردی بدانید که از آن آلت فقط در موارد حرام استفاده می‌کنند، باز استفاده و حمایت از آن هم حرام است.

آقای ابراهیمیان - می‌فرمایید ساختنش هم ایراد دارد؟

آقای مدرسی یزدی - حالا بعید نیست که آدم بگوید این ماده اطلاق دارد. چون این ماده دارد می‌گوید باید از اینها حمایت بکنیم، ولو اینکه می‌دانیم که دارد از آن در راه حرام استفاده می‌شود. چون باید این فرد را نهی بکنند؛ نباید حمایتش کنند.

آقای ابراهیمیان - ... [نارسایی صوت]

آقای مدرسی یزدی - چرا دیگر؛ این ماده می‌گوید باید از این صاحبان صنایع دستی حمایت کرد. آن وقت «حمایت» اطلاق دارد؛ یعنی ولو اینکه یک وسیله‌ای مثلاً استفاده‌ی حرام باشد، آنها را هم شامل می‌شود. اگر ماده (۱) این اطلاق را داشته باشد، حرام است، ولی اگر نه، اطلاق نداشته باشد، عیبی ندارد. به هر حال، احتیاط هم کار خوبی است. حالا اجازه بدهید این ماده را یک دور دیگر بخوانیم: «ماده ۱- صنایع دستی ایران...» نه، اینجا تعریف صنایع دستی است. درست می‌فرمایید؛ ایرادی ندارد.

آقای شبزنده‌دار - نه، حکمش هم در همین ماده است.

آقای کدخدائی - احکام صنایع دستی در مواد بعد آمده است.

آقای شبزنده‌دار - این ماده که نمی‌خواهد همین‌طور تعریف یک سری صنایع دستی را بگوید. طرح حمایت یعنی آن چیزهایی که قرار است مورد حمایت واقع شوند، اینهایی هستند که در این ماده گفته شده است.

آقای مدرسی یزدی - خب، آنجایی که عنوان طرح آمده است، اطلاق دارد. عنوان طرح را ایراد بگیرید!

آقای شبزنده‌دار - کجا را ایراد بگیریم؟

آقای مدرسی یزدی - عنوان «طرح حمایت» اطلاق دارد. اینجا ماده (۱) تعریف است. مجلس صنایع دستی را در این ماده تعریف کرده است: «ماده ۱- صنایع دستی ایران مجموعه‌ای از صنایع هنری و سنتی است ...»

آقای کدخدائی - ... یا مثلاً ماده (۲) می‌گوید مشمولین این مصوبه بیمه شوند.

آقای شبزنده‌دار - اینکه ماده (۱) این طوری آمده است، یعنی اینها موضوع این مصوبه هستند.

آقای مدرسی یزدی - اگر این طرح اطلاق داشته باشد، این ماده هم ایراد دارد.

آقای شبزنده‌دار - خب، اشکال دارد.

آقای مدرسی یزدی - خب، دارم می‌گویم «اگر». آخر معلوم نیست که این طرح اطلاق داشته باشد.

آقای شبزنده‌دار - طرح حمایت است.

آقای مدرسی یزدی - مصوبه حمایت علی‌الاطلاق نگفته است.

آقای شبزنده‌دار - بعدش دیگر در کجای طرح چیزی گفته است [که مقید کند]؟

آقای مدرسی یزدی - خب، حمایت باید طبق قانون باشد.

آقای شبزنده‌دار - وقتی مجلس اینها را در ماده (۱) ذکر کرده است، یعنی اینها مورد حمایت واقع می‌شوند.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال اگر کسی احراز بکند که این مصوبه حمایت علی‌الاطلاق است، بنده هم رأی می‌دهم که حرام است. البته اگر احراز بشود. ولی من الآن شک دارم.

آقای عزیزاده - پس اگر الآن آقایان فرمایشی ندارند، رأی‌گیری کنیم. شما فرمایشی دارید؟

آقای جنتی - نه، من مطلبی ندارم.

آقای عزیزاده - حضرات آقایانی که می‌گویند اطلاق این سازهای سنتی ایراد دارد، رأی بدهند.

آقای مدرسی یزدی - اگر اطلاق داشته باشد که حرام است. منتها آیا اطلاق دارد یا نه؟ بحث این است.

آقای جنتی - اطلاق در تعریف که مشکل ندارد.

آقای علیزاده - بله دیگر، پس رأی کافی برای مغایرت با شرع ندارد؟

آقای جنتی - نه.

آقای شبزنده‌دار - حاج آقا، ماده (۱) تعریف نیست.

آقای جنتی - تعریف است.

آقای شبزنده‌دار - نه، اینجا موضوع حکم مصوبه است. موضوع حکم در این ماده قرار داده شده است.

آقای ابراهیمیان - نه، در مواد بعدی موضوع حکم قرار داده شده است.

آقای مدرسی یزدی - منتها حکم در مواد بعدی اطلاق ندارد.

آقای شبزنده‌دار - دلیلی ندارد که مجلس بیاید ساز را تعریف بکند. در این ماده دارد موضوع حکم را بیان می‌کند.

آقای جنتی - هر وقت حکم ساز را گفت، [می‌بینیم ماده (۱) موضوعش است یا نه].

آقای شبزنده‌دار - کجا حکم را گفته است؟

آقای ابراهیمیان - در ماده (۲) [مثلاً حکم را گفته است]. آن وقت مجبور می‌شود که همین حرف‌ها را [که در ماده (۱) آمده است]، در ماده (۲) تکرار کند.

آقای کدخدائی - مثلاً ماده (۲) بگوید که دولت باید مشمولین این مصوبه را بیمه کند و برایشان بیمه‌ی بازنشستگی در نظر بگیرد.

آقای شبزنده‌دار - خب، بخواهد مشمولین ماده (۱) را بیمه بکند، باید همه را بیمه بکند.

آقای کدخدائی - بله، همه‌ی احکامش این‌طوری است.

آقای علیزاده - نه، مثلاً ماده (۲) می‌گوید دولت باید نسبت به بیمه نمودن واجدین شرایط اقدام کند.

آقای مدرسی یزدی - خب، آن حکم هم درست نیست. اگر اعانت بر اثم^(۱) باشد،

۱. در توضیح اصطلاح اعانه بر اثم این‌گونه گفته شده است: «گنهار گاهی به تنهایی عمل گناه را انجام

درست نیست.

آقای علیزاده - به هر حال، اگر آقایان این سازهای سنتی را به هر دلیل خلاف شرع می‌دانند، رأی بدهند.

آقای شب‌زنده‌دار - این ماده اشکال دارد.

آقای علیزاده - خیلی خوب، سراغ مورد بعدی برویم.

آقای مدرسی یزدی - تا اینجا ما ایراد نداریم؛ ولی ممکن است در جای دیگر ما هم ببینیم واقعاً ماده (۱) ایراد دارد.

منشی جلسه - «تبصره ۱- عناوین صنایع دستی موضوع این ماده با پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و تصویب هیئت وزیران در چهارچوب تعریف مذکور قابل افزایش می‌باشد.»

آقای مدرسی یزدی - نه، درست نیست. آن وقت مشکل ایجاد می‌شود.

آقای شب‌زنده‌دار - این تبصره هم اشکال دارد.

آقای علیزاده - بله، این موضوع نیازمند تقنین است.

آقای مدرسی یزدی - یعنی هیئت وزیران می‌تواند فردا بگوید که فلان آلت موسیقی مثل پیانو هم مشمول این مصوبه است؛ چون با این مصوبه، علی‌الاطلاق داریم به آنها چنین اجازه‌ای می‌دهیم.

آقای علیزاده - نه، اصلاً به طور کلی تعیین این موضوع نیازمند تقنین است.

آقای کدخدائی - این تبصره مغایر اصل (۸۵) است.

آقای اسماعیلی - نیازمند تقنین است.

آقای علیزاده - بله، خلاف اصل (۸۵) است.

→

می‌دهد که عنوان فاعل دارد و گاهی نیز با همکاری دیگری یا دیگران مرتکب می‌شود که این همکاری ممکن است دو صورت داشته باشد: صورت اول، دخالت همگی همکاران در عنصر مادی گناه که به تمامی آنان، شرکا گفته می‌شود. صورت دوم، به گونه‌ای است که فرد یا افرادی به تنهایی عنصر مادی گناه را مرتکب می‌شوند، ولی فرد یا افراد دیگری وی را در انجام عنصر مادی یاری و کمک می‌کنند که به عمل این فرد یا افراد در فقه اسلامی «اعانه بر اثم» گفته شده است و به آنان عنوان معین نیز داده‌اند. در حقوق جزای عرفی به عمل فوق، «معاونت در جرم» گفته شده است. (محقق داماد، مصطفی، قواعد فقهی، تهران، مرکز نشر علوم اسلامی، ج ۲، ۱۲، ۱۴۰۶ق، ج ۴، ص ۱۷۳)

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - خب، باشد؛ عناوین را عوض می‌کنند. مثلاً همین طور که آقای مدرسی یزدی فرمودند، هیئت وزیران می‌آید به جای ساز، پیانو را به عناوین مذکور در ماده (۱) اضافه کند.

آقای مدرسی یزدی - البته مجلس گفته است تشخیص مصادیق با هیئت وزیران است. **آقای علیزاده -** این تبصره که تشخیص مصادیق نیست. تبصره (۱) دارد عناوین را می‌گوید.

آقای مؤمن - نه، تشخیص عناوین است.

آقای کدخدائی - [تبصره (۱) می‌گوید:] «عناوین صنایع دستی موضوع این ماده ...»

آقای مدرسی یزدی - تبصره (۱) درست است. تبصره (۲) مصادیق را می‌گوید.^(۱)

آقای هاشمی شاهرودی - یعنی اگر فردا یک چیز دیگر هم [به عنوان صنایع دستی ساخته یا شناسایی] شد، [بتوان به شمول این مصوبه اضافه کرد].

آقای مدرسی یزدی - تار، عود، بربط و امثال اینها سازهای سنتی هستند که مشمول این مصوبه می‌شود.

آقای علیزاده - تبصره می‌گوید: «تبصره ۱- عناوین صنایع دستی موضوع این ماده با پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ... قابل افزایش می‌باشد.» **آقای هاشمی شاهرودی -** تبصره (۱) گفته است عناوین صنایع دستی «در چهارچوب تعریف مذکور» قابل افزایش هستند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یعنی مقصود تبصره، مصادیق است؛ یعنی عناوین زیاد نمی‌شود.

آقای مدرسی یزدی - نه، تبصره‌ی بعدی تشخیص مصادیق را می‌گوید.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، ببینید؛ تبصره (۱) گفته است:

۱. تبصره (۲) ماده (۱) طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب ۱۳۶/۴/۱۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- ...»

تبصره ۲- تشخیص مصادیق صنایع دستی و اشخاص فعال در صنایع مذکور موضوع این ماده که فاقد بیمه تأمین اجتماعی می‌باشند، جهت برخورداری از بیمه مذکور حسب مورد با سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشد.»

عناوین صنایع دستی در چهارچوب تعریف مذکور قابل افزایش هستند.

آقای علیزاده - ماده (۱) تعریف چیست؟ صنایع دستی را که تعریف نکرده است؛ ذکر مصداق است، تعریف نیست.

آقای ابراهیمیان - ماده (۱) صنایع دستی را «با محوریت خلاقیت، ذوق و زیبایی‌شناسی» تعریف کرده است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، در چارچوب خلاقیت، ذوق و زیبایی‌شناسی و امثال اینها باید باشد.

آقای مؤمن - «ماده ۱- صنایع دستی ایران مجموعه‌ای از صنایع هنری و سنتی است که با محوریت ...»

آقای هاشمی شاهرودی - «... خلاقیت، ذوق و زیبایی‌شناسی ...»

آقای مدرسی یزدی - ... همین جا می‌شود اشکال وارد کرد. با این کار، اشکال ماده (۱) را هم می‌توانیم بگوییم که این عناوین باید به وجه شرعی مقید باشند.

آقای مؤمن - یا بگوییم اختصاص به وجه حرام نداشته باشند.

آقای مدرسی یزدی - بله، اختصاص به وجه حرام نداشته باشد.

آقای مؤمن - اگر اختصاص به وجه حرام داشته باشند، ایراد دارد.

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای مؤمن - به عکس باید باشد. یعنی اگر اختصاص به وجه حرام داشته باشد، ایراد دارد.

آقای مدرسی یزدی - قبول است. مراد همین است. یعنی رعایت موازین شرعی در این تبصره و قبل از آن و بعد از آن لازم است.

آقای علیزاده - ببینید؛ مجلس با این عبارت «از قبیل» می‌خواهد عناوین دیگری به این ماده اضافه کند.

آقای مدرسی یزدی - بله، مجلس احتمالاً زرنگی کرده است.

آقای مدرسی یزدی - بنابراین قطعاً باید این قید لزوم رعایت موازین شرعی را بگذاریم.

آقای علیزاده - چون می‌دانستند اگر اسم آن رشته‌ها یا سازها را می‌آوردند، آقایان فقهای شورا ایراد می‌گرفتند.

منشی جلسه - ماده (۱) «پیشه‌های وابسته» را هم گفته بود. شما ایراد نگرفتید.
آقای مدرسی یزدی - بله، ایشان راست می‌گوید. البته آنجا حکم را نگفته است؛
 تعریف کرده است. در این تبصره (۱) دارد حکم می‌کند.
آقای هاشمی شاهرودی - نه، این [تبصره] تعریف است.
آقای مؤمن - نه، این تبصره [حکم] است. خود ماده هم تعریف است و عناوین را
 می‌گوید.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ ماده (۱) اطلاق نداشت. ولی تبصره (۱) افزایش عناوین
 صنایع دستی را در اختیار هیئت وزیران می‌گذارد و آنها هر کاری می‌خواهند می‌کنند.
آقای مؤمن - نه، تبصره که عناوین را نمی‌گوید.
آقای مدرسی یزدی - نه، موضوع تبصره، عناوین است.
آقای مؤمن - بله، در مورد عناوین است.
آقای مدرسی یزدی - این تبصره هم با اصل (۸۵) مغایرت دارد و هم [ایراد شرعی
 دارد].

آقای مؤمن - نه دیگر، مغایر اصل (۸۵) نیست.
آقای مدرسی یزدی - با اصل (۸۵) هم مغایرت دارد.
آقای مؤمن - اینجا در مقام تعریف است.
آقای مدرسی یزدی - اینجا که تعریف نکرده است.
آقای شب‌زنده‌دار - یعنی بر اساس محوریت خلاقیت و ذوق و زیبایی‌شناسی باید
 بیایند عناوین صنایع دستی را بگویند؟! چون آن چیزی که بالا گفتند، این است.
آقای هاشمی شاهرودی - بله، فرض کنید فردا یک تار دستی کامپیوتری پیدا شد.
آقای شب‌زنده‌دار - آن اشکال ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - بسیار خوب، هیئت وزیران می‌خواهند آن را به عناوین صنایع
 دستی اضافه کند. در این تبصره می‌گوید اگر عناوین جدیدی مشابه تارهای دستی پیدا
 شد، می‌شود در این چهارچوب اضافه کرد.
آقای شب‌زنده‌دار - نه.

آقای مدرسی یزدی - نه، این تبصره آن [تار کامپیوتری] را شامل نمی‌شود. چون در
 ماده (۱) این‌طور دارد که صنایع دستی «با بهره‌گیری از مواد اولیه» تولید می‌شوند.

آقای عزیزاده - حالا کامپیوتری درست شده است.

آقای مدرسی یزدی - ماده (۱) سازهای کامپیوتری را شامل نمی‌شود. مربوط به سازهای دستی است.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، تازه اگر شامل هم بشود، اشکالی ندارد. اشکال در شمول ماده (۱) نسبت به سازهای کامپیوتری نیست؛ نسبت به چیزهای حرام است.

آقای هاشمی شاهرودی - [تبصره (۱) برای جایی است که] وسیله‌ای جدید درست شده است. مثلاً تار دستی که در ماده (۱) نیامده است، حالا هیئت وزیران می‌خواهند این را هم اضافه کنند.

آقای عزیزاده - بالا در ماده (۱) «هنرهای سنتی وابسته به معماری» گفته است. یعنی هنرهای سنتی وابسته به همه‌ی انواع صنایع دستی را نگفته است.

آقای ابراهیمیان - ماده (۱) دو تا جمله دارد. یک جمله‌اش تا عبارت «انجام می‌گیرد» است. همان جا که در سطر چهارم نقطه گذاشته شده است. تا آنجا مجلس در ماده (۱) مثلاً تعریف به جنس^(۱) و فصل^(۲) و اینها کرده است. بعد در جمله‌ی دوم این رشته‌ها را به عنوان مصادیق صنایع دستی ذکر کرده است. حالا مثلاً اگر این جمله‌ی دوم نبود،

۱. «جنس، یکی از کلیات خمس و آن کلیی است که بر افراد مختلف‌الحقیقه قابل حمل است و در جواب «ما هو» می‌آید. مانند حیوان که بر انسان و اسب و خرگوش و شیر و جز آن حمل می‌شود و آنها به حسب حقیقت یعنی بحسب ماهیت، مختلف هستند و اختلاف آنها تنها در عرضیات نیست و مانند شکل که انواع مختلف را از مثلث و مربع و لوزی و بیضی و دایره و جز آن شامل می‌شود و این انواع به حسب حقیقت و ماهیت مختلف هستند؛ مثلاً دایره ذاتاً محدود به خط منحنی است که همه نقاط آن از نقطه درونی موسوم به مرکز به یک فاصله باشد. در صورتی که مثلث ذاتاً محدود به سه خط مستقیم است و مربع، شکلی است محدود به چهار ضلع مساوی و دارای چهار زاویه قائمه. چنان که معلوم است، جنس اعم از نوع است و بنابراین هر جنس چندین نوع را شامل است.» (خوانساری، محمد، فرهنگ اصطلاحات منطقی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ج ۲، ۱۳۷۶، ص ۸۷)

۲. «فصل، یکی از کلیات خمس و آن کلی ذاتی است که موجب امتیاز یک نوع از انواع دیگر می‌شود. مانند ناطق که فصل انسان است و آن را از اسب و سگ و خرگوش و انواع دیگر حیوان ممتاز می‌سازد و مانند عبارت «محدود به خط منحنی» که همه نقاطش از مرکز به یک فاصله باشد» که فصل دایره است و موجب جدا ساختن آن از اشکال دیگر می‌شود. وقتی فصل به طور مطلق استعمال شود، مراد همان فصل ذاتی یعنی مابه‌الامتیاز ذاتی نوع از انواع مشارک در جنس است.» (خوانساری، محمد، فرهنگ اصطلاحات منطقی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ج ۲، ۱۳۷۶، ص ۱۶۳)

یعنی در جمله‌ی اول تعریف می‌کردند، بعد می‌گفتند هیئت وزیران مصادیق اینها را تعیین می‌کند، در این صورت، آیا ما ایراد تقنین توسط هیئت وزیران را می‌گرفتیم یا نه؟ اگر ایراد تقنین نمی‌گرفتیم، اینجا هم دیگر نباید به تبصره ایراد بگیریم. این فرمایش دوستان درست است. من حرفم را پس می‌گیرم.

... [نارسایی صوت]

آقای ابراهیمیان - کل این طرح اشکال مغایرت با اصل (۷۵) دارد. من این را می‌دانم. اشکال اصل (۷۵) یک اشکال دیگر است.

آقای علیزاده - تبصره مغایر اصل (۸۵) است.

آقای مؤمن - مغایرتی ندارد.

آقای ابراهیمیان - از حیث تقنین، اگر شما قیود مذکور در چهار سطر اول ماده (۱) را برای اینکه موضوع این احکامی که در این طرح آورده شده است، کافی می‌دانید و واگذاری تعیین مصادیق آن احکام را به مجریان یا به دستگاه قوه‌ی مجریه تقنین نمی‌دانید، این ماده اشکالی ندارد. تبصره هم اشکال ندارد.

آقای علیزاده - حضرت آیت‌الله یزدی، بفرمایید.

آقای یزدی - من عرض می‌کنم که اشکال‌های شرعی را نباید به سازهای سنتی اختصاص داد. چرا؟ چون همین نقاشی و مجسمه‌سازی و بعضی چیزهای دیگر در ماده (۱) هم هست که هم استفاده‌های خلاف شرع دارد و هم استفاده‌ی غیر خلاف شرع دارد. بنابراین من می‌خواهم این را عرض بکنم که در خود نقاشی، در خود آثار فلزی یا غیر فلزی، چیزهایی ساخته می‌شود یا مجسمه‌هایی ساخته می‌شود که خلاف شرع هستند. مثلاً مجسمه‌ای هست که یک زن عریان است و این مجسمه را جلوی در ورودی هتل یا در ورودی غذاخوری می‌گذارند. خب، این مجسمه‌سازی است. یک مجسمه است، جنسش هم فلزی است. وسایل دیگر هم ممکن است این‌طوری باشد. بنابراین من می‌خواهم بگویم قید استفاده‌ی شرعی را طوری باید در این ماده گذاشت که به همه‌ی این عناوین بخورد و اختصاصی به سازها نداشته باشد. در مورد سازها هم همین‌طور است. خب، معلوم است که از آلات موسیقی دو سه جور می‌شود استفاده کرد؛ یعنی هم شرعی و هم غیر شرعی. بعضی‌ها خوب استفاده می‌کنند، بعضی‌ها هم بد استفاده می‌کنند. من می‌خواهم عرض کنم باید قیدی بیاید که به کل

[عناوین در ماده (۱) زده شود]. آنجایی که در مصوبه یک حکمی بار می‌شود، ما نمی‌توانیم به کل [آن عناوین بار کنیم]. همان‌قدر که یک صنعت دستی ممکن است ساختنش جایز باشد، ممکن است ساختنش جایز نباشد. مجسمه‌سازی فلزی، نقاشی روی چرم، روی پارچه، روی هر چیز دیگر همین‌طور است. اینها جزء صنایع دستی هم هستند، اما خب، معلوم است که بعضی از اینها مثل ساخت مجسمه‌ی عریان حرام هستند. اصلاً خود نگاه کردن و تماشای بعضی از صنایع دستی مثل همین مجسمه‌های عریان هم اشکال دارد. بنابراین ساز و نواز هم همین‌طور است. اینکه آقایان قید شرعی را فرمودند، من خیال می‌کنم این قید را باید به کل صنایع دستی زد و گفت در جایی که استفاده‌ی نامشروع از آنها نشود، ایرادی ندارند.

آقای شب‌زنده‌دار - بله.

آقای علیزاده - منظور حضرت آیت‌الله یزدی این است که با توجه به حمایت‌هایی که در این قانون آمده است، این تعاریف مطلق هستند و شامل مواردی هم که خلاف شرع است، می‌شود.

آقای یزدی - بله، شامل موارد حرام هم می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - پیشنهاد خوبی است.

آقای جنتی - آن ماده‌ای که در آن حمایت انجام شده است، اشکال دارد [نه این ماده (۱)].

آقای علیزاده - بله، منظورشان همین است. پس با توجه به این حمایت‌هایی که در این مصوبه آمده است، ماده (۱) اشکال دارد. چون این عناوین شامل مواردی می‌شوند که آن موارد خلاف شرع را شامل می‌شود. پس الآن قبول دارید که در این مصوبه حمایت هست دیگر؟!

آقای یزدی - مسلماً همین‌طور است. هم نقاشی هم مجسمه‌سازی مطلق هستند.

آقای جنتی - من نمی‌دانم شما چرا این‌طوری بیان می‌کنید. می‌گوید تار جزء صنایع دستی است، سنتور جزء صنایع دستی است، ویولن جزء صنایع دستی است. خب، هر جای مصوبه که گفت باید از اینها حمایت کنید، آنجا باید اشکال بگیریم.

آقای علیزاده - حمایت در مواد بعدی هست. ما باید بگوییم با توجه به حمایت‌هایی که در مواد بعدی وجود دارد، [موضوع احکام محدود بشود]. این عناوین را باید مقید

کرد تا آن حمایت‌ها اصلاح بشود.

آقای یزدی - مجسمه‌سازی هم جزء صنایع دستی است، ولی مجسمه‌سازی [مطلقاً بدون اشکال نیست].

آقای مدرسی یزدی - اجازه بفرمایید. یک نوبت هم به ما بدهید صحبت کنیم.

آقای یزدی - در دنیا هم [حمایت‌ها مطلق نیست]. نگاه به داخل کشور نکنید که درآمدهای نفت [باعث شده است، این‌طور حمایت‌ها انجام بشود].

آقای علیزاده - ماده (۱) نمی‌خواهد از صنایع دستی صرفاً تعریف ارائه بکند. اینجا می‌خواهد این تعریف را بکند که بعداً حمایت‌هایی که دارد، شامل این عناوین بشود. ماده (۱) به این جهت دارد تعریف می‌کند؛ وگرنه نمی‌آید یک تعریف از صنایع دستی بکند، بعد ولش کند برود. شما باید با توجه به حمایت‌هایی که در مواد بعدی هست، این تعریف را ایراد بگیرید.

آقای مدرسی یزدی - آقا، یک نوبت هم به ما بدهید.

آقای جنتی - بنده هم همین را می‌گویم. آنجا که به حمایت‌ها رسیدیم، اشکال وارد می‌کنیم.

آقای علیزاده - خیلی خب، حاج آقای مدرسی بفرمایید.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ اصل طرح در مورد چیست؟ این عنوان را دارد: «طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع صنعتی» و به قول آیت‌الله شب‌زنده‌دار، این عناوین موضوع حکم هستند. به هر حال عنوان این طرح یک قدر متیقنی با خود دارد که «حمایت» است. ظاهراً این ماده از حیث موضوع، اطلاق دارد. حتی بعید نیست که کسی از عبارت «سازهای سنتی» اطلاق بگیرد. یعنی واقعاً آدم بعد از این صحبت‌ها احساس می‌کند که می‌شود یک اطلاقی از موضوعات گرفت؛ ولو اینکه استفاده‌ی انحصاری از این موضوعات حرام باشد. یا می‌شود از بحث تبصره (۱) که عناوین را اضافه کنند یا احیاناً مصادیقی که در تبصره (۲) می‌گویند، اطلاق، برداشت کرد. اگر بگوییم آنچه در اینجا در خود ماده (۱) آمده است، حتماً مورد حمایت هستند و موضوع اطلاق دارد، لامحاله باید به موازین شرعی مقید بشود و جاهایی که حمایت از موضوعات در آنجاها شرعاً جایز نیست، ایراد گرفته بشود. حالا آن موضوعاتی که لاقلاً منحصرراً در موارد حرام استفاده می‌شود یا معلوم است که

قصد، استفاده‌ی محرم است، جای بحث دارد. چون در آنجاها هم حمایت کردن درست نیست. آنجایی را که می‌دانیم استفاده‌ی محرم می‌شود، ما باید نهی از منکر بکنیم، منع از منکر بکنیم؛ ولو اینکه یک موضوعی دو کاربرد دارد. ما آن فردی را که می‌خواهد در راه حرام انجام بدهد، چرا از او حمایت بکنیم؟! و لهذا باید در مجموع این قید را بکنیم که این حمایت‌ها باید مقید به رعایت موازین شرعی باشد. حالا اینکه موازین شرعی چیست، سر جای خودش بیان شده است. آنجایی که وسیله‌ای منحصراً استفاده‌ی حرام دارد، حرام است که البته شاید بعید باشد که چیزی وجود داشته باشد که استفاده‌اش صد درصد حرام باشد. یا آنجایی که می‌دانیم دارند در راه حرام استفاده می‌کنند و جز لهُو و لعب هیچ استفاده‌ی دیگری نمی‌کنند، حرام است. خب، ما چطور از این‌طور موضوعات حمایت بکنیم؟! باید استفاده از اینها را منع بکنیم؛ باید نهی بکنیم. و لهذا عیبی ندارد که این اطلاق حمایت را نسبت به صوری که رعایت موازین شرعی در آنها نمی‌شود، تقیید بزنیم.

آقای یزدی - یعنی قید موازین شرعی بزنیم.

آقای ابراهیمیان - به حضورتان عرض کنم که درست است که در عنوان این مصوبه «حمایت» آمده است، منتها این حمایت در مواد بعدی به شکل ویژه‌ای از حمایت مقید شده و آن، پوشش بیمه‌ای است.

آقای مدرسی یزدی - خب، باشد؛ آن حمایت هم مطلق است.

آقای عزیزاده - در این طرح، دادن مجوز [در بند (الف) ماده (۳) مصوبه] هم به عنوان یک حمایت نوشته شده است.^(۱)

آقای ابراهیمیان - نه، منظور از حمایت فقط پوشش بیمه‌ای است.

۱. ماده (۳) طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب ۱۳۶/۴/۱۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت حسب مورد موظفند در راستای اجرای این قانون اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- صدور مجوز تأسیس و پروانه تولید کارگاهی (انفرادی-گروهی)

ب- صدور کارت شناسایی صنعتگر موضوع این قانون

پ- صدور مجوز فروشگاه‌های انحصاری هنرهای سنتی و صنایع دستی

ت- صدور گواهی اصالت برای آثار صنایع دستی و هنرهای سنتی

ث- صدور مجوز تأسیس و بهره‌برداری از خانه‌های صنایع دستی و بازارچه‌های صنایع دستی»

آقای علیزاده - نه، در این مصوبه مجوز دادن را هم دارد می‌گوید. ماده (۳) را نگاه کنید.

آقای مدرسی یزدی - تسهیلات هم هست. ماده (۳) گفته است سازمان میراث فرهنگی و گردشگری باید به هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی تسهیلات بدهد.

آقای علیزاده - ماده (۳) را نگاه کنید. تسهیلات دادن را هم می‌گوید.

آقای ابراهیمیان - خب، ماده‌ی چند را می‌گویید؟

آقای کدخدائی - ماده (۳) می‌گوید سازمان باید به آنها مجوز بدهد.

آقای علیزاده - ماده (۳) صدور مجوز تأسیس، صدور کارت شناسایی صنعتگر، صدور مجوز فروشگاه‌های انحصاری، صدور مجوز برگزاری حراج و هزار نوع حمایت دیگر را دارد.

آقای ابراهیمیان - نه، آن ماده (۳) که دارد می‌گوید سازمان میراث فرهنگی باید این کارها را بکند. آن دارد وظایف سازمان میراث فرهنگی را می‌گوید. آن حمایت‌هایی که دولت باید از اینها بکند، عمدتاً پوشش بیمه‌ای است.

آقای علیزاده - ماده (۳) می‌گوید: سازمان و وزارتخانه باید «در راستای اجرای این قانون» این اقدامات را انجام بدهد.

آقای ابراهیمیان - حالا عرض من این است که باید دانه‌دانه‌ی این حمایت‌ها را بررسی بکنیم.

آقای علیزاده - بله.

آقای ابراهیمیان - اگر منظور از حمایت، بحث پوشش بیمه باشد، آیا الآن عموماً بیمه‌ای ما، عاصیان و گنه‌کاران و فجّار را از تحت پوشش بیمه خارج کرده است؟! الآن در کشور افراد متفاوتی هستند؛ به صرف اینکه یک آدم [گنه‌کار است، آیا می‌توانیم به او بگوییم] تو پوشش بیمه‌ای نداری؟! خیلی عذر می‌خواهم؛ الآن طرف عرق‌خور است. یک دفعه زیاده‌روی می‌کند، دفترچه‌ی بیمه‌اش را به بیمارستان می‌آورد و آنجا بستری می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - از حیث عرق‌خوری که نگفته‌اند باید بستری بشود. این چه مغالطه‌ای است!؟

آقای ابراهیمیان - حالا مجلس دارد نشانه می‌دهد و می‌گوید آدم‌های صاحب این

- عناوین، تحت پوشش بیمه هستند. آیا خود این فرد، عنوان هنرمند را دارد یا ندارد؟
- آقای شبزنده‌دار -** نه، اگر کالاهایی مثل مشروبات را بیمه کنند، ایراد دارد.
- آقای کدخدائی -** این عناوین گفته شده در ماده (۱) شغل هستند.
- آقای ابراهیمیان -** خب، مصوبه که کالاها را بیمه نکرده است.
- آقای شبزنده‌دار -** نه، مشروب فروشی را بیمه کرده است.
- آقای ابراهیمیان -** نه، این طور نیست.
- آقای مدرسی یزدی -** حالا یا مشروب خواری را بیمه کرده یا مشروب فروشی را بیمه کرده است.
- آقای شبزنده‌دار -** مشروب خور را که بیمه نمی‌کنند.
- آقای علیزاده -** مریض برای اینکه [مریض است، بیمه می‌شود].
- آقای ابراهیمیان -** در این مصوبه هم این فردی که یک شغلی دارد، بیمه شده است.
- آقای شبزنده‌دار -** یعنی فردی را که مغازه‌ی مشروب فروشی دارد، بیمه کرده است؟
- آقای کدخدائی -** بیمه کردنش به مناسبت آن شغلش است دیگر، نه به مناسبت خودش.
- آقای ابراهیمیان -** خب.
- آقای کدخدائی -** خودش که برای بیمه کردن موضوعیت ندارد.
- آقای ابراهیمیان -** نه، آن شغل یک بهانه است؛ یک عنوان است.
- آقای مدرسی یزدی -** نه.
- آقای علیزاده -** عاصیان را که برای عاصیانشان بیمه نمی‌کنند.
- آقای ابراهیمیان -** خب، منظور من هم همین است دیگر. این هم همین طور است.
- آقای علیزاده -** اگر عاصیان کار دیگری دارند، برای آن کارشان بیمه‌شان می‌کنند. برای انجام معاصی بیمه نمی‌کنند.
- آقای مدرسی یزدی -** خب دیگر، پس هیچ کدام از ما نباید بیمه باشیم.
- آقای اسماعیلی -** این طرح یک مصداقی از یک برنامه‌ی بزرگ برای حمایت از مالکیت‌های معنوی و فکری در بخش خاص خودش است. هم در حقوق بین‌الملل و هم در قانون خودمان یعنی قانون مصوب ۱۳۴۸ مفروض است که فقط آن صنایع و

موادی مورد حمایتند که بر طبق قانون، مجاز باشند.^(۱) و^(۲) اصلاً طبق قانون بودن در آنها مفروض است. در عین حال اگر شبهه‌ای داریم، به نظرم کار سختی نیست. این طوری رفع شبهه بشود؛ مثلاً بگوییم این کلمه‌ی «مجاز» را اضافه کنند و بگویند:

۱. ماده (۲) قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ مجلس شورای ملی: «ماده ۲- اثرهای مورد حمایت این قانون به شرح زیر است:
- ۱- کتاب و رساله و جزوه و نمایشنامه و هر نوشته دیگر علمی و فنی و ادبی و هنری
 - ۲- شعر و ترانه و سرود و تصنیف که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد.
 - ۳- اثر سمعی و بصری به منظور اجرا در صحنه‌های نمایش یا پرده سینما یا پخش از رادیو یا تلویزیون که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد.
 - ۴- اثر موسیقی که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد.
 - ۵- نقاشی و تصویر و طرح و نقش و نقشه جغرافیایی ابتکاری و نوشته‌ها و خط‌های تزیینی و هرگونه اثر تزیینی و اثر تجسمی که به هر طریق و روش به صورت ساده یا ترکیبی به وجود آمده باشد.
 - ۶- هرگونه پیکره (مجسمه)
 - ۷- اثر معماری از قبیل طرح و نقشه ساختمان
 - ۸- اثر عکاسی که با روش ابتکاری و ابداع پدید آمده باشد.
 - ۹- اثر ابتکاری مربوط به هنرهای دستی یا صنعتی و نقشه قالی و گلیم
 - ۱۰- اثر ابتکاری که بر پایه فرهنگ عامه (فولکلور) یا میراث فرهنگی و هنری ملی پدید آمده باشد.
 - ۱۱- اثر فنی که جنبه ابداع و ابتکار داشته باشد.
 - ۱۲- هرگونه اثر مبتکرانه دیگر که از ترکیب چند اثر از اثرهای نام‌برده در این فصل پدید آمده باشد.»
۲. ماده (۲) قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت معنوی مصوب ۱۳۸۰/۷/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- تعاریف
- از نظر این کنوانسیون:
- ۱- ...
 - ۸- «مالکیت معنوی» شامل حقوق مرتبط با موارد زیر خواهد بود:
 - آثار ادبی، هنری و علمی
 - نمایش‌های هنرمندان بازیگر، صدای ضبط‌شده، برنامه‌های رادیویی
 - اختراعات در کلیه زمینه‌های فعالیت انسان
 - کشفیات علمی
 - طراحی‌های صنعتی
 - علائم تجاری، علائم خدماتی، نام‌های تجاری و عناوین
 - حمایت در برابر رقابت نامطلوب
 - و سایر حقوقی که ناشی از فعالیت معنوی در قلمرو صنعتی، علمی، ادبی و هنری می‌باشد.»

«صنایع دستی ایران مجموعه‌ای از صنایع مجاز هنری و سنتی است...». مثلاً به مجلس بگوییم این کلمه را اضافه کنند تا شبهه برطرف شود.

آقای یزدی - یا بگوییم صناعی هستند که در ساخت آنها موازین شرعی رعایت می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - خود همین مصوبه دارد این اجازه را می‌دهد. همین تعریف در ماده (۱) همه‌ی صنایع دستی را قانونی می‌کند.

آقای اسماعیلی - نه، باید طبق قانون مجاز باشد.

آقای مدرسی یزدی - خود همین مصوبه دارد قانونی می‌کند.

آقای ابراهیمیان - نه، وقتی ماده (۱) واژه‌ی «مجاز» را می‌گوید، یعنی دارد به یک قانون دیگر احاله می‌دهد.

آقای اسماعیلی - نه، این ماده که دارد صنایع دستی را تعریف می‌کند. اجازه‌اش را باید از جای دیگر گرفته باشد.

آقای مدرسی یزدی - در همین مصوبه بعداً در ماده (۳) ذکر می‌کند که اجازه‌ی فعالیت را سازمان میراث فرهنگی می‌دهد.

آقای اسماعیلی - سازمان این اجازه را قبلاً گرفته است. البته از نظر حقوقی نیازی به این حرف محکم‌کاری‌ها نیست. ولی اگر شبهه دارید، می‌شود شبهه را برطرف کرد.

آقای ابراهیمیان - می‌توانیم بگوییم که مثلاً قید «مشروع» را بیاورند.

آقای مدرسی یزدی - نه.

آقای علیزاده - این مصوبه، یک قانون جدید [نسبت به قوانین دیگر] می‌شود.

آقای اسماعیلی - بله.

آقای یزدی - در مصوبه باید بیاید که صنایع دستی همین‌هایی است که در ماده (۱) آمده و تا جایی که با رعایت موازین شرعی باشد، [قابل قبول است].

آقای اسماعیلی - بله، باید شرعاً مجاز باشند.

آقای علیزاده - خیلی خوب، حالا آیت‌الله جنتی می‌فرمایند مواد دیگر را بخوانیم ببینیم بعدش چیست؛ حمایت‌ها از صنایع دستی را ببینیم؛ آن زمان تصمیم می‌گیریم.

آقای هاشمی شاهرودی - اصلاً صنایع دستی حرام که مخصوص به دستی نیست. اگر عده‌ای رفتند و شراب را در کارخانه و نه به صورت دستی ساختند، خوب باز هم حرام

است. این مصوبه فقط ناظر به جنبه‌ی «دستی بودن» است؛ می‌خواهد آنها را مشخص کند. حالا اینکه چه چیزی حرام است، چه چیزی حرام نیست، با قوانین دیگر معلوم می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - نه، این طور نیست.

آقای اسماعیلی - بله.

آقای هاشمی شاهرودی - این مصوبه بر فرض صحت و جواز آن صنایع دستی نوشته شده است. این مصوبه می‌گوید وقتی یک صنعتی دستی شد، چون «دستی» است، می‌خواهند این امتیازات را به آن بدهند.

آقای مدرسی یزدی - آقا، ماده (۱) اسم برده است. اخصّ بذكر «ساز» است.

آقای هاشمی شاهرودی - عیب ندارد. چون بیشتر این سازها دستی است، دستی بودن را ذکر نکره است. اما اگر یک چیزی خودش حرام بود، چه دستی باشد چه کارخانه‌ای باشد، هر چه باشد، حرام است. این یک بحث دیگری است. باید به کسی که صنعتی حرام دارد، اجازه‌ی کار ندهند. این موضوع چه ربطی به این مصوبه دارد؟

آقای مدرسی یزدی - نه، خب ماده (۱) اطلاق دارد.

آقای اسماعیلی - از نظر حقوقی هم همین را می‌گویند. می‌گویند یک قانون نمی‌آید از تولیداتی که غیر قانونی است، حمایت کند. در این مصوبه مفروض است که آن صنایع دستی باید قانونی باشند. الان نمی‌توانیم بگوییم این ماده اطلاق دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، این مصوبه فقط می‌خواهد حمایت کند.

آقای مدرسی یزدی - نه، این مصوبه یک قانون خاص می‌شود که دارد موضوع را توسعه می‌دهد.

آقای هاشمی شاهرودی - این ماده تولید مواد مخدر دستی را هم شامل می‌شود؟!

آقای اسماعیلی - همین طور است. نمی‌توانیم بگوییم این ماده چنین اطلاقی دارد. یعنی واقعاً قانون‌گذار در مقام بیان این بوده است که صنایع دستی غیر مجاز را هم حمایت کنیم؟!

آقای شب‌زنده‌دار - موضوع ساخت مواد مخدر، خلاقیت و ذوق و زیبایی‌شناسی ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - اصلاً به آن جهتش کار نداریم. حرمت آن مربوط به دستی بودن نیست.

آقای اسماعیلی - ولی خب، رفع این شبهه در متن مصوبه آسان است.

آقای هاشمی شاهرودی - جهت حرمت آن فی نفسه است. یعنی اشکال حرام که شما می‌گویید، فی نفسه است؛ چه آن صنایع، دستی باشد، چه کارخانه‌ای باشد، چه تولید انبوه با ماشین باشد. همه حرام هستند.

آقای مدرسی یزدی - این مصوبه اخص از آن قانون [حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ مجلس شورای ملی] است و لذا ممکن است کسی به اطلاق دلیل خاص تمسک بکند.

آقای هاشمی شاهرودی - اطلاق ندارد. چون در مقام بیان آن جهت نیست.

آقای مدرسی یزدی - این مصوبه، خاص است. [در علم اصول] می‌گویند اطلاق دلیل خاص، مقدم بر عموم عام است.

آقای هاشمی شاهرودی - حرف من این است که اصلاً ماده (۱) اطلاق ندارد.

آقای مدرسی یزدی - چرا، اطلاق دارد.

آقای اسماعیلی - اطلاق ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - چون در مقام بیان آن جهات حرام نیست. فقط در مقام بیان دستی بودن صنایع و حمایت از آنها است. از آن جهات دیگر، طبق قوانین دیگر عمل می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - نه، مصوبه در مقام بیان حمایت از این دسته از صنایع دستی است که اسم برده‌اند.

آقای هاشمی شاهرودی - ما از این مصوبه این‌طوری می‌فهمیم. در مقام بیان [حلال و حرام صنایع دستی] نیست. پس این اشکال وارد نیست.

آقای یزدی - منظور ماده (۱) این است که این کارها در حدی که موازین شرعی رعایت شده باشد، صنایع دستی هستند.

آقای سوادکوهی - ما الآن به تبصره (۱) ماده (۱) رسیدیم و ظاهراً مسئله‌ی قبلی مغایرت شرعی ماده (۱) رأی نیورد. اگر بخواهیم، می‌توانیم نسبت به مغایرت شرعی ماده رأی‌گیری کنیم که این موضوع حل شود و تمام شود؛ بعد به تبصره (۱) وارد شویم. اما راجع به تبصره (۱) که الآن مطرح است، من از این ماده این‌طور استفاده کردم که ماده (۱) تعریف است. یعنی می‌خواهد مطرح کند که صنایع دستی ایران

چیست. صنایع دستی ایران را مجموعه‌ای از صنایع هنری و سنتی شناخته که خواسته بگوید چهار مطلب در خصوصش شرط است. شرط اولش این است که محوریت خلاقیت، ذوق و زیباشناسی در آن وجود داشته باشد، محور دوم این است که با بهره‌گیری از مواد اولیه‌ی قابل دسترس تولید شده باشد، مورد سوم این است که فرآیند ساخت و تولید محصول به صورت فردی یا گروهی انجام گرفته باشد و آخرین مطلب هم که با واژه‌ی «عمدتاً» به آن تأکید کرده، این است که با دست و با کمک ابزار مورد نیاز انجام می‌گیرد. بحث دومی که آقای دکتر ابراهیمیان به آن اشاره فرمودند، این است که این ماده در قسمت دوم ماده خواسته است رشته‌های صنایع دستی را مطرح کند. می‌گوید رشته‌های صنایع دستی رشته‌هایی هستند که وابسته به این امرند؛ یعنی وابسته به صنایع دستی هستند. چون از این عبارتی که من در ذیل ماده می‌خوانم، جز این استفاده نمی‌شود که منظور رشته‌هایی هستند که به اینهایی که ما به عنوان صنایع دستی ذکر می‌کنیم، وابسته هستند. بعد از این تعریف و عبارت «پیشه‌های وابسته به گروه‌های یادشده»، تبصره (۱) هست که می‌گوید همه‌ی اینهایی که در ماده (۱) گفته است، عنوان می‌خواهد و چه مرجعی باید عنوانش را تهیه بکند. یعنی ظاهر تبصره (۱) این است که ما هنوز از ماده (۱) عنوانی به دست نمی‌آوریم. هر چند ماده (۱) مواردی را ذکر کرده است که از اینها «عناوین» تبادر حاصل می‌شود، اما از تبصره (۱) این‌طور مفهوم می‌شود که مجلس فقط خواسته است در ماده (۱) کلیت تعریف را مطرح کند؛ قسمت دوم ماده هم فقط خواسته است رشته‌ها را بگوید که وابسته به همان تعریف خواهد شد. بعد در تبصره (۱) می‌خواهد این مطلب را مطرح کند که ما باید برای اینهایی که در ماده (۱) گفته شده است، عنوان داشته باشیم و تعیین عناوین را هم به طور کلی به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و تصویب هیئت وزیران واگذار کرده است که این عناوین در چهارچوب تعریف مذکور، یعنی تعریفی که در این ماده (۱) هست، باشد.

آقای شبزنده‌دار - تبصره (۱) گفته است عناوین قابل افزایش می‌باشند، نه اینکه عنوان درست کنند.

آقای یزدی - یعنی منظور تبصره (۱) این است که سازمان میراث فرهنگی عناوین دیگری را هم غیر از این عناوین بالا تعیین کند.

آقای سوادکوهی - ببینید؛ تبصره (۱) این را می‌گوید.

آقای شبزنده‌دار - یعنی آنها [که در ماده (۱) آمده،] عناوین بودند.

آقای سوادکوهی - نه، عنایت بفرمایید؛ شاید من اشتباه می‌کنم. ولی ماده (۱) اصلاً هیچ عنوانی را نمی‌گوید. یعنی این‌طور که من از آن ماده استنباط می‌کنم، برداشتم این است که ماده (۱) صنایع دستی را در دو قسمت تعریف کرده است: قسمت اول می‌گوید «صنایع دستی ایران» چیست؛ یعنی می‌گوید این چهار شاخص را دارد. پس صنایع دستی دارد توصیف می‌شود. بعد در قسمت دومش رشته‌های وابسته را هم می‌گوید که داخل همان موضوع قبلی هستند؛ یعنی داخل موضوع صنایع دستی می‌شوند و الآن ظاهرش این است که این ماده هنوز برای هیچ‌کدام از این موارد، عنوان ذکر نکرده است. حالا می‌پرسیم عنوانشان چیست؛ تبصره جواب می‌دهد. تبصره (۱) این‌طور بیان می‌کند: «تبصره ۱ - عناوین صنایع دستی موضوع این ماده با پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و تصویب هیئت وزیران در چهارچوب تعریف مذکور قابل افزایش می‌باشد.» اینکه می‌گوید قابل افزایش می‌باشد، یعنی ظاهراً ما هنوز چیزی عنوانی به دست نیآورده‌ایم و شما برای هر چیزی که باید عنوان داشته باشید، عنوان پیدا کنید؛ نسبت به آنچه که می‌خواهید مصداق داشته باشید، مصادیقش را شما [= سازمان میراث فرهنگی] باید پیدا کنید. البته من عرض کردم که از این ماده (۱) چیزی احساس نکردم که بخواهد بگوید که اینها عناوین هستند و جز این عناوین، دیگر صنایع دستی نیست. شما می‌خواهید از تعریف قسمت دوم ماده (۱) استفاده کنید. اما اگر عنایت بفرمایید، از قسمت دوم ماده این‌طور استفاده می‌شود که «پیشه‌های وابسته به گروه‌های یادشده» را می‌گوید. چون گفته است: «رشته‌هایی از قبیل ... وابسته به گروه‌های یادشده می‌باشند.» یعنی شما الآن نمی‌دانید چه صنایعی جزء صنایع دستی است؛ یعنی می‌گوید هر چه شما بخواهید عناوین خاص و یا عناوین جدید از صنایع دستی برای این مصوبه داشته باشید، همه باید در ارتباط با آن چیزی باشد که از طرف سازمان میراث فرهنگی پیشنهاد می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. با این وصف به نظر می‌رسد که این تبصره مخالف اصل (۸۵) هم نباشد. حالا اگر باز بخواهیم نسبت به این امر ایراد داشته باشیم، به نظرم مشکلی هم نیست.

آقای علیزاده - این ماده (۱) نمی‌خواهد بگوید که ما اینهایی را که بعد از عبارت «از

قبیل...» ذکر کردیم، عنوان است. تبصره (۱) می‌خواهد بگوید سازمان میراث فرهنگی با آن تعریف بالا از صنایع دستی عنوان جدید پیدا می‌کند. می‌خواهد بگوید که ما با آن تعریف قسمت اول ماده (۱) عناوینی را اضافه می‌کنیم، نه اینکه بیاییم بگوییم تبصره دارد «از قبیل...» را توضیح می‌دهد. من دارم مراد از تبصره و ماده را عرض می‌کنم، نه اینکه بخواهم اشکال بگیرم. آن چیزی که در تبصره آمده است، برای این نیست که بخواهد برای هر یک از این چیزهایی که بعد از «از قبیل» ذکر کرده است، مصداق پیدا کند؛ بلکه می‌خواهند برای آن تعریف بالا عنوان پیدا کنند.

آقای ابراهیمیان - مثلاً در این ماده (۱) تهیهی خوراک سنتی را نگفته است.

آقای علیزاده - بله، مثلاً این را نگفته است.

آقای شب‌زنده‌دار - یعنی چه؟! تبصره (۱) دارد عنوان جدید می‌گوید.

آقای مدرسی یزدی - تعریف صنایع دستی باید بر آن عنوان مترتب باشد.

آقای علیزاده - می‌خواهد از آن تعریف صنایع دستی استفاده کند و به عنوان اضافه کند، نه اینکه از این عناوین استفاده کنند و مصداق تعیین کنند. تبصره این‌طوری است.

آقای یزدی - تبصره می‌خواهد بگوید غیر از عناوینی که در ماده (۱) ذکر شده است، به یک کار دیگر هم ممکن است بشود صنایع دستی گفت.

آقای علیزاده - بله، یعنی یک عنوانی را که در ماده (۱) ذکر نکرده‌اند، اضافه کنند.

آقای شب‌زنده‌دار - بله.

آقای یزدی - بله.

آقای ابراهیمیان - مثلاً در خود ماده، شیرینی سنتی را نگفته است.

آقای علیزاده - بله، مثلاً یک چیزی شبیه این را می‌خواهند اضافه کنند.

آقای موسوی - یا مثلاً گیوه سنتی را می‌خواهند اضافه کنند.

آقای علیزاده - حالا حضرت آیت‌الله جنتی نظرشان بر این است که ما سراغ مواد بعدی برویم، ببینیم چه مساعدت‌هایی می‌خواهد از این صنایع دستی بشود، چه حمایت‌هایی می‌خواهد بشود؛ بعد، آن حمایت‌ها اگر به صورت مطلق می‌شود، اشکال بگیریم. پس برویم. آقا، بفرمایید.

آقای ابراهیمیان - خب، در مورد تبصره (۱) اشکال امر تقنین [مربوط به اصل (۸۵)]

شده است.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال تا حالا ایراد اطلاق حمایت از صنایع دستی، قدر متیقن حداقل دو تا رأی دارد. نه، سه تا رأی دارد. جناب آیت الله یزدی هم رأی می دهند.

آقای علیزاده - بله، سه تا رأی دارد. منتها شما هم این را توجه می فرمایید که این ایراداتی که می فرمایید، با توجه به حمایت‌هایی است که در این مصوبه هست.

آقای مدرسی یزدی - بله دیگر، به هر حال هر نوع حمایتی از حرام جایز نیست.

آقای علیزاده - حالا سراغ مواد بعدی برویم. شاید حالا آرا اضافه شد. برویم. فعلاً سه رأی دارد.

آقای ابراهیمیان - پس اشکال تقنین رفع شد؟ دیگر رأی نیامورد؟ اشکال تقنین در تبصره (۱) را می گویم.

آقای مؤمن - نه دیگر.

آقای علیزاده - شما اشکال دارید؟

آقای ابراهیمیان - نه.

آقای علیزاده - خیلی خوب، بعدی را بفرمایید.

منشی جلسه - [تبصره (۲) ماده (۱) مصوبه:] «تبصره ۲- تشخیص مصادیق صنایع دستی و اشخاص فعال در صنایع مذکور موضوع این ماده که فاقد بیمه تأمین اجتماعی می باشند جهت برخورداری از بیمه مذکور، حسب مورد با سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت می باشد. ماده ۲- دولت مکلف است در اجرای قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ نسبت به بیمه نمودن کلیه واجدین شرایط این قانون اقدام نماید.»

آقای ابراهیمیان - اینجا ایراد دارد.

آقای مؤمن - ایرادی ندارد. این قانون تازه [= پس از انقلاب] تصویب شده است.

آقای علیزاده - در آن قانون نوشته شده است مشمولین قانون در صورت تأمین اعتبار بیمه می شوند.^(۱)

۱. ماده (۳) قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار)

آقای مؤمن - بله.

آقای ابراهیمیان - کجا نوشته است؟

آقای علیزاده - ماده (۳) قانون بیمه‌های اجتماعی.

آقای ابراهیمیان - نه، خب در این مصوبه، دیگر آن قید را ندارد. [پس ایراد اصل (۷۵) دارد.]

آقای مؤمن - خب، نداشته باشد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آن وضعیت را عوض کردند دیگر. در ماده (۳) آن قانون گفته بود که در سال ۱۳۸۸ از محل اعتبار یک ردیفی از بودجه، هزینه‌ی این بیمه را تأمین کنند. در مورد بعد از آن سال هم گفته بود در صورتی که در هر سالی اعتبار باشد، داده می‌شود. یعنی بیمه نمودن منوط به تأمین اعتبار شده بود. اینجا گفته دولت مکلف است این کار را انجام بدهد.

آقای علیزاده - ماده (۲) این مصوبه مطلق گفته است.

آقای مؤمن - نه.

آقای مدرسی یزدی - چرا می‌گویید مطلق گفته است؟ اینجا گفته است دولت باید طبق آن قانون عمل کند.

آقای ابراهیمیان - نه، این‌طور نیست.

آقای مؤمن - در همین قانون این‌طوری گفته است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه.

آقای علیزاده - گفته است دولت باید در اجرای آن قانون، این اقدام را بکند.

آقای مدرسی یزدی - خیلی خب، خود آن قانون بیمه‌های اجتماعی مقید بوده است دیگر.

آقای ابراهیمیان - نه حاج‌آقا.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ماده (۲) می‌گوید: «... نسبت به بیمه

→

مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳- هزینه اجرای این قانون در سال ۱۳۸۸ از محل اعتبار برنامه (۳۰۴۴۱) مذکور در بند (۳۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور تأمین می‌شود و در سال‌های بعد در صورت تأمین اعتبار قابل اجرا خواهد بود.»

نمودن واجدین شرایط این قانون اقدام نماید.»

آقای ابراهیمیان - الان دیگر دارند مطلب را در این مصوبه می‌گویند.

آقای علیزاده - همان‌طور که فرمودید، اگر آن قانون سر جای خودش باقی بود، دیگر نیازی به ذکرش در این مصوبه نبود.

آقای مدرسی یزدی - آن وقت دیگر احکام آن قانون شامل اینها [= مشمولین این مصوبه] نمی‌شد. از جهت دیگری بگویید اشکال دارد.

آقای مؤمن - بله، آن قانون شامل اینها نمی‌شود.

آقای علیزاده - چرا، قانون بیمه‌های اجتماعی در مورد قالیبافان است.

آقای هاشمی شاهرودی - در این مصوبه عناوین قانون قبلی را هم توسعه داده‌اند.

آقای مدرسی یزدی - این مصوبه نسبت به کلیه هنرمندان است. آن قانون فقط در مورد قالیبافان بود.

آقای مؤمن - ماده (۲) این مصوبه می‌گوید: «... در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی...».

آقای علیزاده - بله، گفته است: «... کلیه واجدین شرایط این قانون...».

آقای مدرسی یزدی - بله، ماده (۲) از این جهت اشکال دارد که [مشمولین قانون بیمه‌های اجتماعی را] توسعه داده است.

آقای علیزاده - بله.

آقای مؤمن - نه، توسعه نداده است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، ببینید؛ موضوع این مصوبه، موضوع همان قانون قبلی است. از این جهت، عنوان این قانون را در مصوبه ذکر کرده است.

آقای مدرسی یزدی - نه، موضوع آن قانون، قالیبافان و بافندگان فرش است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، بافندگان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار است.

آقای هاشمی شاهرودی - از این جهت اشکال ندارد. خب مگر این مصوبه، اصلاح آن قانون است؟!

آقای علیزاده - آن قانون فقط برای قالیبافان بود.

آقای مؤمن - موضوع این مصوبه هم مثل موضوع همان قانون است دیگر.

آقای هاشمی شاهرودی - بسیار خب.

آقای مدرسی یزدی - در عنوان آن قانون «صنایع دستی کددار» آمده است. ببینید؛ الآن حمایت‌های آن قانون هم مربوط به کددارها است.

آقای علیزاده - نه، ماده (۲) این مصوبه می‌گوید: «کلیه واجدین شرایط این قانون».

آقای مؤمن - بله، این مصوبه شامل کسانی است که مشمول آن قانون هستند. دارد آنها را می‌گوید.

آقای علیزاده - نه، ماده (۲) این مصوبه می‌گوید: کلیه واجدین شرایط «این قانون»، نه آن قانون.

آقای مؤمن - نه، آن [عبارت «در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی»] برای عمل آن قانون است. اما روی چه کسانی اعمال می‌شود؟ روی کسانی که مشمول آن قانون هستند.

آقای علیزاده - آن قانون فقط مربوط به چه کسانی بود؟ مربوط به قالبیافان بود.

آقای مؤمن - بسیار خب، باشد. خب، فرقی نمی‌کند.

آقای مدرسی یزدی - مشمولین آن قانون سه دسته بودند: قالبیافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار).

آقای مؤمن - باشد؛ هر چه آنجا بوده است، اینجا هم هست.

آقای مدرسی یزدی - این مصوبه مشمولین آن قانون را توسعه داده است.

آقای مؤمن - نه، توسعه نمی‌دهد.

آقای مدرسی یزدی - یعنی این ماده دارد می‌گوید غیر از کددارهای آن زمان، الآن دوباره به آنهایی که کد نداشته‌اند، کد بدهید؛ یعنی توسعه‌شان بدهید.

آقای مؤمن - توسعه نمی‌دهد.

آقای علیزاده - خب، شاغلان شناسه‌دار که مختص به زمان تصویب آن قانون نبوده است. بعداً هم می‌توانند شناسه‌دار بکنند. اینکه اشکال ندارد.

آقای ابراهیمیان - نه، الآن نمی‌توانند شناسه‌دار کنند.

آقای مدرسی یزدی - شاید شاغلان شناسه‌دار را در آن قانون تعریف کرده باشند. باید ببینیم چه تعریفی آنجا بوده است.

آقای مؤمن - تعریفش هر چه هست، همان موضوع اینجا هم هست.

آقای عزیزاده - آقای دکتر، شما اشکالتان چیست؟ بفرمایید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - ببینید؛ این عناوین قبلاً هم موضوع آن قانون بوده است. ماده (۱) قانون [بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاعلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی] می‌گوید: «ماده ۱- از تاریخ ابلاغ این قانون، استادکاران و کارگران قالی و فرش دستیاف بدون کارفرما و با کارفرما، شاغل در کارگاه‌های خانگی تک‌باف قالی و فرش و یا تحت پوشش تعاونی‌های قالی و فرش و مجتمع‌های کوچک و بزرگ مربوطه و همچنین شاعلان صنایع دستی خانگی و غیر آن در گروه‌های مصوب شناسه‌دار (کددار) صنایع دستی ایران که به صورت تمام‌وقت به مشاغل یادشده اشتغال دارند، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند. بیست درصد (۲۰٪) سهم دولت و هفت درصد (۷٪) سهم بیمه‌شده خواهد بود. در صورت وجود کارفرما، با پرداخت سه درصد (۳٪) سهم کارفرما، بیمه یادشده شامل بیمه بیکاری نیز خواهد بود.» این افراد بیمه می‌شوند. منتها این متن ماده (۱) آن قانون بود که موضوعش همین‌ها است. حالا البته برای مشمولین آن قانون قید «تمام‌وقت» هم داشته است. بعد ماده (۳) آن گفته بود که امسال یعنی سال ۱۳۸۸، مشمولین این قانون را از فلان ردیف بودجه بیمه کنید و برای سال‌های بعد در صورت تأمین اعتبار، قابل اجرا است. مشروط کرده بود.

آقای مؤمن - یعنی توسعه نداده است.

آقای عزیزاده - اگر این‌طور است، اشکال ندارد. این مصوبه هم نگفته است که تکلیف دولت بدون تأمین اعتبار است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - الآن ماده (۲) این مصوبه می‌گوید که دولت مکلف است نسبت به بیمه نمودن همه‌ی صاحبان صنایع دستی اقدام نماید. این تکلیف، دیگر مشروط نیست، مطلق است.

آقای هاشمی شاهرودی - طبق آن قانون اقدام می‌شود.

آقای مؤمن - بله.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - نه، در ماده (۲) این مصوبه «واجدین شرایط» آمده است.

آقای مؤمن - فرقی ندارد. همان مشمولین آن قانون می‌شوند دیگر.
آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، چون حکم آن قانون که عوض شده است.

آقای مؤمن - ماده (۲) این مصوبه که نمی‌گوید آن قانون را توسعه بدهد.
آقای عزیزاده - «در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی» گفته است.

آقای ابراهیمیان - این ماده ایراد دارد.

آقای سوادکوهی - بله.

آقای مؤمن - ایراد ندارد.

آقای ابراهیمیان - واقعاً همین الآن هم اوضاع مالی تأمین اجتماعی آشفته است. این هزینه را هم بدون اینکه [رضایت دولت را بگیرند، تحمیل کرده‌اند].
آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حاج آقا، بالاخره غرض نمایندگان مجلس همین بوده است. در مجلس هم که مطرح شد، گفته شد که سال به سال که لایحه بودجه می‌آید، بودجه تأمین نمی‌شود و شاغلان صنایع دستی را بیمه نمی‌کنند. مجلس یک مصوبه‌ای را گذرانده است که دولت مکلف بشود حتماً همه را بیمه کند. الآن اعتراضی که دولت دارد همین است. الآن دولت هم نامه نوشته است که این مصوبه بار مالی دارد.^(۱)

۱. نامه‌ی شماره ۴۵۲۴۰ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۰ معاون امور مجلس ریاست جمهوری به دبیر شورای نگهبان: «با سلام و تحیت،

احتراماً در خصوص «طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی» که در جلسات علنی مجلس شورای اسلامی مطرح و کلیات و جزئیات آن به تصویب رسید، به استحضار می‌رساند:
 ۱- با عنایت به احکام مندرج در مواد (۱) و (۲) طرح مذکور، دولت مکلف گردیده کلیه بافندگان فرش و شاغلین رشته‌های مختلف صنایع دستی را بر اساس قانون مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ ساماندهی و بیمه نموده و (۲۰) درصد حق بیمه سهم کارفرمایی مشمولین را تأمین نماید که اجرای آن به دلایل زیر امکان‌پذیر نمی‌باشد:

الف) دایره شمول شاغلین مورد نظر گسترش یافته و به کلیه شاغلین صنایع دستی اعم از شناسه‌دار، فاقد شناسنامه و شاغلین انفرادی خانگی و کارگاهی تعمیم داده شده است.

ب) محدودیت اعتباری قانون مصوب سال ۸۸ را حذف نموده که نتیجه آن، بیمه نمودن کلیه واجدین شرایط بدون محدودیت خواهد بود. بر اساس اطلاعات اعلامی از سوی سازمان گردشگری و صنایع دستی، در حال حاضر قریب به (۸۵۰) هزار نفر شاغل رسمی دارای کارت مهارت و یا کد می‌باشند که

→

این تعداد واجدین شرایط با توجه به تسهیلات و معافیت (۲۰) درصد حق بیمه پیش‌بینی شده تا حدود سه میلیون نفر قابل افزایش خواهند بود. برآورد بار مالی (۸۵۰) هزار نفر واجد شرایط فعلی بالغ بر بیش از (۲,۲۰۰) میلیارد تومان صرفاً بابت سال ۹۶ بوده و این مبلغ در سال‌های آتی با توجه به افزایش نرخ حداقل دستمزد و تعداد متقاضیان تا (۶,۰۰۰) میلیارد تومان پیش‌بینی می‌گردد که تأمین آن برای دولت غیر ممکن می‌باشد. مضافاً اینکه در سال اول اجرای قانون با توجه به جمعیت واجدین شرایط و میانگین خانوار، باید حداقل (۲,۵۰۰,۰۰۰) دفترچه خدمات درمانی صادر و خدمات به این افراد ارائه گردد که تأمین بار مالی آن برای سازمان با در نظر گرفتن محدودیت‌های شدید مالی در حوزه درمان و بدهی‌های معوق به طرف‌های قرارداد عملاً غیر قابل اجراست. این در حالی است که اکنون تعداد افراد مورد نظر تحت پوشش سازمان حدوداً (۴۰۰) هزار نفر می‌باشد که علی‌رغم تخصیص مبلغ (۶۹۰) میلیارد تومان در قانون بودجه سال ۹۶ با بیش از (۱,۰۰۰) میلیارد تومان کسری بودجه سنواتی مواجه می‌باشد.

۲- فقدان منابع لازم مالی، اجرایی نمودن تعهدات سازمان را با چالش مواجه ساخته است که تصویب طرح فوق نه تنها سبب تشدید مشکلات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در خصوص پرداخت مستمری‌ها و تأمین هزینه درمان مشمولین خواهد گردید، بلکه پیامدهای نامطلوب اجتماعی برای دولت و نیز مجلس را در پی خواهد داشت.

۳- مفاد بند (ث) ماده (۷) قانون برنامه ششم اشعار می‌دارد: «دولت به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که تا پایان سال آخر اجرای قانون برنامه، بودجه سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی مستقل شده و از محل بودجه اعتبار به آنها پرداخت نگردد.» مصوبه یادشده، نه تنها در تعارض با قانون برنامه ششم بوده، بلکه با اصل (۷۵) قانون اساسی مغایرت داشته و همچنین با بند (۲) پیش‌نویس اولیه سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در خصوص تأمین اجتماعی که در مجمع تشخیص نظام در حال نهایی شدن است، در تضاد می‌باشد.

۴- با توجه به اینکه بخش عمده صنایع دستی و قالیبافی در روستاها صورت می‌گیرد و افراد شاغل در این حرفه‌ها تحت پوشش صندوق بیمه روستاییان می‌باشد. بنابراین پوشش مضاعف این افراد از طریق سازمان تأمین اجتماعی ضرورت نداشته و باعث جابه‌جایی جمعیتی در دو صندوق و بار مالی مضاعف برای دولت خواهد شد.

۵- مفاد ماده (۸) موضوع تشکیل «صندوق توسعه صنایع دستی ایران» از جهات متعددی واجد ایراد می‌باشد:

الف) الزام صندوق کارآفرینی امید و صندوق مهر امام رضا (ع) از حیث ابهام در میزان سرمایه مورد نیاز صندوق و تأمین منابع مورد نیاز از سوی صندوق کارآفرینی امید و صندوق مهر امام رضا (ع) بدون توجه به امکان تأمین آن از سوی صندوق‌های یادشده، محل اشکال می‌باشد.

ب) در ماده مزبور، «کمک بخش‌های دولتی و غیر دولتی و درآمدهای صندوق» به عنوان منابع صندوق محسوب شده‌اند که الزام دولت نسبت به ارائه کمک بدون تعیین محل آن در بودجه سالانه کشور و نیز

←

آقای مدرسی یزدی - خب، دولت زبان دارد. به مجلس بگوید شما در آن قانون بیمه‌های اجتماعی گفتید که بیمه کردن اینها مقید به تأمین بودجه است. ما هم الآن بودجه نداریم بدهیم.

آقای مؤمن - بله، این مصوبه نمی‌گوید قانون قبلی توسعه پیدا کرده است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، حالا آن یک بحث دیگری است.

آقای عزیززاده - من خیال کردم آن قانون فقط برای قالیبافان بود.

آقای هاشمی شاهرودی - صدر ماده (۲) گفته است: «در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی».

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - مصوبه که «در اجرای آن قانون» را گفته است، یعنی باید در این مصوبه هم بیمه کنید. ولی اشکال این است که ماده (۳) آن قانون مشروط [به تأمین اعتبار] کرده بود.

آقای هاشمی شاهرودی - همان شرایط آن قانون اینجا هم هست.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، اگر قرار بود همان‌طوری باشد که اصلاً در این مصوبه، آن قانون را این‌طوری نمی‌آوردند.

آقای هاشمی شاهرودی - چرا این را می‌گویید!

آقای مؤمن - عجب! ماده (۲) گفته است: «در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی».

آقای مدرسی یزدی - آن جهت دیگر را یک بررسی بکنیم. این مصوبه توسعه‌ی

→

از جهت عدم امکان تحقق، در تعارض با اصل (۷۵) قانون اساسی است.

ج - ایجاد صندوق توسعه صنایع دستی زیر نظر سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در تعارض با مفاد قانون برنامه ششم توسعه (ماده ۲۸) و بند (الف) آن مبنی بر «کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی ...» می‌باشد؛ ضمن آنکه مصوبه یادشده با بند (۱۰) سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری مبتنی بر «چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات اداری» نیز مغایرت دارد.

با عنایت به مراتب فوق و نظر به بحران صندوق‌های بازنشستگی که به عنوان یکی از چالش‌های نظام اقتصادی و اجتماعی کشور معرفی گردیده، بار مالی ناشی از اجرای طرح مزبور و مطالبات اجتماعی ناشی از آن، معضلات مالی صندوق‌ها را تشدید و ورشکستگی آنان را تسریع خواهد نمود.

لذا مراتب جهت استحضار و امعان نظر تقدیم می‌گردد. حسینعلی امیری»

عرضی داده است. به این معنا که در آن قانون «شاغلان کددار» گفته است؛ ولی در این مصوبه، «کلیه واجدین» را گفته است، ولو اینکه کد نداشته باشند. از این نظر، اشکال دارد دیگر.

آقای مؤمن - نه، در مصوبه، عبارت «در اجرای آن قانون بیمه‌های اجتماعی» آمده است؛ یعنی اینکه مشمولین آن قانون نباشند؟!

آقای مدرسی یزدی - بله دیگر، ببینید؛ این ماده دارد تصریح می‌کند ...

آقای مؤمن - ... «اجرای آن قانون» آمده است.

آقای مدرسی یزدی - نه، این مصوبه توسعه داده است.

آقای مؤمن - کجا توسعه داده است؟

آقای مدرسی یزدی - الآن می‌گویم. ببینید؛ ماده (۲) گفته: «دولت موظف است در اجرای آن قانون نسبت به بیمه نمودن کلیه واجدین شرایط این قانون ...»

آقای مؤمن - «... اقدام کند».

آقای مدرسی یزدی - «کلیه واجدین شرایط این قانون» گفته است.

آقای مؤمن - بله، خوب اینجا هم «در اجرای آن قانون» گفته است.

آقای هاشمی شاهرودی - این یعنی طبق آن قانون به هر کسی از شاغلان صنایع دستی کد می‌دادید، به فعالان صنایع دستی مشمول این قانون هم بدهید.

آقای مؤمن - بله.

آقای مدرسی یزدی - خوب، دولت نباید به شاغلان جدید کد بدهد دیگر. خودش نمی‌خواهد کد بدهد.

آقای مؤمن - «اجرای آن قانون» آمده است.

آقای علیزاده - شما چطور می‌فرمایید که در قانون بیمه‌های اجتماعی، آن قید را گفته است و به این مصوبه هم تسری پیدا می‌کند، ولی موضوع کد دادن شامل این مصوبه نمی‌شود؟! اگر طبق آن قانون کد داده‌اند، اینجا هم باید کد بدهند.

آقای مدرسی یزدی - خوب، الآن دولت نمی‌خواهد کد بدهد. آن موقع کد داده بود دیگر.

آقای علیزاده - خوب، دولت به آنها کد ندهد. اگر ندهد، بیمه هم نمی‌کند.

آقای مؤمن - بله.

آقای علیزاده - الان رأی بگیریم.

آقای مدرسی یزدی - بله، این ماده (۲) خلاف اصل (۷۵) است.

آقای علیزاده - آقایانی که این ماده (۲) را خلاف اصل (۷۵) می‌دانند، رأی بدهند.

آقای اسماعیلی - خلاف اصل (۷۵) است؟

آقای علیزاده - بله.

آقای کدخدائی - اصل چند را می‌فرمایید؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - مغایرت ماده (۲) با اصل (۷۵) است.

آقای علیزاده - چهار تا رأی دارد. من که رأی نمی‌دهم.

آقای مدرسی یزدی - شما هم رأی بدهید.

آقای کدخدائی - مغایر اصل (۷۵) که است.

آقای علیزاده - آقای دکتر، چرا مغایر اصل (۷۵) است؟ ماده (۲) گفته دولت طبق آن

قانون مکلف به بیمه نمودن است. آن قانون هر چه دارد، قبلاً تصویب شده است.

آقای مؤمن - بله.

آقای مدرسی یزدی - نه، این مصوبه تعمیم داده است.

آقای کدخدائی - این گزارش آقای نوربخش [مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی] را

دیده‌اید؟^(۱)

۱. بخشی از نامه‌ی شماره ۱۰۰۰/۹۶/۴۳۶۱ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی به دبیر شورای نگهبان: «... بر اساس اطلاعات اعلامی از سازمان گردشگری و صنایع دستی در حال حاضر حدوداً (۸۵۰) هزار نفر شاغل رسمی و دارای کارت مهارت و یا کد می‌باشند که این تعداد واجدین شرایط با توجه به تسهیلات و معافیت (۲۰) درصد حق بیمه پیش‌بینی شده تا حدود سه میلیون نفر قابل افزایش خواهند بود. برآورد بار مالی (۸۵۰) هزار نفر واجد شرایط فعلی بالغ بر (۲,۲۰۰) میلیارد تومان صرفاً بابت سال ۹۶ خواهد بود که این مبلغ در سال‌های آتی با توجه به افزایش نرخ حداقل دستمزد و تعداد متقاضیان به ارزش جاری تا (۵,۰۰۰) میلیارد تومان قابل افزایش می‌باشد که تأمین آن برای دولت محترم بسیار بعید و منجر به افزایش مطالبات سازمان از دولت و کاهش نقدینگی به منظور ارائه تعهدات قانونی می‌گردد. مضافاً اینکه در سال اول اجرای قانون با توجه به جمعیت واجدین شرایط حداقل (۲,۵۰۰,۰۰۰) دفترچه خدمات درمانی می‌بایست صادر و خدمات درمانی به این افراد ارائه گردد که تأمین بار مالی آن به دلیل عدم پیش‌بینی منابع آن در قانون بودجه سال ۹۶ توسط سازمان با در نظر گرفتن محدودیت‌های شدید مالی در حوزه درمان و بدهی‌های معوق به طرف‌های قرارداد عملاً غیر ممکن است.»

آقای عزیزاده - بله، گزارش آقای نوبخت را خواندیم.

آقای کدخدائی - گزارش آقای نوربخش را می‌گویم.

آقای ابراهیمیان - بله، آنجا هم همان مطالب را گفته است.

آقای مؤمن - او هم اشتباه کرده است.

آقای عزیزاده - دولتی‌ها اشتباه می‌گویند. ما می‌گوییم این مصوبه این مطالب را نمی‌گوید.

آقای کدخدائی - واقعاً بار مالی این مصوبه را ببینید چقدر است!

آقای ابراهیمیان - واقعاً بار مالی این مصوبه مملکت را ورشکسته می‌کند.

آقای هاشمی شاهرودی - در ماده (۱) عبارت «و غیر ...» داشت. مجلس خیلی اطلاق

داده بود.^(۱)

آقای عزیزاده - آن ماده «و غیر» نداشت، «و سایر» داشت.

آقای ابراهیمیان - نه حاج آقا، ماده (۱) آن قانون، قید «تمام وقت» را داشت؛ الآن این

قید را در ماده (۲) این مصوبه برداشته‌اند. در آن قانون، قید «شناسه‌دار» بود، همان را

هم برداشته‌اند.

آقای مؤمن - هر چه داشت؛ مهم نیست.

آقای عزیزاده - هر چه داشت، مهم نیست. این ماده که غیر از مشمولین آن قانون را

نمی‌گوید.

→

مزید استحضار، در حال حاضر نیز علی‌رغم اینکه تعداد افراد مورد نظر تحت پوشش سازمان حدوداً

(۴۰۰) هزار نفر می‌باشد، مبالغ لازم بابت پوشش بیمه‌ای این تعداد، (۶۹۰) میلیارد تومان در قانون

بودجه سال ۹۶ پیش‌بینی گردیده که متأسفانه با بیش از (۱,۰۰۰) میلیارد تومان کسری سنواتی مواجه

می‌باشد. ...»

۱. ماده (۱) قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار)

مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- از تاریخ ابلاغ این قانون، استادکاران و کارگران

قالی و فرش دستباف بدون کارفرما و با کارفرما، شاغل در کارگاه‌های خانگی تک‌باف قالی و فرش و

یا تحت پوشش تعاونی‌های قالی و فرش و مجتمع‌های کوچک و بزرگ مربوطه و همچنین شاغلان

صنایع دستی خانگی و غیر آن در گروه‌های مصوب شناسه‌دار (کددار) صنایع دستی ایران که به صورت

تمام وقت به مشاغل یادشده اشتغال دارند، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند. بیست

درصد (۲۰٪) سهم دولت و هفت درصد (۷٪) سهم بیمه‌شده خواهد بود. در صورت وجود کارفرما با

پرداخت سه درصد (۳٪) سهم کارفرما بیمه یادشده شامل بیمه بیکاری نیز خواهد بود.»

آقای مؤمن - چون که نمی‌شود این مصوبه چیزی خارج از آن قانون بگوید.

آقای هاشمی شاهرودی - این ماده همان شرایط آن قانون را می‌گوید.

آقای ابراهیمیان - نه، آن قانون قید «شناسه‌دار» داشت.

آقای مدرسی یزدی - نه، ماده (۱) قانون بیمه‌های اجتماعی که «و غیر» را داشت، قید شناسه‌دار (کددار) را هم داشت.

آقای هاشمی شاهرودی - آن قانون عبارت «و غیر» دارد.

آقای مدرسی یزدی - نه، عبارت «و غیر» قبل از عبارت «گروه‌های مصوب شناسه‌دار» آمده است: «ماده ۱- ... و غیر آن در گروه‌های مصوب شناسه‌دار»

آقای ابراهیمیان - بله.

آقای عزیزاده - آن قانون عبارت «و سایر شاغلان» را هم داشت.^(۱) یعنی همه چیز را شامل می‌شد.

آقای مدرسی یزدی - نخیر. همه‌ی گروه‌های شغلی در آن قانون، مقید به قید «شناسه‌دار» هستند.

آقای اسماعیلی - در این مصوبه هم «واجدین شرایط» آمده است دیگر. پس این چیست؟

آقای عزیزاده - آقای دکتر، حرف ما این است که ماده (۲) این مصوبه واجدین شرایط مطابق آن قانون را طبق این مصوبه بیمه می‌کند. غیر از این چیزی نگفته است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اصلاً مقصود از «قانون» در عبارت «واجدین شرایط این قانون» در ذیل ماده (۲) این مصوبه، همین قانون بیمه‌های اجتماعی مصوب ۱۳۸۸ است، نه این مصوبه‌ای که الآن در حال بررسی آن هستیم.

آقای شب‌زنده‌دار - مگر می‌شود منظورش آن قانون باشد؟!

آقای مدرسی یزدی - نه، وقتی در این ماده، عبارت «در اجرای آن قانون» آمده است، نهایتاً اعتبارش را تأمین می‌کند.

۱. تبصره (۱) ماده (۱) قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- ...»

تبصره ۱- تابلوبافان طرح پوستر، رنگ‌رزان، پرداخت‌زنان دستی، چله‌کشان دستی ماهر و رفوگران ماهر و سایر شاغلان صنایع وابسته به تولید فرش و قالی مشمول این قانون می‌باشند.»

آقای مؤمن - ماده (۲) این مصوبه از قیود گفته شده در آن قانون تجاوز نمی کند.

آقای علیزاده - خیلی خوب، حالا فعلاً چهار تا رأی مغایرت دارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ولی ببینید؛ ایراد این ماده روشن است.

آقای کدخدائی - [این قانون] در ذیل ماده [این مصوبه را می گوید].

آقای ابراهیمیان - نه، آقای دکتر [رهپیک]، منظور از «این قانون»، همین مصوبه است.

این قانون بیمه های اجتماعی اصل است؛ این مصوبه فرع است.

آقای اسماعیلی - ابهام بگیریم.

آقای کدخدائی - ماده (۲) مصوبه می گوید در اجرای آن قانون بیمه های اجتماعی،

اینهایی که در این مصوبه آمده اند، بیمه شوند. این طوری نیست؟

آقای سوادکوهی - یک ابهام بگیریم؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ظاهراً منظور از «قانون» در ماده (۲)

همان قانون بیمه های اجتماعی است.

آقای کدخدائی - نه، آن «قانون» در سطر بالا قانون بیمه های اجتماعی را می گوید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اشکال ماده (۲) این است که تکلیف

دولت در قانون بیمه های اجتماعی مشروط بود؛ ولی در این مصوبه مطلق است. آنجا

گفته بود باید اعتبار لازم تعیین بشود تا بعداً مشمولین آن قانون بیمه شوند.

آقای سوادکوهی - می توانیم این ماده را مغایر اصل (۷۵) بگیریم؛ ولی من می گویم

بهتر است ابهام بگیریم. چون سیاقش مبهم است.

آقای مدرسی یزدی - [بحث این است که اعتبار] آن قانون که کماکان هست؛ پس چرا

اسم این قانون را در این مصوبه آورده اند؟

آقای سوادکوهی - در مورد سیاق ماده (۲) یک ابهام بگیریم و بگویم سیاقش مبهم

است.

آقای علیزاده - همه جای دنیا دارند همه را بیمه می کنند؛ ما حالا بگویم بیمه

نمی کنیم؟!]

آقای ابراهیمیان - محاسبات بیمه ای سازمان تأمین اجتماعی را نگاه کنید. اگر نصف

آنها هم راست باشد، واقعاً [فاجعه است].

آقای شبزنده دار - شاید این مصوبه دارد دایره ی بیمه شدگان را تضییق می کند.

آقای کدخدائی - حالا چند تا رأی آورد؟

آقای علیزاده - چهار تا رأی دارد.

آقای سوادکوهی - جناب علیزاده، یک ابهام بگیرید.

آقای علیزاده - چه ابهامی بگیریم؟

آقای مؤمن - آقا، هیچ ابهامی ندارد.

آقای علیزاده - چه ابهامی بگیریم؟ بگویم کلاً مبهم است؟

آقای کدخدائی - حالا اگر رأی کافی ندارد، سراغ مورد بعدی برویم.

آقای سوادکوهی - ببینید؛ آنچه که من از این ماده می فهمم که پژوهشکده هم نسبت به

آن ایراد گرفته،^(۱) این است که ...

۱. «۱» حکم ماده (۲) تأکیدی بر اجرای «قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار)» (مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸) می‌باشد که بر اساس آن، همه استادکاران و کارگران فرش و قالی و شاغلان صنایع دستی تحت پوشش تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند و در واقع مصوبه حاضر از لحاظ شمول بیمه تأمین اجتماعی، تغییری نسبت به قانون فوق ایجاد نکرده و از این حیث دارای حکم قانونی جدیدی نمی‌باشد؛ چرا که در ماده (۲) مصوبه حاضر، دولت مکلف شده در اجرای قانون مزبور واجدین شرایط همان قانون را اقدام کند. لکن نکته قابل توجهی که در این ارتباط وجود دارد، این است که مطابق ذیل ماده (۳) «قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان ...»، این قانون در صورت تأمین اعتبار قابل اجرا خواهد بود. با این توضیح که قانون مزبور به موجب طرح نمایندگان به تصویب رسید و با توجه به داشتن بار مالی از سوی شورای نگهبان با ایراد اصل (۷۵) قانون اساسی مواجه گردید و لذا در نهایت ماده (۳) آن به صورت موجود تصویب و اجرای آن در سال‌های بعد منوط به تأمین اعتبار گردید. همچنین لازم به ذکر است که آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۳ به تصویب رسیده است و مطابق ماده (۱۲) آن، «معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است بر اساس پیشنهاد وزارتخانه‌های رفاه و تأمین اجتماعی و بازرگانی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، اعتبار لازم برای اجرای قانون در سال ۱۳۸۹ و بعد از آن را در لوایح بودجه سالانه پیش‌بینی نماید. اجرای این آیین‌نامه در سال ۱۳۸۹ و بعد از آن منوط به تأمین اعتبار در قوانین بودجه سالانه کشور است و سازمان تأمین اجتماعی متناسب با اعتبار پیش‌بینی شده و متناسب با تعداد افراد معرفی شده توسط وزارت بازرگانی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف به بیمه نمودن مشمولان می‌باشد.

بنابراین اجرای قانون مزبور و قرارگرفتن اشخاص موضوع آن تحت شمول بیمه به صورت کلی (با توجه به لزوم پرداخت سهم کارفرما از سوی دولت) منوط به تأمین اعتبار در قوانین بودجه سنواتی گردیده است و لذا تبدیل تکلیف مشروط مذکور به تکلیف منجز و قطعی در این قانون، واجد بار مالی بوده و به دلیل عدم پیش‌بینی طریق جبران آن، مغایر با اصل (۷۵) قانون اساسی است.» (نظر کارشناسی

آقای علیزاده - ... آخر، شما که رأی ندادی.

آقای سوادکوهی - رأی ندادم. می‌خواهم عرض کنم اگر ابهام ماده را رأی بگیرید، موافقم.

آقای علیزاده - شما خودت رأی ندادی. من چه کار کنم!؟

آقای مؤمن - ماده (۲) ابهام ندارد.

آقای سوادکوهی - چرا؛ ابهام دارد.

آقای مدرسی یزدی - خب، حالا حداقل ابهام بگیرید.

آقای مؤمن - اگر منظور ماده را می‌فهمید، یعنی ابهام ندارد.

آقای علیزاده - چه ابهامی بگیریم؟

آقای سوادکوهی - ببینید؛ اینجا سیاق این ماده ابهام دارد.

آقای مدرسی یزدی - درست است. ببینید؛ مثلاً من الآن دارم خدمت جناب آقای شب‌زنده‌دار عرض می‌کنم که چرا شما رأی نمی‌دهید؛ ایشان می‌گویند این ماده چه بسا حتی دارد تضییق می‌کند.

آقای ابراهیمیان - چرا چنین حرفی می‌زنند؟

آقای مدرسی یزدی - ایشان می‌گویند چون مشمولین این مصوبه، هم باید کددار باشند و هم این شرایطی را که در این مصوبه گفته شده است، داشته باشند. در حالی که این خلاف ظاهر است و این دلیل اقوی بر این است که این ماده (۲) مبهم است. حداقل باید سؤال بکنیم ببینیم منظور مجلس چیست.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله.

آقای شب‌زنده‌دار - مشمولین بیمه باید شرایط این مصوبه را احراز کنند.

آقای سوادکوهی - من سیاق این ماده را از جهت دیگر هم مشکل دار می‌بینم.

آقای یزدی - آقای علیزاده، اولاً باید به نوبت صحبت بشود. به ترتیب صحبت بشود. این‌طور صحبت کردن خاصیتی ندارد.

آقای علیزاده - آقای دکتر سوادکوهی وقت دارند. ایشان بگویند، ببینیم چه می‌گویند.

→

آقای مدرسی یزدی - بعد هم در آخر کار یک وقتی برای من بگذارید. من یک عرض دیگر هم دارم.

آقای علیزاده - آقای دکتر سوادکوهی، بفرمایید.

آقای سوادکوهی - ببینید؛ اگر مجلس این ماده را این طور می نوشت دولت در اجرای تکالیف مقرر در قانون بیمه های اجتماعی، یعنی این طور شروع می کرد که دولت در اجرای تکالیف مقرر در قانون بیمه های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ نسبت به بیمه نمودن واجدین شرایط این قانون اقدام نماید، شاید این مشکل به هیچ وجه پیش نمی آمد. اما الآن به نحوی نوشته شده است که واقعاً دو وجهی است. به نظر من، گزارش پژوهشکده هم همین مطلب را می رساند. یعنی شما الآن از سیاق این ماده این طور می فهمید که دولت یک تکلیف اضافی پیدا کرده است که باید نسبت به این اشخاص انجام بدهد. ولی همان طور که هم شما و هم ظاهراً اکثریت رأی مغایرت ندادیم، منظور این است که نه، ما دولت را در چهارچوب همان قانون بیمه های اجتماعی مکلف می بینیم. با این وصف، به نظر من برای اینکه این مشکل مرتفع شود، مناسب است یک ابهام گرفته بشود تا بگوییم دولت فقط در اجرای تکالیف مقرر در آن قانون می تواند واجدین شرایط را بیمه کند.

آقای مدرسی یزدی - حالا چه نیازی به گفتن این مطلب وجود داشت؟

آقای سوادکوهی - خب حالا گفته اند.

آقای مدرسی یزدی - ... [نارسایی صوت]

آقای ابراهیمیان - نه، این طور نیست.

آقای سوادکوهی - نه، این ابهام گرفتن برای این است که ببینیم آیا این ماده بار مالی پیدا می کند و مغایر اصل (۷۵) می شود یا نه. ما اگر آن طوری بخواهیم تفسیر بکنیم، [درست نیست].

آقای مدرسی یزدی - بنده می خواهم بگویم واقعاً این چیزی که شما می گوئید، مراد مجلس نبوده است. ولی حالا من حرفی ندارم. ولی واقعاً افراد جدیدی هم شامل این مصوبه می شوند.

آقای ابراهیمیان - در ماده (۱) قانون بیمه های اجتماعی شرط تمام وقت را گفته است. **آقای علیزاده** - خیلی خب، برای حاج آقای مدرسی و آقای دکتر ابراهیمیان وقت

می‌گذارم صحبت کنند. حضرت آیت‌الله یزدی، بفرمایید.

آقای یزدی - ماده (۲) می‌گوید دولت موظف می‌شود در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، سایر شاغلان در صنایع دستی را هم که شناسه دارند، بیمه بکند.
آقای مؤمن - نه.

آقای یزدی - ماده (۲) دارد می‌گوید: «در اجرای آن قانون»؛ یعنی سایر شاغلان در صنایع دستی هم به عنوان «اجرای آن قانون» بیمه بشوند.
آقای علیزاده - بله، حاج‌آقای مدرسی، بفرمایید.

آقای مدرسی یزدی - آقایان یک توجهی هم نسبت به اصول اولیه‌ی قانون اساسی بفرمایند؛ همان اصولی که در اوایل قانون اساسی می‌گوید که اقتصاد باید چطور باشد، علوم و فنون باید چطور باشد. واقعش این است که صنایع دستی و سنتی و قدیمی و امثال اینها ولو اینکه یک فوایدی دارد و درآمدزایی‌هایی ایجاد می‌کند، ولی اگر به این قیمت تمام بشود که بسیاری از نیروها و استعدادها به جای اینکه در علوم و فنون امروز مشغول بشوند، پیشرفت داشته باشند و کار درستی انجام بدهند، با این حمایت‌ها و با این تبلیغات افراد را به یک سری کارهای دیگری که خیلی ارزش ذاتی ندارند، ارزش درازمدتی ندارند و در معرض آسیب هستند، بندشان بکنند، [خطرناک است]. نظیر درآمد گردشگری که الآن هم دنبالش هستند. خب، صنعت گردشگری فی‌الجمله درآمد دارد؛ ولی آن قدر که هزینه می‌کنند، اندازه‌ی [درآمدش نیست]. ما خودمان داریم می‌بینیم. در شهر یزد که حالا آن را ثبت جهانی کرده‌اند و برای این کار این همه رجز خوانده‌اند، آن قدر هزینه کرده‌اند که حد ندارد. آمده‌اند کف یک خیابان را کنده‌اند، تبدیل به سنگ‌فرش کرده‌اند و پیاده‌روهایش را هم یک دست‌کاری کرده‌اند. طبق یک نقلی که برای ما گفته‌اند، حدود (۹) میلیارد تومان هزینه داشته است. بعضی‌ها هم رقم خیلی بالاتری می‌گویند. آقای وافی [یزدی، عضو مجلس خبرگان رهبری] می‌گفتند من می‌دانم که تا حدود نه تا ده میلیارد تومان برای این پروژه هزینه کرده‌اند. واقعاً اگر در عرض سال گردشگر بیاید و برود، نه میلیارد تومان درآمد از اینجا به دست می‌آید؟ خب، کاری ندارد. مسئولین این پروژه‌ها ادعا می‌کنند این قدر درآمد دارد، ولی چطور می‌شود حساب کرد؟ هزینه‌اش روشن است که این قدر یعنی نه میلیارد تومان یا ده میلیارد تومان هزینه کرده‌اند. جاهای دیگر هم چقدر هزینه

کرده‌اند. ولی چقدر کاسب‌ها را ناراضی کرده‌اند! چقدر محله‌ها را خراب کرده‌اند! نمی‌گذارند مردم درست کار کنند. مردم را در تنگنا قرار داده‌اند. خب، ما خودمان در همان محله‌ها و بافت قدیم هستیم. می‌دانیم چه مشکلاتی وجود دارد. بعد هم حالا صرف نظر از جهات فرهنگی قضیه، درآمدی که برای مردم پیدا می‌شود، یک درآمد متزلزلی است. فردا دشمنان دو تا تبلیغ علیه ما می‌کنند و این درآمدها تمام می‌شود. دو تا خبر دروغ روی تلکس‌های خبری می‌رود که در ایران آشوب است و امنیت نیست، همه چیز تمام می‌شود. یعنی صنعت گردشگری یک درآمد متزلزل بدون ریشه دارد، ضمن اینکه مردم را از کارهای اصلی، حسابی و درآمدزایی‌های واقعاً حسابی دور می‌کند. من در مجموع فکر می‌کنم و آقایان توجه داشته باشند که اصلاً آیا این طرح‌هایی که به این سمت گرایش دارد، با اصول قانون اساسی سازگاری دارد یا ندارد؟ این هم یک تذکری بود که می‌خواستم عرض کنم.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - موضوع توجه به صنایع دستی در سیاست‌های کلی آورده شده است.^(۱)

آقای مدرسی یزدی - باشد، ولی حمایت از صنایع دستی در این حد صحیح نیست.
آقای علیزاده - خیلی خب، آقایانی که می‌گویند باید ابهام بگیریم، رأی بدهند. حضرت آیت‌الله مدرسی، شما می‌خواستید بگویید ماده (۲) ابهام دارد؟ چه ابهامی بگیریم؟
آقای مدرسی یزدی - ابهامش این است که من خدمت آقایان عرض کردم. ابهام این است که اینجا می‌گوید: «دولت مکلف است در اجرای قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) ...»

آقای یزدی - این مصوبه را عطف به آن قانون نکنید.

آقای مدرسی یزدی - نه، چرا نکنم؟ مصوبه عطف بر آن است. اینها عطف بر هم هستند.

آقای یزدی - اینها را عطف بر هم نکنید.

۱. در بند (۵۱) سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه ابلاغی مورخ ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری این‌طور آمده است: «۵۱- حمایت از صنایع دستی و صیانت از میراث فرهنگی کشور». همچنین در بند (۸) سیاست‌های کلی نظام در بخش صنعت ابلاغی مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹ مقام معظم رهبری آمده است: «۸- گسترش صنایع دستی به ویژه صنایع دارای محتوای فرهنگی و هنری و بهره‌گیری از صنعت گردشگری»

آقای مدرسی یزدی - نه، اینها عطف بر هم هستند.

آقای یزدی - ماده (۲) می‌گوید مشمولین قانون بیمه‌های اجتماعی بیمه هستند؛ شاغلین صنایع دستی در این مصوبه را هم بیمه کنید.

آقای علیزاده - نه، این‌طور نیست.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ متن ماده از ابتدا تا عبارت «مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸» را کنار بگذاریم. آن‌وقت بعد از آن عبارت، دولت باید چه کار بکند؟ «نسبت به بیمه نمودن کلیه واجدین شرایط این قانون...»، نه آن قانون...

آقای سوادکوهی - ... بله، «این قانون» گفته است.

آقای مدرسی یزدی - «... این قانون اقدام نماید».

آقای سوادکوهی - پس موضوع بیمه‌شدگان اضافه شده است.

آقای مدرسی یزدی - پس بنابراین ماده (۲) این مصوبه دارد به مشمولین بیمه اضافه می‌کند. و آلا اگر مجلس می‌خواست فقط واجدین شرایط آن قانون قبلی بیمه باشند که می‌گفت تأکید می‌کنیم که دولت آن قانون را انجام دهد.

آقای علیزاده - شما با این حرف‌تان دارید رأی می‌دهید به اینکه ماده (۲) اشکال دارد.

آقای مدرسی یزدی - بله، حالا اگر بقیه‌ی آقایان اعضای شورای نگهبان نپذیرند، [ابهام بگیریم].

آقای سوادکوهی - نه، می‌پذیرند.

آقای مدرسی یزدی - بعضی از بزرگواران می‌گویند نه، مراد این ماده این نیست که بیمه‌شدگان را اضافه بکند؛ بلکه می‌گوید دولت باید هر کسی از افراد مشمول این مصوبه که شرایط آن قانون قبلی را دارد، بیمه بکند. ما می‌گوییم واقعیت این است که ما خلاف این را می‌فهمیم و نیازی به گفتن و تکرار آن قانون نبود؛ و آلا تأکید می‌کرد. پس بنابراین این ماده ایراد دارد.

آقای علیزاده - خب، الان برای دو تا موضوع رأی می‌گیریم.

آقای هاشمی شاهرودی - نه، اجازه بدهید من جواب این ایراد را بدهم.

آقای علیزاده - بفرماید.

آقای مدرسی یزدی - حالا اجازه بدهید من عرضم تمام بشود؛ آن‌وقت از این جهت ابهام بگیریم.

آقای هاشمی شاهرودی - جواب همین نکته‌ای که فرمودید، این است که در قانون بیمه‌های اجتماعی این عناوین و رشته‌های این مصوبه نیامده است. فقط در ماده (۱) یک چیز کلی «صنایع دستی» گفته شده است. عمدتاً قالبیاف‌ها و بافندگان فرش را آورده است و یک چیز کلی برای «صنایع دستی» گفته است.

آقای علیزاده - همی «صنایع دستی» را آورده است.

آقای هاشمی شاهرودی - در آن قانون ذکر نکرده است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، همی رشته‌های صنایع دستی را آورده بود. گفته است: «خانگی، غیر خانگی، ...»

آقای هاشمی شاهرودی - نه، درست است. ولی رشته‌های صنایع دستی ذکر نشده است. در این مصوبه رشته‌ها را به تفصیل گفته و بیان کرده که اینها همه مشمول آن قانون است.

آقای علیزاده - اتفاقاً آن قانون بر این مصوبه اطلاق دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - یعنی آن قانون، همی رشته‌های گفته‌شده در این مصوبه را در بر می‌گیرد؟

آقای علیزاده - بله.

آقای هاشمی شاهرودی - خب، پس این رشته‌های ماده (۱) مصوبه را داخل در آن قانون بیمه‌های اجتماعی بکنید. یعنی بگویید «طبق قوانین» عمل شود که طبق همان قانون بیمه‌های اجتماعی می‌شود. یعنی برای سال اول اعمال می‌شود؛ برای سال بعد مثلاً هزینه را در قوانین بودجه بیاورند. این طوری اشکال هم رفع می‌شود.

آقای ابراهیمیان - حاج آقا، این طوری نمی‌شود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حاج آقا، این طور نیست.

آقای هاشمی شاهرودی - ماده (۱) این مصوبه دارد این طوری توسعه می‌دهد که این عناوینی را که اینجا آمده است، به آن قانون ملحق می‌کند و می‌گوید همی این عناوین هم جزء صنایع دستی هستند که در آن قانون نیامده بود. توسعه به این معنا داده است. یعنی ماده (۱) مصوبه نمی‌خواهد توسعه بدهد و برخلاف آن قانون، یک چیزهای جدیدی اضافه کند.

آقای مؤمن - حالا ابهام بگیرد.

آقای علیزاده - آنچه که مسلم است، این است که اطلاق آن قانون بیشتر از این قانون است. آن قانون کل صنایع دستی را گفته بود.

آقای مدرسی یزدی - بله، ولی قید شناسه دار داشت.

آقای هاشمی شاهرودی - یک عبارت «و غیر آن» در ماده (۱) آن قانون داشت که مجمل بود. ولی اینجا تصریح را بیشتر کرده است. یعنی موضوع آن قانون را به عناوین این مصوبه هم توسعه داده است که یعنی مشمولین حکم آن قانون هستند.

آقای مدرسی یزدی - آن ماده، قید «گروه‌های مصوب شناسه‌دار» را داشت.

آقای اسماعیلی - من هم همین را فهمیدم.

آقای علیزاده - بله، منتها الآن چیزی که هست و آقایان می‌گویند، این است که در ماده (۳) آن قانون گفته بود باید اعتبار تأمین بشود؛ ولی این مصوبه آمده [این طوری گفته است]. فقط همین اشکال است.

آقای مدرسی یزدی - نه، اشکال ما چیز دیگر است. آن قانون قید مصوب و شناسه‌دار داشت که مربوط به همه‌ی عناوین بود. این مصوبه چنین قیدی ندارد.

آقای ابراهیمیان - بله، ندارد.

آقای سوادکوهی - بله، مصوبه این دو مطلب را ندارد.

آقای علیزاده - خیلی خب، پس با این همه، حرف شما این است که ماده (۲) این مصوبه اشکال دارد؟

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - حضرات آقایانی که می‌گویند این ماده (۲) خلاف اصل (۷۵) است، یک بار دیگر رأی بدهند.

آقای مدرسی یزدی - اگر رأی نیاورد، ابهام بگیرید.

آقای سوادکوهی - ابهام بگیریم.

آقای علیزاده - فعلاً پنج تا رأی دارد.

آقای مدرسی یزدی - خب، حالا ابهامش را هم رأی بگیرید.

آقای علیزاده - آقایانی که می‌فرمایند ابهام دارد، [رأی بدهند]. آخر چه بگوییم؟ چه ابهامی دارد؟

آقای مدرسی یزدی - همین جهت که معلوم نیست آیا واقعاً این مصوبه می‌خواهد

مشمولین قانون قبلی را توسعه بدهد یا نمی خواهد توسعه بدهد.

آقای علیزاده - اینکه ابهام نیست.

آقای سوادکوهی - چرا؛ ابهام است.

آقای مدرسی یزدی - چرا دیگر؛ اگر این ماده بخواهد موضوع را توسعه بدهد، اشکال دارد دیگر. اگر نمی خواهد توسعه بدهد، اشکال ندارد.

آقای علیزاده - آقایان، آنهایی که می فرمایند که ابهام بگیریم که آیا این مصوبه می خواهد ...

آقای مدرسی یزدی - ... آیا موضوع این مصوبه نسبت به قانون قبلی توسعه دارد یا ندارد؟

آقای علیزاده - ... آیا نسبت به قانون قبلی در مقام توسعه است یا نیست. به این ابهام رأی بدهید. خب رأی ندارد. ابهام کمتر از ایراد رأی دارد.

آقای سوادکوهی - چهار رأی شد. آرا کمتر شد.

آقای مدرسی یزدی - آقایان، رأی می دادید، مشکل را حل می کردید.

آقای ابراهیمیان - بگویید ایراد دارد تا حل بشود.

آقای موسوی - باید مصوبه به مجلس برمی گشت. ابهام بگیریم.

آقای علیزاده - تبصره (۱) ماده (۲) را بخوانید.

منشی جلسه - «تبصره ۱- در اجرای این قانون، عدم حضور در ساعت معین در محل کار نمی تواند در خصوص فرش و قالی منبای قطع بیمه قرار گیرد و ارزیابی توسط بازرسان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری صرفاً بر اساس مساحت مذکور در ماده (۲) قانون یادشده^(۱) انجام می گیرد. این حکم از ابتدای اجرای قانون یادشده لازم الاجرا است.»

آقای علیزاده - یک بار به این تبصره یک دقتی بفرمایید. می گوید: «تبصره ۱- در

۱. ماده (۲) قانون بیمه های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- صدور پروانه تولید برای کارگاه های خانگی که در مدت یک سال حداقل پنج و حداکثر بیست متر مربع در رج پنجاه و یا معادل آن در درشت باف و ریزباف توسط یک استادکار در شغل دائم و کارگر ساده و یا اعضای خانواده اش بافته شود، بدون اخذ مجوز از شهرداری و اداره امور اقتصادی و دارایی و با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.»

اجرای این قانون، عدم حضور در ساعت معین در محل کار نمی‌تواند در خصوص فرش و قالی مبنای قطع بیمه قرار گیرد و ارزیابی توسط بازرسان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری صرفاً بر اساس مساحت مذکور در ماده (۲) قانون یادشده انجام می‌گیرد. این حکم از ابتدای اجرای قانون یادشده لازم‌الاجرا است.» آقایان، به این تبصره گوش بدهید.

آقای مدرسی یزدی - این تبصره هم نسبت به قانون قبلی، مشمولین بیمه را توسعه داده است.

آقای علیزاده - بله، ظاهراً این تبصره اشکال دارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - من یک توضیح بدهم. قبلاً این‌طوری بود که بافندگان فرش و قالی باید شاغل تمام‌وقت می‌بودند تا بیمه می‌شدند. بعد مجلس در این مصوبه گفته است باید معادل‌سازی بشود. چون حالا لازم نیست که بافندگان فرش و قالی همیشه سر کار باشند. بنابراین گفتند نسبت به مساحت کارشان معادل‌سازی بشود. مثلاً اگر در سال این قدر بافتند، بیمه بشوند. مجلس ملاک برخورداری از بیمه را عوض کرده است.

آقای هاشمی شاهرودی - ملاک را محصول کار قرار داده است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، ملاک را محصول قرار داده است. حالا یک معنای این تبصره این است که مشمولین بیمه را توسعه نداده است. معنایش این است که در واقع معادل‌سازی کرده است. همه‌ی آن کسانی که با معیار ساعت، تمام‌وقت بودند، الآن با معیار مساحت، تمام‌وقت شده‌اند. این یک نکته بود. منتها آنجایی از تبصره که گفته است این حکم باید به قانون قبلی هم سرایت بکند، ممکن است باز یک شبهه‌ای مطرح بشود. ولی کلاً اگر این معیار را بپذیریم، شاید این تبصره اشکال نداشته باشد.

آقای علیزاده - حضرت آیت‌الله مدرسی، بفرمایید.

آقای مدرسی یزدی - خدمت شما عرض می‌کنم که طبق قانون قبلی در آن سالی که قانون به تصویب رسیده است، بودجه‌اش را گذاشته‌اند. بعد [ماده (۳) آن قانون] گفته است در صورت تأمین بودجه، قانون برای سال‌های بعد هم قابل اجرا خواهد بود. حالا حتی اگر تبصره (۱) ماده (۲) این مصوبه هم موضوع آن

قانون را توسعه بدهد، ایرادی ندارد. اگر شما از آن اشکالی که در ماده (۲) مطرح بود، صرف نظر بکنید و بگویید مجلس دقیقاً می‌خواهد همان قانون بیمه‌های اجتماعی اجرا بشود، پس در صورتی که در قانون بودجه، تأمین اعتبار بشود، دیگر چه اشکالی وجود دارد؟! اگر دولت تأمین بودجه نکند، هر شرطی هم که این مصوبه بگذارد، فرقی نمی‌کند. حتی اگر دایره‌ی مشمولین بیمه را نسبت به قانون سابق هم توسعه بدهند، باز فرقی نمی‌کند. منتها الآن این تبصره (۱) ماده (۲) مصوبه در اینجا دارد آن قانون بیمه‌های اجتماعی را تفسیر می‌کند. این جواب هم که مجلس با این تبصره معادل‌سازی کرده است، درست نیست. چرا؟ به خاطر اینکه فرض بکنید که ممکن است کسی با یک ساعت کار، آن مقدار از بافت را از لحاظ حجم انجام بدهد، ولی شغلش دائم نباشد. این فرد طبق تبصره (۱) ماده (۲) این مصوبه [برخلاف قانون قبلی] باید تحت پوشش بیمه قرار بگیرد. اگر این نکته‌ای که گفتم جواب نداشته باشد، قطعاً [مجلس دامنه‌ی مشمولین بیمه را] توسعه داده است.

آقای ابراهیمیان - بله، قطعاً بار مالی اضافه می‌شود.

آقای علیزاده - پس آدم تنبل در این فرض برنده است. اینکه شما در مصوبه می‌فرمایید من یک کاری را یک‌روزه کار می‌کنم، ولی آن آقا به اندازه‌ی یک ساعت کار می‌کند، [به ضرر فرد زرنگ‌تر است]. چون قانون بیمه‌های اجتماعی می‌گوید مشمول بیمه هر روز باید کار بکند.

آقای مدرسی یزدی - بله، خب این یک اشکال است دیگر.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - این فرد معادل (۲۰) متر یعنی (۵۰) رج می‌بافد، ولی باز هم این مقدار را برای بیمه قبول نمی‌کنند.

آقای مدرسی یزدی - معادل‌سازی فایده ندارد. چون بعضی‌ها زرنگند.

آقای ابراهیمیان - می‌خواهم بگویم که شما یک دقتی به مذاکرات و فلسفه‌ی طرح این چند تا ماده در مجلس بدون مداخله‌ی دولت و از طریق نمایندگان مجلس بفرمایید. قبلاً نمایندگان مجلس یک طوری سر ما را کلاه گذاشتند، از این طریق که واقعاً هیچ منبعی برای تأمین مالی این مصوبه پیشنهاد نکرده‌اند. شما خودتان قبلاً گفتید که اگر مجلس در مصوبه‌ی خود بگوید هزینه را در بودجه پیش‌بینی کنید، تأمین مالی

تلقی نمی‌شود.^(۱) حالا نمایندگان در ماده (۳) قانون بیمه‌های اجتماعی گفتند اگر هزینه اجرای قانون در بودجه پیش‌بینی شد، اجرا بکنند. الآن هم دارند همان را با سیاست گام به گام برمی‌دارند، یعنی آن قید را هم برداشته‌اند.

آقای علیزاده - ما بخواهیم خیلی به مجلس کمک بکنیم، می‌گوییم با استظهار به اینکه تبصره (۱) باید مطابق قانون بیمه‌های اجتماعی عمل بشود، اشکال ندارد. توجه فرمایید؛ این را هم می‌گوییم.

آقای ابراهیمیان - این طوری که نمی‌شود.

آقای علیزاده - چرا نمی‌شود؟

آقای مدرسی یزدی - حالا شما که این را می‌گویید، به ابهام رأی بدهید تا خود نمایندگان تصریح بکنند. آن وقت قضیه حل می‌شود.

آقای علیزاده - آخر، ابهام رأی ندارد. چند تا رأی دارد؟

آقای کدخدائی - اگر بخواهیم ابهام بگیریم، پنج تا داریم.

آقای مدرسی یزدی - خب، شما هم رأی بدهید. ایشان که موافق ایراد گرفتن هستند، حتماً به ابهام رأی می‌دهند. از آقای شب‌زنده‌دار هم بخواهید که رأی بدهند.

آقای علیزاده - حاج آقای شب‌زنده‌دار رأی می‌دهد؟

آقای اسماعیلی - من هم رأی می‌دهم.

آقای ابراهیمیان - آقای دکتر اسماعیلی هم رأی می‌دهد.

آقای علیزاده - خب، یک بار دیگر ابهام را رأی می‌گیریم ببینیم رأی می‌آورد یا نه. آقا، رأی بدهید.

آقای مدرسی یزدی - من رأی می‌دهم تا مجلس تصریح کند؛ تصریح کنند که راحت نظر بدهیم.

۱. بند (۱) نظر تفسیری شماره ۹۱/۳۰/۴۹۷۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص استفساریه اصل (۷۵): «۱- درج عبارت «از محل صرفه‌جویی» به نحو مطلق و برای مدت نامحدود و بدون تعیین محل و همچنین درج عبارت «پیش‌بینی در بودجه سنواتی» بدون تأمین منبع و نیز درج عبارت‌های «از محل اعتبارات مصوب مربوط» و «از محل اعتبارات مصوب دستگاه»، اگر مستلزم بار مالی جدید بوده، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید مذکور در اصل (۷۵) قانون اساسی محسوب نمی‌گردد.»

آقای عزیززاده - الان چند تا شدیم؟

منشی جلسه - شش تا رأی شد.

آقای سوادکوهی - هفت تا شد.

منشی جلسه - الان شش تا است.

آقای سوادکوهی - الان شش تا رأی شده است.

آقای مدرسی یزدی - ابهام بگیریم. آیت الله یزدی هم رأی داشتند. هفت تا شد.

آقای عزیززاده - ابهام است. خیلی خب، پس ابهام این است که آیا ...

منشی جلسه - ... این ماده (۲) در مقام توسعه دادن به مفاد قانون قبلی است یا نه.

آقای عزیززاده - حاج آقای مدرسی، ابهام چه شد؟

آقای مدرسی یزدی - بگوئید آیا این ماده (۲) می خواهد دقیقاً همان قانون اجرا بشود یا می خواهد توسعه بدهد.

آقای عزیززاده - یعنی آیا با همان خصوصیاتی که در قانون بیمه های اجتماعی ذکر شد اجرا شود یا اینکه می خواهند موضوع آن قانون را توسعه بدهند.

آقای اسماعیلی - خب، بگوئیم در ماده (۲) اصلاح کنند که دولت «با رعایت آن قانون» مکلف است تا ابهام حل شود.

آقای مدرسی یزدی - حالا هر کسی به مجلس رفت، آنجا صحبت می کند.

آقای اسماعیلی - خب، ذکر این مطلب هم مهم است دیگر. می خواهیم دوباره [در مرحله ی بعد به مجلس] برنگردد.

آقای عزیززاده - حالا آن آقایانی که به مجلس می روند، راه حل را بگویند. بعدی را بفرمایید.

منشی جلسه - تبصره (۱) مغایر است؟

آقای عزیززاده - تبصره (۱) اشکال ندارد. حالا که ماده (۲) این طوری شد، همان ابهام را اینجا هم مطرح کنید. اگر ابهام ماده (۲) درست بشود، تبصره اش هم درست می شود.

آقای مدرسی یزدی - بله، البته در این تبصره چون تصریح شده است، معلوم است که فرق دارد.

آقای سوادکوهی - البته این قانون یک قانون حمایتی است. یعنی ظاهرش این است که می خواهد از اشخاص خاصی حمایت کند. ولی یک دغدغه ای هست و آن اینکه این

تبصره، ملاک ساعت کار را برداشته و گفته شما به صورت حجمی کار کن. باید دقت کرد که این تبصره به نحوی تعبیر نشود که مخالف قانون اساسی درآید. من به قانون اساسی نگاه می‌کردم، این‌طور پیدا کردم که مغایر است. بند (۳) اصل (۴۳) می‌گوید: «۳- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی، اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.» البته آنچه که از ظاهر تبصره (۱) ماده (۲) برداشت می‌شود، این است که می‌خواهد بگوید ما حمایت می‌کنیم، شما کار نکنید؛ قطع نظر از آنکه در محل کار حضور داشته باشید یا نه. اما این از یک جهتی دارد مردم را به یک نحوی سوق می‌دهد که شما بروید شبانه‌روز کار کنید.

آقای علیزاده - این تبصره که نمی‌گوید شخص اجباراً برود همه‌ی ساعات را کار بکند.

آقای سوادکوهی - این تبصره یعنی شما شبانه‌روز کار کنید، در خانه‌تان یک قالی ببافید و تحویل بدهید تا مشمول این قانون بشوید. یعنی ممکن است این قانون از یک جهتی [منجر به کار شبانه‌روزی شود]. البته عرض کردم چون این قانون دارد حمایت می‌کند، ظاهرش این است که مجلس نمی‌خواهد این کار را بکند. اما به نظر می‌رسد این تبصره از یک جهت دیگر دارد اشخاص را به یک مسیری سوق می‌دهد که قطع نظر از آنچه که طبق قانون کار، ساعت کار هشت ساعت است و احتمالاً اضافه‌کاری‌هایی هم مربوط به آن هست، اشخاص بیش از این مقدار کار کنند.

آقای علیزاده - آخر دولت که این شخص را دو برابر بیمه نمی‌کند. این تبصره، این صحبت را که افراد کار اضافه بکنند، نمی‌گوید.

آقای سوادکوهی - نه، اما این‌طور استفاده می‌شود.

آقای علیزاده - از کجای تبصره استفاده می‌شود؟

آقای سوادکوهی - چون می‌گوید قطع نظر از آنچه که در ارتباط با کار معین است، شما باید در محل کار و در ساعت کار، کار کنید. خوب، یعنی شخص برود شبانه‌روز کار کند تا این مطلب تحقق پیدا کند.

آقای علیزاده - نه، تبصره این را نمی‌خواهد بگوید.

آقای سوادکوهی - این طور استفاده می شود.

آقای علیزاده - این تبصره می خواهد بگوید بنده که یک کمی چشم ضعیف است، این کار را در هشت ساعت انجام می دهم؛ اما یک آقای هم پیدا می شود که این کار را در چهار ساعت انجام می دهد. ظاهرش این است که این را می خواهد بگوید.

آقای سوادکوهی - بله، ظاهرش این است. حمایت است. ظاهرش این است که می خواهد این کار را بکند.

آقای هاشمی شاهرودی - اگر آن قانون [بیمه های اجتماعی قالیبافان] هر دو شرط را دارد، یعنی هم مساحت را در ماده (۲) آن آورده، هم ساعت کار را آورده است، پس قهراً این تبصره توسعه داده است.

آقای سوادکوهی - نه، اینجا یک شرط را ندارد. تبصره توسعه داده است.

آقای هاشمی شاهرودی - چون این تبصره دارد ساعت کار را که در قانون قبلی بوده است، حذف می کند.

آقای سوادکوهی - درست است. دارد ساعت کار را حذف می کند.

آقای هاشمی شاهرودی - آن قانون بیمه های اجتماعی هر دو شرط ساعت کار و مساحت کار را مقید کرده است. اگر این طور نیست، یعنی آن قانون فقط ساعت کار را آورده و دیگر مساحت را شرط نکرده است، توسعه نیست. معادل سازی است.

آقای سوادکوهی - نه دیگر، تبصره ساعت کار را حذف کرده است.

آقای علیزاده - [ماده (۱)] آن قانون، «تمام وقت» گفته است.^(۱)

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این تغییر ملاک نسبت به آینده اشکال ندارد.

۱. ماده (۱) قانون قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- از تاریخ ابلاغ این قانون، استادکاران و کارگران قالی و فرش دستباف بدون کارفرما و با کارفرما، شاغل در کارگاه های خانگی تک باف قالی و فرش و یا تحت پوشش تعاونی های قالی و فرش و مجتمع های کوچک و بزرگ مربوطه و همچنین شاغلان صنایع دستی خانگی و غیر آن در گروه های مصوب شناسه دار (کددار) صنایع دستی ایران که به صورت تمام وقت به مشاغل یادشده اشتغال دارند، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار می گیرند. بیست درصد (۲۰٪) سهم دولت و هفت درصد (۷٪) سهم بیمه شده خواهد بود. در صورت وجود کارفرما، با پرداخت سه درصد (۳٪) سهم کارفرما بیمه یادشده شامل بیمه بیکاری نیز خواهد بود.»

آقای هاشمی شاهرودی - آخر، شرط «تمام وقت» در این مصوبه هم اشاره شده است. در تبصره (۱) «مساحت مذکور در ماده (۲) قانون یادشده» آمده است.

آقای مدرسی یزدی - آن مساحت در ماده (۲) آن قانون^(۱) برای صدور پروانه‌ی تولید است، نه برای شمول بیمه.

آقای هاشمی شاهرودی - نه دیگر، مساحت را هم در ماده (۲) آن قانون آورده است.

آقای علیزاده - آقای دکتر، آن مساحت در قانون قبلی برای چه بود؟

آقای هاشمی شاهرودی - اگر آن قانون هر دو شرط تمام وقت بودن و مساحت را آورده باشد، این تبصره توسعه داده است. چون این تبصره دارد یکی از اینها را حذف می‌کند. خب، این کار توسعه است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اگر این تبصره نسبت به آینده معادل‌سازی کند، اشکال ندارد. ولی یک اشکالی که به ذهن می‌رسد، این است که تبصره می‌گوید آن کسی که قبلاً با شرط تمام وقت بودن نمی‌توانست بیمه شود و بیمه نشده است، الآن می‌تواند بیاید با معادل‌سازی، آن مدت زمان قبلی را هم بیمه کند که این کار بار مالی دارد.

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - بله، این کار بار مالی دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، این قسمتش ایراد دارد. این آخر تبصره ایراد دارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ولی اگر بگوید نسبت به آینده معادل‌سازی کنید، دیگر لازم نیست ایراد بگیریم. این طوری اشکال ندارد.

آقای علیزاده - بله، تسری دادن مفاد این تبصره به گذشته اشکال دارد.

آقای اسماعیلی - بله.

آقای ابراهیمیان - اشکال دارد.

۱. ماده (۲) قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- صدور پروانه تولید برای کارگاه‌های خانگی که در مدت یک سال حداقل پنج و حداکثر بیست متر مربع در رج پنجاه و یا معادل آن در درشت‌باف و ریزباف توسط یک استادکار در شغل دائم و کارگر ساده و یا اعضای خانواده‌اش بافته شود، بدون اخذ مجوز از شهرداری و اداره امور اقتصادی و دارایی و با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.»

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، این اشکال دارد.

آقای علیزاده - حضرات آقایانی که این تبصره را خلاف اصل (۷۵) می‌دانند، رأی بدهند.

آقای مدرسی یزدی - ذیل تبصره نوشته است: «این حکم از ابتدای اجرای قانون یادشده لازم‌الاجرا است.» تسری به گذشته نداده است.

آقای هاشمی شاهرودی - «قانون یادشده» آمده است. این مصوبه را نمی‌گویید. آن قانون را می‌گویید.

آقای علیزاده - «قانون یادشده» می‌گویید. این مصوبه را نمی‌گویید.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - قانون مصوب سال ۱۳۸۸ منظور است.

آقای هاشمی شاهرودی - قانون یادشده همان قانون مصوب ۱۳۸۸ است.

آقای علیزاده - بله، قانون مصوب ۱۳۸۸ منظور است. این ایراد چند تا رأی آورد؟ رأی آورد.

آقای یزدی - من هم رأی می‌دهم.

آقای علیزاده - بله، هشت نفر شدیم.

آقای هاشمی شاهرودی - حاج آقای مدرسی، در متن تبصره، «قانون یادشده» گفته شده است.

آقای علیزاده - تسری حکم این مصوبه از زمان اجرای قانون سابق اشکال دارد و خلاف اصل (۷۵) است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - همین که با این مصوبه می‌خواهند شاغلین صنایع دستی را از قبل بیمه کنند، ایراد دارد.

منشی جلسه - حاج آقا، مخالف اصل (۷۵) شد؟

آقای علیزاده - بله.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، مغایر اصل (۷۵) است.

آقای علیزاده - نه تا رأی دارید. اگر آقای کدخدائی هم در جلسه بود، رأی می‌داد.^(۱)

۱. بند (۲) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۲- در تبصره (۱) ماده (۲)، تسری اجرای این قانون به ابتدای اجرای قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ چون موجب افزایش هزینه عمومی می‌شود، مغایر اصل

آقای ابراهیمیان - خب، سراغ بعدی برویم.

آقای علیزاده - تبصره (۲) را بخوانید.

منشی جلسه - «تبصره ۲- دارندگان مجوز فعالیت موضوع قانون مذکور در صورت درخواست خودشان از کلیه امتیازات و تعرفه‌های بخش صنعت در مورد حامل‌های انرژی (آب، برق و گاز) و تسهیلات بانکی برخوردار می‌باشند.»

آقای هاشمی شاهرودی - موضوع این تبصره چیست؟ این اشکال دارد؟

آقای سوادکوهی - اشکال مغایرت با اصل (۷۵) دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - اشکال اصل (۷۵) ندارد.

آقای سوادکوهی - چرا؟ دارد. این برخورداری از «تسهیلات بانکی» ایراد دارد.

آقای علیزاده - «تبصره ۲- دارندگان مجوز فعالیت موضوع قانون مذکور در صورت درخواست خودشان از کلیه امتیازات و تعرفه‌های بخش صنعت در مورد حامل‌های انرژی (آب، برق و گاز) و تسهیلات بانکی برخوردار می‌باشند.»

آقای رهیبک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ مجلس عنوان بخش صنعت را برای صنایع دستی گذاشته است. منتها شاغلان صنایع دستی تا الآن ذیل بخش صنعت و معدن قرار نمی‌گرفتند. الآن به واسطه‌ی این اشتراک لفظی گفته‌اند که شاغلان صنایع دستی هم ذیل بخش صنعت بروند و از آن امتیازاتی که بخش صنعت دارد، بهره‌مند شوند.

آقای ابراهیمیان - بله، این اشکال دارد.

آقای علیزاده - حضرات آقایانی که این تبصره (۲) را هم خلاف اصل (۷۵) می‌دانند، رأی بدهند.

آقای هاشمی شاهرودی - خلاف اصل (۷۵) است.

آقای علیزاده - بله، خلاف اصل (۷۵) است. چون موجب افزایش هزینه می‌شود. خب، رأی آورد.^(۱)

→

(۷۵) قانون اساسی شناخته شد. ...»

۱. بند (۲) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۲- ... به علاوه، تبصره (۲) این ماده نیز مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.»

آقای مدرسی یزدی - آخر، چرا این تبصره می‌گوید در صورت درخواست خودشان از امتیازات و تسهیلات برخوردار می‌باشند؟!

آقای هاشمی شاهرودی - بله، همه درخواست می‌دهند. کسی نیست درخواست نکند.

آقای علیزاده - آن کسی که درخواست نکند، عقلش کم است.

منشی جلسه - «تبصره ۳- اجرای تبصره (۱) این ماده در مورد صنایع دستی مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

آقای ابراهیمیان - در آن تبصره (۱) ابهام بود.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، شما به تبصره (۱) ایراد گرفتید.

آقای هاشمی شاهرودی - ایراد گرفتیم.

آقای علیزاده - «تبصره ۳- اجرای تبصره (۱) این ماده در مورد صنایع دستی مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

آقای مؤمن - با تصویب این آیین‌نامه، ابهام تبصره (۱) برطرف می‌شود؟

آقای علیزاده - چطور برطرف می‌شود؟! بدتر شده است. مگر آیین‌نامه می‌تواند بگوید؟! اصلاً نمی‌توانند این‌طور آیین‌نامه‌ای بنویسند. این خلاف اصل (۸۵) است. باید بگویند موضوع آیین‌نامه چیست.

آقای سوادکوهی - بله، خلاف اصل (۸۵) است.

آقای هاشمی شاهرودی - موضوع آیین‌نامه همان نحوه‌ی اجرای حکم تبصره (۱) از ابتدای اجرای قانون مذکور است. می‌گوید سازمان میراث فرهنگی نحوه‌ی اجرائیش را بنویسد.

آقای مدرسی یزدی - «اجرای» آن را می‌گوید؛ چیز دیگری که نگفته است. ایراد ندارد. اجرائیش را می‌گوید.

آقای علیزاده - اجرای تبصره (۱) این ماده در مورد صنایع دستی را می‌گوید.

آقای سوادکوهی - ما که به آن تبصره (۱) ایراد گرفتیم.

آقای هاشمی شاهرودی - چون به آن تبصره ایراد گرفتیم، این تبصره هم ایراد دارد.

آقای سوادکوهی - مبنیاً بر آن تبصره (۱) ایراد دارد.

آقای علیزاده - بله، مبنیاً بر ایراد تبصره (۱) ایراد دارد. مبنیاً بر اشکال تبصره (۱) ایراد دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - مبنیاً بر آن تبصره ایراد دارد. آن اشکال مغایرت با اصل (۷۵) در تبصره (۱) را هم دارد.

آقای مدرسی یزدی - این ایراد گفتن ندارد.^(۱)

آقای هاشمی شاهرودی - ماده (۳) را بخوانید.

آقای علیزاده - خیلی خوب، ماده (۳) را می‌خوانم. حالا اینجا به ایراد شرعی و غیر شرعیش توجه بفرمایید. «ماده ۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت حسب مورد موظفند در راستای اجرای این قانون اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- صدور مجوز تأسیس و پروانه تولید کارگاهی (انفرادی- گروهی)

ب- صدور کارت شناسایی صنعتگر موضوع این قانون ...»

آقای مدرسی یزدی - در این بند (الف) اطلاق صدور مجوز اشکال دارد دیگر. اگر ماده (۱) اطلاق داشته باشد و شامل ابزار و آلات لهو و لعب حرام باشد، خوب این بند هم اشکال دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - این مجوز رسمی است.

آقای مدرسی یزدی - چرا مجوز می‌دهیم؟

آقای هاشمی شاهرودی - به این علت نیست که آن آلات فی‌نفسه حرام هستند. چون دستی است، مجوز می‌دهند.

آقای مدرسی یزدی - نه دیگر، برخی فی‌نفسه حرام هستند.

آقای یزدی - آن قید «رعایت موازین شرعی» که در ماده (۱) آمده، این بند را هم محدود کرده است دیگر.

آقای علیزاده - آنجا قید نکرده‌اند. ایراد به آن هم رأی نیارود.

آقای مدرسی یزدی - خوب الان دیگر آقایان رأی می‌دهند.

۱. بند (۲) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۲- ... همچنین تبصره (۳) این ماده مبنیاً به ایراد مذکور واجد اشکال است. ...»

آقای علیزاده - بقیه‌ی ماده (۳) را بخوانید ببینیم چیست.

منشی جلسه - «پ- صدور مجوز فروشگاه‌های انحصاری هنرهای سنتی و صنایع دستی ایران»

آقای ابراهیمیان - این بند اشکال ندارد؟

آقای مدرس‌یزدی - چرا؛ اطلاق همه‌ی این بندها اشکال دارد.

آقای ابراهیمیان - «انحصار» شاید هم یک خرده با سیاست‌های کلی، هم با خود آزادی‌ها مغایرت داشته باشد.

آقای علیزاده - این «انحصار» که در این بند می‌گوید، یعنی منظورش این است که به کس دیگر ندهند؟

آقای ابراهیمیان - بله دیگر.

آقای مدرس‌یزدی - نه، این‌طور نیست.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، منظور بند این است که چیز دیگری نفروشد.

آقای علیزاده - نه، این را نمی‌خواهد بگوید. می‌خواهد بگوید چیز دیگری نفروشند؛ نه اینکه بخواهد بگوید به کس دیگری ندهند. مثل نانوائی که به او بگویند تو نمی‌توانی عطر بفروشی، نمی‌توانی جارو بفروشی.

آقای ابراهیمیان - اگر منظور این است که این فروشگاه‌ها مخصوص هنرهای دستی باشند، عیب ندارد.

آقای علیزاده - بله، «مخصوص» است، نه «انحصار».

آقای هاشمی شاهرودی - مقصود همین است.

منشی جلسه - «ت- صدور گواهی اصالت برای آثار صنایع دستی و هنرهای سنتی

ث- صدور مجوز تأسیس و بهره‌برداری از خانه‌های صنایع دستی و بازارچه‌های صنایع دستی

تبصره- خانه‌های صنایع دستی به بناهای واجد ارزش معماری یا تاریخی با مالکیت عمومی یا خصوصی گفته می‌شود که قابلیت بهره‌برداری در امر تولید، فروش و مشاوره تخصصی در جهت توسعه و ارتقای صنایع دستی را داشته و به موجب مجوز سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت

صنعت، معدن و تجارت ایجاد می‌شود.

ج- صدور مجوز برگزاری حراج آثار فاخر قابل فروش صنایع دستی و هنرهای سنتی

چ- صدور مجوز برگزاری نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی در زمینه صنایع دستی و هنرهای سنتی
ح- حذف شد.

خ- درجه‌بندی و صدور گواهی کیفیت به کارگاه‌ها و فروشگاه‌های صنایع دستی و هنرهای سنتی

تبصره ۱- فعالیت‌های احصاشده این ماده به‌جز موارد مربوط به فرش دستباف مشمول تبصره ماده (۲) قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۲^(۱) بوده و با صدور پروانه فعالیت و بهره‌برداری از سوی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، نیاز به اخذ مجدد مجوز یا پروانه کسب از وزارت صنعت، معدن و تجارت نمی‌باشد.»

آقای هاشمی شاهرودی - در این «قانون نظام صنفی کشور» نیامده است که نباید خلاف شرع وجود داشته باشد؟ اگر این مطلب آنجا آمده باشد که این اشکال شما رفع می‌شود. این قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۹۲ مشکل اشکال شرعی ما در این مصوبه را حل نکرده است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - در آن قانون، یک شرایط کلی برای

۱. ماده (۲) قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- فرد صنفی: هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، توزیع، خدمات و خدمات فنی سرمایه‌گذاری کند و به عنوان پیشه‌ور و صاحب حرفه و شغل آزاد، خواه به‌شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و تمام یا قسمتی از کالا، محصول یا خدمات خود را به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم و به صورت کلی یا جزئی به مصرف‌کننده عرضه دارد، فرد صنفی شناخته می‌شود.

تبصره (اصلاحی ۱۳۹۲/۶/۱۲) - صنفی که قانون خاص دارند، از شمول این قانون مستثنی می‌باشند. قانون خاص، قانونی است که بر اساس آن نحوه صدور مجوز فعالیت، تنظیم و تنسيق امور واحدهای ذی‌ربط، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد و واحدهای تحت پوشش آن به صراحت در متن قانون مربوطه معین می‌شود.»

دادن مجوز دارد. حاج آقا، مثلاً یک چیزهای کلی مثل عدم سوء پیشینه و امثال اینها را دارد. **آقای علیزاده** - حضرت آیت الله جنتی، این ماده (۳) مربوط به وظایف این دو نهاد است: «ماده ۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت حسب مورد موظفند در راستای اجرای این قانون اقدامات زیر را انجام دهند: ...»
خب، این اقدامات بعضاً اقدامات حمایتی هستند. حالا با توجه به اینکه شما [در بررسی ماده (۱)] فرموده بودید باید وظایف را ببینیم تا بعداً ببینیم این حمایت‌ها از صنایع دستی اشکال دارند یا ندارند، الآن وظایف در این ماده گفته شده است.

آقای کدخدائی - کجای ماده اطلاقش اشکال دارد؟

آقای علیزاده - نمی‌دانم.

آقای هاشمی شاهرودی - اطلاق ندارد.

آقای علیزاده - نمی‌دانم. شما بفرمایید. وظایف را این‌طور گفته است: «الف - صدور مجوز تأسیس و پروانه تولید کارگاهی (انفرادی - گروهی)
ب - صدور کارت شناسایی صنعتگر موضوع این قانون
پ - صدور مجوز فروشگاه‌های انحصاری هنرهای سنتی و صنایع دستی ایران
ت - صدور گواهی اصالت برای آثار صنایع دستی و هنرهای سنتی
ث - صدور مجوز تأسیس و بهره‌برداری از خانه‌های صنایع دستی و بازارچه‌های صنایع دستی

...

ج - صدور مجوز برگزاری حراج آثار فاخر قابل فروش صنایع دستی و هنرهای سنتی»
آقای مدرسی یزدی - بله، [ماده (۱)] اشکال دارد. اشکال داریم و قبلاً گفتیم دیگر. اشکالمان همان است. این حمایت‌ها با توجه به موضوعی که عطف شده است، اطلاق دارند. شامل مواردی که فعالیت در آنها منحصراً حرام است، یعنی جز فعالیت حرام در آنها متصور نیست، می‌شود و هرگونه حمایت از آنها جایز نیست. چون خلاف نهی از منکر، منع از منکر و امثال اینها است.

آقای جنتی - این حمایت‌ها اشکال دارند. بسیار خب، این ایراد رأی دارد. می‌خواهید رأی بگیرید.

آقای مدرسی یزدی - بله، ما که رأی می‌دهیم.

آقای هاشمی شاهرودی - این ماده (۳) اطلاق ندارد.

آقای علیزاده - اطلاق ماده (۱) را می‌فرمایند. حضرات آقایانی که ...

آقای کدخدائی - ... آقایان فقها باید رأی بدهند.

آقای علیزاده - آقایان حضرات فقها، با توجه به این تعریفی که شده است و البته با این حمایت‌های دیگری که داریم، اگر این فعالیت‌ها در مواردی که مصادیقشان خلاف شرع باشد، اشکال دارند، رأی بدهند.

آقای مدرسی یزدی - بگویند در مواردی که فعالیت در آنها منحصراً حرام هستند.

آقای هاشمی شاهرودی - این موضوع ربطی به صنایع دستی ندارد.

آقای مدرسی یزدی - ما رأی داریم دیگر.

آقای علیزاده - خب، فعلاً رأی نداریم. حاج‌آقای یزدی هم ایراد را قبول دارند.

آقای شب‌زنده‌دار - ما هم قبول داشتیم.

آقای مدرسی یزدی - ایشان هم رأی دادند.

آقای یزدی - چون ایراد غیر شرعی بودن در ماده (۱) ذکر شد، ...

آقای علیزاده - نشد.

آقای مدرسی یزدی - نه، نشد.

آقای شب‌زنده‌دار - خب، باید آنجا ذکر شود.

آقای یزدی - می‌دانم. اشکال وارد کردیم و گفتیم باید [مقید به رعایت موازین شرعی بشود].

آقای علیزاده - نه، آن موقع سه تا رأی داشت.

منشی جلسه - رأی کافی نداشت.

آقای مدرسی یزدی - آنجا نگفتیم ایراد دارد. قرار شد اینجا بگوییم.

آقای علیزاده - قرار شد آن ماده با توجه به این حمایت‌ها [در مواد بعدی] بررسی شود.

آقای یزدی - اگر ماده (۱) اصلاح بشود، این ماده (۳) هم اصلاح می‌شود دیگر.

آقای مدرسی یزدی - آن موقع ایراد گرفته نشد.

آقای علیزاده - نه، آن موقع رأی نیاورد.

آقای مدرسی یزدی - چون آنجا ایراد گرفته نشده است، اگر شما هم اینجا رأی بدهید،

چهار تا رأی می‌شود و درست می‌شود.

آقای کدخدائی - در آنجا مغایرت رأی نیاورد.

آقای جنتی - آنجا رأی نیاورد.

آقای مدرسی یزدی - آنجا رأی ننگرفتیم. اگر بنا است رأی بگیریم و اگر نظر مبارکتان بر این است، بفرمایید رأی بدهید.

آقای علیزاده - حاج آقای یزدی، اگر جناب عالی به همان ماده (۱) اشکال دارید، باید اینجا رأی بدهید.

آقای هاشمی شاهرودی - صنایع دستی حرام است؟!

آقای علیزاده - خیلی خب، چهار تا رأی آورد.

آقای مدرسی یزدی - پس چهار تا رأی آورد.

منشی جلسه - حاج آقا، تقریر ایراد را بفرمایید.

آقای علیزاده - حاج آقای مدرسی و حاج آقای ... می فرمایند.

آقای مدرسی یزدی - چشم؛ بعداً متن ایراد را خدمتتان می نویسیم. همین الآن هم متن را می خواهید؟

منشی جلسه - بفرمایید. اگر الآن بفرمایید، بهتر است.

آقای مدرسی یزدی - بنویسید: «از باب اینکه موضوع این احکام مطلق است و قیدی ندارد و اطلاق آن در بعضی از موارد شامل استفاده‌ها، ساختن‌ها و کارکردهایی می شود که منحصرأ حرام است، لهذا اطلاقش خلاف شرع است.»

آقای مؤمن - [بگویند کارهایی که] منحصر به حرام هستند.

آقای مدرسی یزدی - اطلاق حمایت با حفظ موضوع یا به تعبیر دقیق‌تر بگوییم حمایت با اطلاق موضوع مصوبه خلاف شرع است.

آقای علیزاده - حاج آقای مؤمن می فرمایند بنویسیم در مواردی که صنایع دستی منحصر به استفاده‌ی حرام باشد، اطلاق حمایت ایراد دارد.

آقای مؤمن - نه، منحصر به استفاده‌ی حرام باشد.

آقای مدرسی یزدی - بله، درست است. اطلاق حمایت نسبت به مواردی که منحصرأ کاربرد حرام دارند، ایراد دارد.

آقای علیزاده - بله.

آقای مؤمن - مواردی که منحصر به حرام باشد.

آقای جنتی - خب، ایشان هم رأی می دهند دیگر.

آقای مؤمن - نه، من رأی نمی‌دهم.

آقای مدرسی یزدی - حالا رأی ندهند. چهار تا رأی داریم. کافی است دیگر.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - این ایراد در بحث صدور مجوز ذیل تبصره (۱) ماده (۳) بیاید؟ جای این ایراد، تبصره (۱) است که می‌گوید مجوز بدهند؟
آقای مدرسی یزدی - خب، آن تبصره هم حرام است. جایز نیست. چون با این کار دارد رسمیت می‌دهد.

آقای علیزاده - مجوز هم نمی‌توانند بدهند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - نه، اگر آقایان می‌خواهند ایراد را بنویسند، شاید اگر در همان ابتدا در ماده (۱) بنویسند، بهتر باشد.

آقای موسوی - اگر در همان ابتدا باشد، بهتر است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - الآن تبصره (۱) ماده (۳) دارد می‌گوید کدام نهاد مجوز بدهد. الآن بحث این نیست که کدام فعالیت‌ها حرام است.
آقای مدرسی یزدی - در آن بند (۱) هم همان‌طور است. مجوز دادن حرام است. آنجا هم جایز نیست.

منشی جلسه - حاج‌آقا، الآن این اشکال برای این ماده (۳) است یا برای همان ماده (۱) است؟

آقای علیزاده - مربوط به ماده (۱) است. با توجه به حمایت‌هایی که در ماده (۳) شده است، [اطلاق ماده (۱) ایراد دارد].

آقای مدرسی یزدی - مجوز حرام، جایز نیست. اصلاً نفس مجوز دادن هم جایز نیست.
آقای علیزاده - بله، مجوزی که در بند (۱) ماده (۳) است، حتماً ایراد دارد. همه‌ی حمایت‌ها در ماده (۳) ایراد دارد.

آقای مدرسی یزدی - بله دیگر، همه‌ی حمایت‌ها ایراد دارد.

منشی جلسه - پس من این‌طور نوشتم: «با توجه به حمایت‌هایی که در ماده (۳) انجام می‌شود، ماده (۱) ایراد دارد.»

آقای علیزاده - بله.

آقای اسماعیلی - بگوئیم مجلس یک تبصره به ماده (۱) بزند که این قانون و حمایت‌های ناشی از آن، شامل مواردی که منحصراً استفاده حرام دارند، نمی‌شود.

آقای مدرسی یزدی - نه، بگوییم حمایت‌ها شامل مواردی که خلاف موازین شرعی است، نمی‌شود.

آقای علیزاده - بله، می‌توانیم این‌طور بگوییم. حالا یک‌طوری مصوبه را درست می‌کنیم.

آقای اسماعیلی - نه خب، اگر قرار شد ما هم به کمیسیون برویم، بدانیم چه بگوییم.

آقای مدرسی یزدی - خب، هر جا خلاف موازین شرعی شد، ایراد دارد. چون گاهی استفاده از بعضی صنایع دستی منحصر در حرام نیست. طوری است که [هم استفاده‌ی حلال دارد و هم استفاده‌ی حرام].

آقای علیزاده - این مصوبه برای چه کمیسینی است؟

آقای اسماعیلی - برای کمیسیون فرهنگی است.

آقای علیزاده - چه کسی به کمیسیون فرهنگی می‌رود؟

آقای اسماعیلی - من می‌روم.

آقای علیزاده - خیلی خب.

آقای مؤمن - آن صنایع دستی ایراد دارد که استفاده‌ی [معمول] آن حرام است. حضرت امام (ره) ملاک حکم حرام را عمل نمی‌دانست؛ بلکه ملاک را استفاده‌ی آن می‌دانست.^(۱)

آقای علیزاده - خب، ما متن ایراد به ماده (۱) این مصوبه را این‌طور نوشتیم: اطلاق ماده (۱) با توجه به حمایت‌هایی که در این مصوبه مقرر گردید به عمل آید، چون شامل مواردی از صنایع دستی می‌شود که کاربرد منحصر به حرام دارند، خلاف موازین شرع شناخته شد.

آقای مدرسی یزدی - آخر، ممکن است بعضی از این صنایع دستی هم به خاطر کاربرد صرف حرام آن نباشند. گفتیم که ممکن است طرف بگوید [من از وسیله‌ی حلال استفاده‌ی حرام بکنم].

۱. به عنوان نمونه می‌توان به این استفتا و پاسخ آن اشاره نمود: «آیا فروختن یا مصرف کردن ماشین صورت تراشی که با تیغ است، حرام است؟ بسمه تعالی؛ چون منفعت آن منحصر در حرام نیست، خرید و فروش و استفاده از آن در کارهای حلال مانع ندارد.» (موسوی خمینی، سیدروح‌الله، استفتانات امام خمینی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۹۲، ج ۵، ص ۵۳۰)

آقای مؤمن - آن اشکال ربطی به اینجا ندارد. آن اشکال به سازنده مربوط نمی‌شود.

آقای مدرسی یزدی - عیبی ندارد. ما در این مصوبه فقط سازنده را نمی‌گوییم.

آقای مؤمن - ببینید؛ حضرت امام (ره) می‌فرمودند که اگر استفاده منحصر به حرام باشد، اشکال دارد. ولی اگر استفاده‌ی یک شخص بتواند حرام باشد، [ساخت] آن وسیله اشکال ندارد.

آقای مدرسی یزدی - آن درست است. ولی ...

آقای علیزاده - ... بگذارید ببینیم آن چهار نفری که رأی مغایرت دادند، چه می‌فرمایند.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ این اشکال [ساختن وسیله‌ای که استفاده‌ی انحصاری حرام دارد] که درست است. این اشکال از باب اعانت بر اثم درست است. ولی از باب اینکه ما الآن می‌دانیم یک فرد دارد [از یک وسیله‌ی حلال] کار حرام می‌کند، باید نهی از منکرش کنیم، نباید حمایتش کنیم. نهی از منکر که منتفی نیست.

آقای علیزاده - خب، ما که حمایت نمی‌کنیم.

آقای مدرسی یزدی - چرا دیگر.

آقای مؤمن - حمایت نمی‌کنیم.

آقای علیزاده - اصلاً حمایتش نمی‌کنیم. حمایت کردنش حرام است.

آقای مدرسی یزدی - نه، وقتی یک وسیله‌ای برای کار مشترک بین حلال و حرام استفاده می‌شود، یعنی منحصر به استفاده‌ی در حرام نیست. در حالی که ما می‌دانیم این آقا این بی‌بی را جز در راه حرام استفاده نمی‌کند. اگر شما در مصوبه بگویید که مشمولین این مصوبه موازین شرعی را رعایت کنند، بهتر است. بگویند باید موازین شرعی رعایت شوند.

آقای یزدی - بله، همین پیشنهاد خوب است. چون مصداق موارد مذکور در ماده (۱) شامل مواردی می‌شود که [هم در راه حلال استفاده شود و هم در راه حرام].

آقای مؤمن - نه، «موازین شرعی» برایشان [= مجریان قانون] مشتبه است.

آقای مدرسی یزدی - ... [نارسایی صوت]

آقای مؤمن - ممکن است این‌طور که شما می‌فرمایید، باشد. ولی این خلاف فتوای امام (ره) است.

- آقای مدرسی یزدی** - اگر الآن هر کسی نظر خودش را بدهد، موضوع حل می‌شود.
- آقای علیزاده** - ما داریم می‌گوییم اطلاق ماده (۱) ایراد دارد. چون اطلاق این ماده شامل مواردی از صنایع دستی می‌شود که کاربرد منحصر به حرام دارند.
- آقای یزدی** - باید حمایت از صنایع دستی را مقید به رعایت موازین شرعی کرد.
- آقای مدرسی یزدی** - بله، با این وضعیت، اگر مقید به رعایت موازین شرعی بکنیم، خیلی خوب است.
- آقای یزدی** - بله.
- آقای علیزاده** - یعنی می‌فرمایید که عبارت «کاربرد منحصر به حرام» را از متن نظر برداریم؟
- آقای مدرسی یزدی** - بله دیگر، چون یک صورت دیگر هم هست که واقعاً حرام است و آن، این است که می‌دانیم فلان شخص الآن دارد خلاف شرع می‌کند و از این وسیله‌ی حلال استفاده‌ی حرام می‌کند.
- آقای یزدی** - همان مقید به رعایت ضوابط شرعی بشود، خوب است.
- آقای علیزاده** - تنظیم متن نظر را می‌گذاریم تا بعداً درست کنیم.
- آقای مؤمن** - اگر استفاده‌ی یک چیزی منحصر در حرام نباشد، عیب ندارد.
- آقای علیزاده** - در متن نظر بنویسیم اطلاق ماده (۱) خلاف موازین شرعی است؛ چون شامل مواردی از صنایع دستی می‌شود که چطور هستند؟
- آقای مؤمن** - اگر فایده‌ی یک چیزی منحصر در حرام نباشد، عیب ندارد.
- آقای مدرسی یزدی** - یعنی اگر الآن می‌بینیم کسی ...
- آقای مؤمن** - ... «کسی» اینجا مطرح نیست. این ماده مربوط به «سازنده» است.
- آقای مدرسی یزدی** - سازنده کاری می‌کند که [کسی فقط در راه حرام استفاده کند].
- آقای مؤمن** - سازنده کاری نمی‌کند. سازنده فقط می‌سازد.
- آقای مدرسی یزدی** - نه، مثلاً طرف می‌نوازد.
- آقای مؤمن** - نه، نمی‌نوازد، می‌سازد.
- آقای مدرسی یزدی** - این دو تا به هم وصل هستند. فقط که نمی‌سازد.
- آقای مؤمن** - توجه بفرمایید؛ این مصوبه مربوط به حمایت از اشخاص سازنده‌ی صنایع دستی است.

آقای مدرسی یزدی - نه، اطلاق دارد. این مصوبه «عرضه» را هم می گوید.

آقای مؤمن - خیلی خوب، این فرمایش شما است.

آقای مدرسی یزدی - این مواد را که خواندیم، این طوری بودند.

آقای مؤمن - اینهایی که خواندیم، خلاف این حرف شما است. نه، این طور نیست. این

فتوای شما است. فتوای حضرت امام (ره) را قبول ندارید.

آقای علیزاده - یک قید لزوم رعایت موازین شرعی هم به متن قبلی اضافه شود،

چیزی نمی شود.

آقای مدرسی یزدی - همان قید لزوم رعایت موازین شرعی را به متن نظر اضافه کنید،

راحت شویم.

آقای یزدی - بله دیگر، هم این نظر تأمین شد، هم آن نظر.

آقای مدرسی یزدی - بله.^(۱)

آقای علیزاده - خیلی خوب، مورد بعدی را بفرمایید.

منشی جلسه - [تبصره (۱) ماده (۳) مصوبه:] «تبصره ۱- فعالیت های احصاشده این

ماده به جز موارد مربوط به فرش دستباف، مشمول تبصره ماده (۲) قانون نظام صنفی

مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۲ بوده و با صدور پروانه فعالیت و بهره برداری از سوی سازمان

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، نیاز به اخذ مجدد مجوز یا پروانه کسب از

وزارت صنعت، معدن و تجارت نمی باشد.»

آقای کدخدائی - این که هیچ بحثی ندارد.

منشی جلسه - «تبصره ۲- طراحی، برنامه ریزی، توسعه و نظارت بر کلیه آموزش های

غیررسمی صنایع دستی و فرش دستباف کشور اعم از آموزش های عمومی، تخصصی

و مجازی با سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت،

معدن و تجارت می باشد. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در امر آموزش صنایع

دستی و فرش دستباف مکلفند سیاست های تعیین شده سازمان میراث فرهنگی، صنایع

دستی و گردشگری و وزارتخانه را در آموزش های خود رعایت کنند.»

۱. بند (۱) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۱- اطلاق ماده (۱) با توجه به

حمایت هایی که در این مصوبه مقرر گردید به عمل آید، چون شامل مواردی از صنایع دستی می شود که

حرام است، خلاف موازین شرع شناخته شد و باید مصوبه مقید به رعایت موازین شرعی گردد.»

آقای مدرسی یزدی - واقعاً اطلاق این تبصره (۲) با قانون اساسی یا حتی با شرع سازگاری دارد؟ تبصره می‌گوید: «تبصره ۲- طراحی، برنامه‌ریزی، توسعه و نظارت بر کلیه آموزش‌های غیررسمی صنایع دستی ...»؛ یعنی به «غیررسمی» تصریح می‌کند؛ ... با سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشد. ...» بعد هم می‌گوید: «... کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در امر آموزش صنایع دستی و فرش دستباف مکلفند سیاست‌های تعیین شده سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارتخانه را در آموزش‌های خود رعایت کنند.» حالا فرض بکنید مثلاً یک کسی در یک دهی دارد یک کاری می‌کند؛ حالا فرض بکنید که نمی‌تواند سیاست‌های این دو نهاد را رعایت کند؛ حالا مثلاً می‌خواهد یک توسعه‌هایی داشته باشد. آیا طبق قانون اساسی قانون حق دارد آزادی مردم را این قدر تضییع بکند؟

آقای علیزاده - لزوم رعایت سیاست‌ها که اشکال ندارد. ممکن است بگویید صدر تبصره اشکال دارد. و آلاً لزوم رعایت سیاست‌ها چه اشکالی دارد؟! همه باید سیاست‌ها را رعایت کنند.

آقای کدخدائی - نه، ایشان دارند «توسعه» را می‌فرمایند که ایراد دارد.

آقای مدرسی یزدی - حتی عبارت «غیررسمی» هم ایراد دارد. ببینید؛ تبصره می‌گوید: «آموزش‌های غیررسمی». حالا فرض بکنید چهار نفر در یک دهی مشغول کار هستند. حالا آنها باید سیاست‌ها را مو به مو اجرا بکنند؟! ...

آقای علیزاده - همین چهار تا چهار تا ده مجموعاً چقدر می‌شوند؟! ...

آقای مدرسی یزدی - خب باشد. ما نمی‌دانیم چقدر می‌شوند. یک وقت هست که ...

آقای علیزاده - ممکن است بتوانید بگویید تبصره اشکال دارد، اما قسمت پایینش اشکال ندارد.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ ما می‌خواهیم ببینیم واقعاً می‌شود که آزادی شغل، حرفه و خصوصیات دیگری را که در قانون اساسی قرار داده است، این چنین تضییق کرد که اگر چند نفر در یک جایی دارند کار غیررسمی انجام می‌دهند، بیایند به او بگویند شما باید سیاست‌هایی را که سازمان میراث فرهنگی ترسیم کرده است، رعایت بکنید. چون این هم یک فرد است دیگر.

آقای هاشمی شاهرودی - بله دیگر، باید این سیاست‌ها را مثل بقیه‌ی سیاست‌ها رعایت بکند.

آقای مدرسی یزدی - این سیاست‌ها با بقیه‌ی سیاست‌ها خیلی فرق می‌کند. اینها تزییقات بیخودی است. چرا این فردی که کارش غیررسمی است و کوچک است، باید این تزییقات را رعایت کند؟!

آقای ابراهیمیان - نه، اگر آن قواعد، جزئی باشند، ایراد دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - شاید اگر آن سیاست‌ها را انجام ندهد، آن کار شخص ضرر بزند. چون ممکن است کارش آلودگی بیاورد یا ضررهای دیگر ایجاد کند.

آقای مدرسی یزدی - کار آن فرد فرضاً ساخت یک کوله‌ی دستی است. اصلاً کارش صنعتی نیست که بتواند محیط زیست را خراب بکند.

آقای هاشمی شاهرودی - چه کسی این‌طور گفته است؟

آقای مدرسی یزدی - فرض این است که صنایع دستی است.

آقای هاشمی شاهرودی - مگر می‌دانیم همه‌شان این‌طوری است؟

آقای مدرسی یزدی - موضوع مصوبه، صنایع دستی است.

آقای هاشمی شاهرودی - صنایع دستی یعنی چه؟

آقای مدرسی یزدی - فرض این است که کار صنایع دستی غیررسمی است؛ بعد همه باید همه‌ی سیاست‌ها را رعایت کنند!

آقای هاشمی شاهرودی - ممکن است صنایع دستی باشد؛ ولی آلودگی محیط زیست به بار آورد.

آقای مدرسی یزدی - فرض بکنید سازمان و وزارتخانه بگویند نقشه‌های قالبیتان باید این‌چنین باشد. او می‌گوید: نه؛ من می‌خواهم نقشه‌ی قالبی را یک کاری بکنم که مخصوص خودم باشد.

آقای هاشمی شاهرودی - اتفاقاً لازم است سیاست‌ها را رعایت کند.

آقای مدرسی یزدی - به نظر من واقعاً رعایت سیاست‌ها تزییق بیجایی بر مردم است و خلاف آزادی‌های مشروعی است که در قانون اساسی تضمین شده است.

آقای هاشمی شاهرودی - نه اصلاً این‌طور نیست. اصلاً تعیین سیاست‌ها وظیفه‌ی دولت است.

- آقای ابراهیمیان** - اگر سیاست‌ها قواعد جزئی باشند، ایراد دارد.
- آقای مدرسی یزدی** - نه، تبصره (۲) می‌گوید اشخاص حقیقی و حقوقی باید سیاست‌های تعیین‌شده‌ی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارتخانه را در آموزش‌های خود رعایت کنند.
- آقای جنتی** - خب، این را می‌دانم. اگر آن سیاست‌ها، سیاست‌های لازم و مفیدی باشند، رعایتشان لازم است.
- آقای ابراهیمیان** - اگر قواعد جزئی مشخصی را که عنوان سیاست ندارند، بلکه ریزتر هستند، تعیین کنند، آن وقت می‌شود گفت چرا دست و پای اشخاص را بدون وجه بستید. اما «سیاست» مفهومی وسیع است. بنابراین خطوط کلی مراد است.
- آقای یزدی** - قانون تبعیض بردار نیست. قانون برای همه است.
- آقای هاشمی شاهرودی** - بله، سیاست‌ها چیزهای اساسی را شامل می‌شود.
- آقای ابراهیمیان** - به نظر من، مشخص کردن خطوط کلی، تضییق آزادی‌ها نیست.
- آقای جنتی** - خیلی خب، دیگر اشکالی نیست.
- آقای علیزاده** - نکته‌ی بعد هم اینکه تبصره (۲) می‌گوید سیاست‌ها را رعایت کنید؛ نمی‌گوید هر حرف بی‌ربط را رعایت کنید. سیاست‌ها بر اساس مصالح مملکت تنظیم می‌شود.
- آقای یزدی** - بله.
- آقای هاشمی شاهرودی** - سیاست‌ها روی حساب و کتاب تنظیم می‌شود.
- آقای مدرسی یزدی** - به نظر من که تضییق بیخودی است.
- آقای هاشمی شاهرودی** - سراغ ماده‌ی بعدی برویم.
- آقای علیزاده** - خیلی خب، برویم.
- آقای جنتی** - ایراد به این تبصره رأی ندارد. برویم.
- آقای مدرسی یزدی** - ولی سیاست‌ها باید خلاف قانون اساسی نباشند.
- آقای هاشمی شاهرودی** - خلاف قانون اساسی نیست.
- آقای علیزاده** - هیچ جای قانون اساسی این مطلب را ندارد.
- آقای جنتی** - ماده (۴) را بخوانید.
- آقای سوادکوهی** - در مورد اشکال مغایرت با شرع که در مورد ماده (۱) این مصوبه

گرفتید، چه کسی بر رعایت موازین شرعی نظارت می‌کند؟

آقای هاشمی شاهرودی - خود وزارتخانه نظارت می‌کند. وقتی می‌گوییم وزارتخانه، یعنی وزارت جمهوری اسلامی که اسلامی است. خودش باید نظارت کند.

آقای مدرسی یزدی - هر کسی باشد، تفاوتی نمی‌کند.

آقای سوادکوهی - خب، بالاخره یک ناظری می‌خواهد.

آقای مدرسی یزدی - مثل اینکه سؤال شود چه کسی باید بر شما نظارت کند تا نمازتان را درست بخوانید! خب خودتان باید مراقبت کنید.

آقای سوادکوهی - نه، این‌طور که نمی‌شود.

آقای علیزاده - حالا ما که فعلاً مرجع نظارت را اشکال نگرفتیم که چه کسی باید نظارت بکند.

آقای هاشمی شاهرودی - مرجع نظارت دولت اسلامی است.

آقای مدرسی یزدی - هر کسی متصدی است، خودش باید رعایت کند.

آقای هاشمی شاهرودی - مثل اینکه فرض بکنید دولت اصلاً به اسلام کاری ندارد. یعنی چه که فقط به قانون کار دارد؟! دولت، اسلامی است. وزارتخانه‌اش هم وزارتخانه‌ی اسلامی است. همان وزارتخانه ناظر است. می‌تواند بگوید کار این آقا اسلامی نیست؛ بنابراین مجوز نمی‌دهیم.

منشی جلسه - «ماده ۴- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلفند با هماهنگی مراجع ذی‌صلاح اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف- اعمال نظارت و حمایت‌های لازم در جهت بهبود کیفی محصولات صنایع دستی و فرش دستباف به ویژه در حوزه صادرات

ب- برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و نظارت بر وضعیت کارگاه‌های تولیدی و آموزش صنایع دستی و فرش دستباف

پ- پشتیبانی از هنرمندان و صنعتگران و همکاری با مراجع ذی‌صلاح برای تعیین و اعطای درجه هنری به هنرمندان صنایع دستی و فرش دستباف در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط

ت- هماهنگی و برنامه‌ریزی در مورد مالکیت‌های معنوی و فکری صنایع دستی و

- فرش دستباف ایران (آثار و هنرمندان) در داخل و خارج از کشور»
- آقای محمدرضا علیزاده** - این «پشتیبانی» در بند (پ) به آن حمایت در مواد قبلی می‌خورد.
- آقای کدخدائی** - شما دارید در مورد اشکال شرعی صحبت می‌کنید؟
- آقای محمدرضا علیزاده** - نه، اشکال ندارد. گفته است: «در چارچوب قانون».
- آقای هاشمی شاهرودی** - اصلاً این بندها کل اشکال ما را رفع می‌کند.
- آقای علیزاده** - این بند اصلاً برای رفع اشکال ماست.
- آقای هاشمی شاهرودی** - اینها ایراد ما را رفع می‌کند.
- آقای علیزاده** - اشکال ما را در این ماده رفع می‌کند. خب، بند بعدی را بفرمایید بخوانید.
- آقای مدرسی یزدی** - اینجا هم باید بعد از عبارت «ت- هماهنگی و برنامه‌ریزی در مورد مالکیت‌های معنوی و فکری صنایع دستی و فرش دستباف ایران (آثار و هنرمندان) در داخل و خارج از کشور»، عبارت «در چهارچوب قانون و مقررات مربوط» را بنویسند. ممکن است یک‌دفعه بعضی بگویند ما قانون و قراردادی درباره‌ی مالکیت معنوی با بعضی از کشورها نداریم و این کار احتیاج به قانون دارد. بعد، به شما بگویند که شما باید قوانین آنها را رعایت بکنید.
- آقای علیزاده** - این بند، برای خارجی‌ها نیست. هنرمندان ما را می‌گوید.
- آقای مدرسی یزدی** - عیبی ندارد. بند (ت) می‌گوید ما باید هماهنگ بشویم. خب این موضوع مالکیت معنوی قانون می‌خواهد. ممکن است ما اصلاً برای این کار قانونی نداشته باشیم. چه تدبیری بکند که این [حق مالکیت معنوی حفظ شود؟]
- آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان)** - الآن این بند که هیچ الزامی ندارد. ببینید؛ این بند دارد بین دستگاه‌های مختلف که به مالکیت فکری ارتباط دارند، هماهنگی ایجاد می‌کند که برنامه‌ریزی کنند.
- آقای مدرسی یزدی** - خب، ولو اینکه این کارها خلاف قانون باشند!
- آقای ابراهیمیان** - نه دیگر.
- آقای مدرسی یزدی** - خب، مجلس در بند بالایی قید «در چهارچوب قانون و مقررات مربوط» را آورده است. اینجا هم باید همین را بیاورد.
- آقای کدخدائی** - هماهنگی که در چهارچوب قانون است. دولت که نمی‌تواند خارج از قانون اقدام بکند.
- آقای مدرسی یزدی** - بند (پ) گفته است «پشتیبانی» در چهارچوب قوانین و مقررات

است. بند (ت) هم «هماهنگی و برنامه‌ریزی» را می‌گوید. خب، سازمان اینجا هم دارد برنامه می‌ریزد.

آقای علیزاده - این بند نمی‌خواهد بگوید هماهنگی با خارجی‌ها انجام می‌شود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - پشتیبانی یعنی اینکه چقدر پول بده، چه کار کن. این کار قانون می‌خواهد.

آقای مدرسی یزدی - خب، این بند (ت) هم در مورد برنامه‌ریزی است. برنامه‌ریزی در مورد مالکیت معنوی که یک چیز آسانی نیست که هر کسی بتواند انجام بدهد. باید بداند برنامه‌ریزی در چه حد است، با چه خصوصیتی است.

آقای هاشمی شاهرودی - نه، این بند نمی‌گوید به چه کسی مالکیت بدهید یا ندهید. می‌گوید آنجایی را که فردی مالکیت دارد، حمایت کنید تا شخص دیگری نتواند در داخل کشور آن کار را انجام بدهد. در خارج هم اگر کسی انجام داد، از طریق وزارت خارجه اقدام بکند و جلوی او را بگیرد.

آقای علیزاده - این بند می‌خواهد از سوء استفاده جلوگیری بکند.

آقای مدرسی یزدی - بسیار خب، اینها در چهارچوب قانون است یا خارج قانون؟

آقای هاشمی شاهرودی - بر اساس مالکیتی که ما قبول داریم که مفروضه است.

آقای ابراهیمیان - واژه‌های «برنامه‌ریزی» و «هماهنگی» کمترین بار حقوقی را دارد.

آقای علیزاده - خود مالکیت معنوی یک حقی است که باید به موجب قانون به وجود بیاید.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، آن قانونی که ما داریم، مالکیت معنوی یک اثر را قبول کرده است. این بند می‌گوید حالا که مالکیت معنوی آن اثر قبول شد، برای حمایت از آن، هم در داخل کشور و هم در خارج کشور برنامه‌ریزی کنید.

آقای مدرسی یزدی - این بند این طوری موجب سوء استفاده می‌شود.

آقای علیزاده - خیلی خب، بفرمایید.

آقای هاشمی شاهرودی - ای بابا، این بند اشکال ندارد. شما به هر چیزی اشکال وارد می‌کنید.

آقای مدرسی یزدی - باید هم اشکال وارد کرد. چون اشکال دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - خب، اشکال ندارد. خیلی مُلاً لغتی نشود!

آقای ابراهیمیان - البته خوب است قید «چارچوب قوانین و مقررات» گفته بشود.
منشی جلسه - [ادامه‌ی ماده (۴) مصوبه:] «ث - سازماندهی نظام اطلاع‌رسانی در

زمینه صنایع دستی و فرش دستباف

ج - همکاری با دستگاه‌های ذی‌ربط به منظور تدوین سرفصل دروس هنرستان‌ها،

آموزشکده‌ها و دانشکده‌های صنایع دستی و فرش دستباف

چ - هماهنگی و برنامه‌ریزی جهت تأسیس نهادهای غیردولتی برای کاهش تصدی

دولت و ساماندهی فعالیت صنایع دستی و فرش دستباف در چهارچوب قوانین و

مقررات مربوط»

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ اینجا بند (چ) در مورد هماهنگی است. نوشته است باید

«در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط» باشد. بند (ت) هم همین‌طور است. فرقی نمی‌کند.

منشی جلسه - «ح - برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و نظارت بر امر تأسیس شرکت‌های

نمایشگاهی تخصصی صنایع دستی و فرش دستباف توسط تعاونی‌ها و بخش

خصوصی

خ - مشارکت در همایش‌ها، سمینارهای ملی و جشنواره‌های صنایع دستی و فرش

دستباف

د - برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و نظارت در امر معرفی صنایع دستی و فرش

دستباف برگزیده در مراکز عمومی از طرق مناسب تبلیغی و ترویجی

ذ - برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و نظارت بر شناسایی و گردآوری آثار با ارزش و

برگزیده صنایع دستی و فرش دستباف دوران معاصر و نمایش آنها توسط

دستگاه‌های ذی‌ربط

ر - تدوین استانداردهای لازم برای مواد اولیه و روش‌های تولید صنایع دستی و

فرش دستباف برای پیشنهاد به سازمان ملی استاندارد ایران

ز - تحقیق و بررسی مستمر جامعه آماری و جمع‌آوری اطلاعات لازم از وضعیت

صنایع دستی و فرش دستباف ایران و جهان به منظور ارتقای جایگاه صنایع دستی

و فرش دستباف ایران

ژ- اهتمام بر ارتقای موقعیت ایران در نظام بازار صنایع دستی و فرش دستباف جهان در جهت رونق و افزایش صادرات

س- بهره‌گیری از سامانه‌های پیشرفته بازرگانی به منظور توسعه بازار فروش صنایع دستی و فرش دستباف ایران در کشورهای هدف توسط بخش غیردولتی
ش- کمک به ایجاد بازارچه‌های صنایع دستی و فرش دستباف با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی»

آقای هاشمی شاهرودی - این بندها عملی نیست؛ شعر هستند! دولت هیچ کدامشان را انجام نمی‌دهد.

آقای عزیزاده - حاج آقای مؤمن می‌فرمایند من به این ماده ایراد ندارم. ولی شما که به خاطر آن ماده (۳) به ماده (۱) ایراد گرفتید، آن اطلاق در این ماده هم هست.

آقای مدرسی یزدی - کدام ماده اطلاق دارد؟

آقای عزیزاده - همین ماده (۴) که گفته است سازمان و وزارتخانه باید این حمایت‌ها را بکنند. اگر این حمایت‌ها مربوط به صنایع دستی بشوند که حرام هستند، ایراد دارد.

آقای شب‌زنده‌دار - آنجا در ایراد به ماده (۱) به این شکل نوشته شد که با توجه به حمایت‌های مذکور در مصوبه ایراد دارند. حمایت‌های مذکور شامل این ماده (۴) هم می‌شود.

آقای عزیزاده - در آنجا نوشتیم: «حمایت‌های مذکور در این مصوبه».

آقای مؤمن - نوشتیم: «با توجه به حمایت‌های آن ماده (۳)».

آقای شب‌زنده‌دار - نه.

منشی جلسه - حاج آقا، آنجا در نظر شورا گفتیم: «اطلاق ماده (۱) با توجه به حمایت‌هایی که در ماده (۳) شده است، ایراد دارد.» اگر می‌خواهید، بگوییم: «با توجه به حمایت‌های مواد (۳) و (۴)».

آقای شب‌زنده‌دار - بله، بگوییم: «حمایت‌های مذکور در این مصوبه».

آقای هاشمی شاهرودی - بله، «با توجه به حمایت‌ها در این مصوبه» درست است.

منشی جلسه - پس بنویسیم: «با توجه به حمایت‌های این مصوبه».

آقای عزیزاده - بله، سراغ ماده‌ی بعدی برویم. «ماده ۵- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مجاز است برای تولید و عرضه محصولات صنایع

دستی و فرش دستباف و هنرهای سنتی، املاک در اختیار از جمله فضاهاى مناسب در بناهاى تاريخى را به فعالان مرتبط با صنايع دستى و فرش دستباف با انعقاد قرارداد واگذار نمايد. عرضه محصولات غير مصاديق ماده (۱) اين قانون و توليدات خارجى در اين گروهها ممنوع و موجب انفساخ قرارداد و ضبط اموال غيرمجاز و خارجى عرضه شده مى شود. سازمان حق مطالبه زيان وارده از محل وجه التزام موضوع قرارداد را خواهد داشت.»

آقای مؤمن - خب، اين ماده هم همان طور است ديگر. اين هم عين ماده (۴) و (۵) حمايت هاى مطلق دارد.

آقای عزيزاده - ما ايراد ماده (۱) را كلى [نسبت به همه ي حمايت هاى اين مصوبه] نوشتيم ديگر.

آقای سوادكوهی - اين ماده مغاير اصل (۸۳) است.

آقای ره پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اين ماده يك اشكالى دارد.

آقای سوادكوهی - اگر يك ايراد مغايرت با اصل (۸۳) بگيريم، خوب است.

آقای عزيزاده - چرا؟ بفرماييد اشكالكش چيست. آن اشكال مربوط به حمايت در ماده (۱) را كه به صورت كلى وارد كرديم و هيچ بحثى نداريم.

آقای مؤمن - گفتيم اطلاق ماده (۱) با توجه به حمايت هاى مذکور در اين مصوبه ايراد دارد؟

آقای عزيزاده - بله، در متن ايراد به ماده (۱) «در اين مصوبه» گذاشتيم. اشكال ديگر اين ماده چيست؟

آقای سوادكوهی - ماده (۵) به صورت عام مطرح شده و واگذاري را در ارتباط با نفايس و بناهاى تاريخى به طور كلى مورد ذكر قرار داده است. ظاهرش اين است كه با اصل (۸۳) قانون اساسى^(۱) مغاير است. اگر منظور اين ماده، نفايس ملي باشد، با اصل (۸۳) در تعارض قرار مى گيرد.

۱. اصل هشتاد و سوم قانون اساسى جمهورى اسلامى ايران: «بناها و اموال دولتى كه از نفايس ملي باشد، قابل انتقال به غير نيست؛ مگر با تصويب مجلس شوراى اسلامى، آن هم در صورتى كه از نفايس منحصر به فرد نباشد.»

آقای علیزاده - معنای واگذاری که بیع نیست.

آقای سوادکوهی - نه، خب «واگذاری» عام است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه خب، اطلاق واگذاری ایراد دارد.

آقای علیزاده - سازمان می تواند اجاره هم بدهد. چرا نمی تواند بدهد؟

آقای سوادکوهی - بله؛ ولی خب اجاره را ذکر نکرده است. چون «واگذاری» را به صورت مطلق ذکر کرده است، از این جهت اشکال دارد.

آقای یزدی - در این ماده گفته اند محل کار این صاحب صنایع دستی باید متناسب با کارش باشد.

آقای علیزاده - سازمان با آن صاحب صنایع دستی قرارداد دارد. نمی خواهد که به او بفروشد.

آقای هاشمی شاهرودی - در ماده گفته اند: «فضاهای مناسب را واگذار کنند».

آقای سوادکوهی - بالاخره از این جهت به نظر می رسد که ممکن است این ماده ایراد داشته باشد.

آقای موسوی - ماده می گوید: «فضا را در اختیار بگذارد».

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - «واگذاری» اطلاق دارد دیگر. ضمن اینکه این ماده واگذاری فضاهای مناسب در «بناهای تاریخی» گفته است. «بناهای تاریخی» هم شامل نفایس ملی و امثال اینها می شود.

آقای علیزاده - این ماده که نمی خواهد بگوید این بناها را بفروشد.

آقای کدخدائی - منظور این ماده، اجاره است.

آقای علیزاده - اگر این ماده «فروش» می گفت، می گفتیم اطلاق دارد. اما واگذاری که اشکال ندارد. اجاره می دهد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - واگذاری اعم از فروش و اجاره است.

آقای سوادکوهی - نه دیگر، خود «واگذاری» عام است.

آقای علیزاده - «واگذاری» مطلق است. ولی این کلمه ی مطلق اینجا به معنای فروش نیست.

آقای سوادکوهی - چرا؛ شامل آن هم است.

آقای علیزاده - آنجایی که باید بفروشد، بفروشد؛ آنجایی که باید اجاره بدهد، اجاره بدهد.

آقای کدخدائی - اصلاً مجلس در این ماده «بناهای تاریخی» گفته است. سازمان که نمی‌تواند بنای تاریخی را بفروشد. چون منع قانونی دارد.

آقای سوادکوهی - منع قانونی دارد؛ ولی [اینجا نباید به صورت مطلق آورده شود].

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بناهای تاریخی، بناهایی هستند که قابل واگذاری نیستند.

آقای سوادکوهی - خب، در مصوبه بگویند: «می‌تواند بناها را به طور موقت در اختیار بگذارد.» می‌شود این‌طور ذکر کرد که این شبهه برطرف شود. چون این عبارت «واگذار نماید» را به کار برده، ممکن است از این جهت این تلقی هم پیش بیاید.

آقای علیزاده - ببینید؛ اگر شماها می‌خواهید آن ایراد را به طور کلی بگویید، معلوم است که «واگذاری» شامل بیع نیست. چون در عقد بیع نمی‌شود شرط گذاشت که بتوان بعداً برای همیشه مالکیت خریدار را از بین برد. چون شما خودتان می‌گویید شرطی که این‌طور باشد که فروشنده هر وقت تا قیامت بخواهد بتواند بیع را به هم بزند، اشکال دارد؛ یعنی این‌طوری عقد بیع صحیح نیست. خب، معلوم است که این ماده این را نمی‌خواهد بگوید. این ماده قراردادی را می‌خواهد بگوید که قابل فسخ است. یعنی این نوع قرارداد اصلاً شامل بیع نمی‌شود.

آقای سوادکوهی - مگر می‌شود این‌طوری گفت؟! آن شرط ضمن بیع است دیگر.

آقای علیزاده - شما اگر مالی را به کسی فروختی، مگر می‌توانی بگویی هر وقت شما این خلاف را کردید، من فسخ می‌کنم؟!

آقای مدرسی یزدی - نه، چه کسی فتوا داده است که اگر در عقد بیع مطلقاً [شرط بگذارید که قابل فسخ است، ایراد دارد]؟

آقای علیزاده - این قانون مدنی ما است. می‌گوید اگر شما در بیع یک شرطی بگذارید که مطابق آن بگویید هر وقت خواستم می‌توانم به هم بزنم، اشکال دارد.^(۱)

آقای هاشمی شاهرودی - این موضوع در فقه هم هست دیگر.

۱. ماده (۳۹۹) قانون مدنی بیان می‌کند: «ماده ۳۹۹- در عقد بیع ممکن است شرط شود که در مدت معین برای بایع یا مشتری یا هر دو یا شخص خارجی، اختیار فسخ معامله باشد.» بعد در ماده (۴۰۱) اشاره می‌کند: «ماده ۴۰۱- اگر برای خیار شرط مدت نشده باشد، هم شرط خیار و هم بیع باطل است.» بنابراین قانون مدنی خیار شرط بدون مدت را مبطل عقد می‌داند.

آقای سوادکوهی - شرط خلاف مقتضای عقد را می‌گویند ایراد دارد.

آقای علیزاده - چنین شرطی هم خلاف مقتضای ذات عقد است.

آقای مدرسی یزدی - نه.

آقای علیزاده - این موضوع در قانون آمده و صریح است. شما می‌فرمایید «نه»؟

آقای مدرسی یزدی - چنین چیزی نداریم.

آقای هاشمی شاهرودی - چرا؛ هست.

آقای علیزاده - چرا، الآن این موضوع در قانون مدنی ما هست. شما یک شرطی

می‌گذارید که هر وقت ...

آقای مدرسی یزدی - ... خواستم فسخ کنم.

آقای علیزاده - نه، این‌طور نمی‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - این‌طور شرط گذاشتن، باطل است دیگر. در مکاسب^(۱) و

مقنعه^(۲) گفته شده است.

آقای علیزاده - باید مدت بگذارید. برای فسخ باید مدت بگذارید.

آقای هاشمی شاهرودی - خیار شرط مدت می‌خواهد.

آقای مدرسی یزدی - کجا نوشته شده است؟

آقای ابراهیمیان - خیار شرط باید مدت داشته باشد.

آقای علیزاده - خیار شرط باید مدت داشته باشد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، این چیزی که در این ماده آمده

۱. «در بطلان عقد، میان ذکر مدت نامعلوم همانند بازگشت حجاج از سفر حج و عدم ذکر مدت [اعمال خیار] مثل اینکه بایع بگوید: «این کالا را به این شرط به تو فروختم که خیار فسخ داشته باشم» و بین ذکر مدت [اعمال خیار] به صورت مطلق نیست؛ مثل اینکه بایع بگوید: «این کالا را با این شرط به تو فروختم که تا مدتی خیار فسخ داشته باشم.» دلیل [اینکه تفاوتی در بطلان عقد در این حالات نیست]، این است که همه‌ی این صور در وارد شدن ضرر به مشتری با یکدیگر مساوی هستند.» (انصاری دزفولی، مرتضی‌بن محمد، کتاب المکاسب المحرمه و البیع و الخیارات، قم، کنگره بزرگداشت شیخ اعظم انصاری، ج ۱، ۱۴۱۵ق، ص ۵، ج ۵، ص ۱۱۶)

۲. «کسی که چیزی را با شرط خیار بخرد و زمانی را [برای اعمال آن خیار] مشخص نکند، از زمان انعقاد بیع تا سه روز پس از آن، خیار دارد. پس بعد از اتمام سه روز، خیاری برای او نخواهد بود.» (شیخ مفید، المقنعه، قم، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، ج ۲، ۱۴۱۳ق، ص ۵۹۲)

است، شرط فسخ نیست. این فاسخ است. این ماده انفساخ را می‌گوید. یعنی اگر این طوری شد، عقد منفسخ می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - حالا هر چه هست، تفاوتی ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - خیلی خوب، ببینید؛ بالاخره مقصود این است که بناهای تاریخی کلاً قابل واگذاری به نحو بیع نیستند.

آقای علیزاده - یعنی این ماده شامل فروش هم می‌شود؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خب بله، ما می‌گوییم این ماده اطلاق دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - انتقال بناهای تاریخی قانون دارد.^(۱) این ماده که نمی‌خواهد آن قانون را حذف کند.

آقای علیزاده - این ماده شامل فروش نمی‌شود. ما می‌گوییم اطلاق ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - آن قانون را که نمی‌خواهد حذف کند.

آقای علیزاده - بله، ما می‌گوییم اطلاق ندارد.

آقای سوادکوهی - حالا اگر مجلس این ماده را به نحوی می‌نوشت که یک چنین شبهه‌ای پیش نیاید بهتر نبود؟

آقای علیزاده - حضرات آقایانی که می‌گویند این ماده اطلاق دارد و شامل فروش امکان‌های تاریخی منحصر به فرد می‌شود، رأی بدهند.

آقای هاشمی شاهرودی - «بناهای تاریخی» در مصوبه آمده است.

آقای کدخدائی - نه، این ماده که «قید منحصر به فرد» ندارد، ولی «بناهای تاریخی» را گفته است.

آقای هاشمی شاهرودی - کلاً بناهای تاریخی ممنوع‌الفروش هستند.

۱. ماده (۲۶) قانون مدنی: «ماده ۲۶- (اصلاحی ۱۳۶۱/۱۰/۸) اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات و قلاع و خندق‌ها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثیه و ابنیه و عمارات دولتی و سیم‌های تلگرافی دولتی و موزه‌ها و کتابخانه‌های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و یا بالجمله آنچه که از اموال منقوله و غیر منقوله که دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد، قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت یا ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد.»

آقای سوادکوهی - نه، درست می‌فرمایید.

آقای کدخدائی - مجلس در ادامه‌ی ماده هم گفته است که [این قرارداد قابل انفساخ است]. این قرینه‌ای است برای [اینکه منظور از قرارداد در این ماده، بیع نیست].

آقای هاشمی شاهرودی - بله، مقصود روشن است. ماده (۶) را بخوانید.
منشی جلسه - «ماده ۶- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸^(۱) مکلفند در برنامه‌های تشویقی و اهدای جوایز غیر نقدی، با اولویت از تولیدات صنایع دستی و فرش دستباف اصیل ایرانی استفاده کنند.»

آقای علیزاده - ایراد این حمایت‌های مطلق با اشکالی که به صورت کلی [= ایراد ماده (۱)] وارد کردیم، پوشش داده شده است.

منشی جلسه - «ماده ۷- بانک مرکزی مکلف است از طریق بانک‌های عامل، بخشی از تسهیلات مسکن بانک‌ها را با هماهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت به امر تأمین مسکن هنرمندان و تولیدکنندگان صنایع دستی و فرش دستباف اختصاص دهد.»

آقای مؤمن - ... [نارسایی صوت]

آقای علیزاده - آن ایراد [مربوط به ماده (۱)] را به صورت کلی وارد کردیم.
منشی جلسه - «ماده ۸- به منظور حمایت، توسعه و ترویج صنایع دستی و تشویق و تکریم هنرمندان، پیشکسوتان و فعالان بخش صنایع دستی و فرش دستباف، «صندوق توسعه صنایع دستی ایران» زیر نظر سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ظرف مدت یک سال پس از تصویب این قانون تشکیل می‌شود و فعالیت می‌نماید. منابع صندوق از محل سی درصد (۳۰٪) درآمدهای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از اجاره اماکن و فروش بلیط، بخشی

۱. ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵- دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.»

از منابع صندوق کارآفرینی و امید (مهر امام رضا (ع)) و کمک‌های بخش‌های دولتی و غیردولتی و درآمدهای حاصل از فعالیت‌های صندوق پس از درج در بودجه سنواتی و گردش خزانه تأمین می‌شود. اساسنامه این صندوق به پیشنهاد مشترک سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

آقای علیزاده - این ماده خلاف اصل (۷۵) نیست؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - چرا دیگر؛ این ماده بار مالی دارد دیگر. هم تأسیس صندوق را گفته است، هم چگونگی تأمین منابع صندوق.

آقای کدخدائی - بله.

آقای علیزاده - حضرات آقابانی که ماده (۸) را خلاف اصل (۷۵) می‌دانند، رأی بدهند.

آقای مدرسی یزدی - قبلاً در قوانین چنین صندوقی نداشتیم؟

آقای علیزاده - نه.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - محتوای این ماده جدید است. صندوق‌های مشابهی وجود دارد، ولی این صندوق جدید است.

آقای مدرسی یزدی - اگر موضوع ماده، احداث صندوق باشد، ایراد دارد.

آقای علیزاده - رأی آورد.

آقای کدخدائی - نه تا رأی آورد. حاج‌آقای شاهرودی هم رأی دادند.^(۱)

آقای هاشمی شاهرودی - بله دیگر، ذکر اینکه منابع صندوق هم از فلان جا تأمین می‌شود، فایده ندارد.

آقای علیزاده - بله، بودجه را می‌فرماید.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، آوردن «درج در بودجه» هم فایده ندارد.

آقای علیزاده - قبلاً ما تفسیر کردیم که این عبارات قابل حل نیست.^(۲)

۱. بند (۳) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۳- ماده (۸) چون موجب افزایش هزینه عمومی می‌شود، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۲. بند (۱) نظر تفسیری شماره ۹۱/۳۰/۴۹۷۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص استفساریه از اصل (۷۵) قانون اساسی: «۱- درج عبارت «از محل صرفه‌جویی» به نحو مطلق و برای

آقای هاشمی شاهرودی - بله، اینها قابل حل نیست.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نام این [صندوقی که در ماده آمده، «صندوق کارآفرینی امید» است. «و» در این ماده زیاد است.

آقای هاشمی شاهرودی - اسم صندوق را عوض کرده‌اند. صندوق مهر امام رضا (ع) تبدیل به صندوق کارآفرینی امید شده است.^(۱)

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، نام این صندوق تغییر کرده است. نکته‌ی بعد اینکه در این ماده، نام این صندوق «کارآفرینی و امید» نوشته شده است.

آقای کدخدائی - هر کسی می‌تواند بیاید اسمش را عوض بکنند؟ می‌توانند چنین کاری بکنند؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اصلاً این صندوق، اساسنامه‌ی مصوب مجلس یا هیئت وزیران ندارد. خود هیئت امنای صندوق، اساسنامه را نوشته‌اند.

منشی جلسه - صندوق اینجا اساسنامه ندارد.

آقای مدرسی یزدی - یعنی صندوق مهر امام رضا (ع) را تبدیل به صندوق کارآفرینی امید کرده‌اند؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - تمامی اموال صندوق مهر امام رضا (ع) را به صندوق کارآفرینی امید منتقل کرده‌اند.

آقای کدخدائی - ماده (۸) این مصوبه می‌گوید اساسنامه‌ی صندوق توسعه‌ی صنایع دستی ایران را بعداً تهیه می‌کنند و به هیئت وزیران می‌آورند. ذیل این ماده این‌طور است دیگر.

→

مدت نامحدود و بدون تعیین محل و همچنین درج عبارت «پیش‌بینی در بودجه سنواتی» بدون تأمین منبع و نیز درج عبارت‌های «از محل اعتبارات مصوب مربوط» و «از محل اعتبارات مصوب دستگاه»، اگر مستلزم بار مالی جدید بوده، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید مذکور در اصل (۷۵) قانون اساسی محسوب نمی‌گردد.»

۱. تبصره‌ی ماده (۶) اساسنامه صندوق کارآفرینی امید مصوب ۱۳۹۳/۱۰/۲۳ هیئت امنای صندوق کارآفرینی امید: «ماده ۶-...»

تبصره - از تاریخ تصویب این اساسنامه، تمام نیروی انسانی، دارایی‌ها، ساختمان‌ها و تأسیسات، لوازم و تجهیزات، حقوق و مطالبات، تعهدات و اعتبارات و هرگونه اموال منقول و غیر منقول متعلق به صندوق مهر امام رضا (ع) به صندوق قرض‌الحسنه کارآفرینی امید انتقال می‌یابد.»

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این ماده اساسنامه‌ای را که می‌خواهند درست کنند، می‌گوید.

آقای کدخدائی - این ماده می‌گوید: «اساسنامه این صندوق به پیشنهاد مشترک سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، «این صندوق» یعنی صندوقی که می‌خواهند درست کنند.

منشی جلسه - آن اساسنامه‌ی صندوق کارآفرینی و امید را نمی‌گوید. الان صندوق کارآفرینی امید که جانشین صندوق مهر امام رضا (ع) شده است، اساسنامه‌ی مصوب هیئت وزیران یا مجلس ندارد. بلکه خود هیئت امنای صندوق یک چیزی نوشته‌اند.

آقای کدخدائی - خب، پس می‌توانیم این موضوع را اشکال بگیریم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه مجلس، نه دولت هیچ‌کدام مصوبه‌ای مربوط به اساسنامه‌ی این صندوق ندارند.

آقای کدخدائی - می‌توانیم ایراد بگیریم. بگوییم مثل قضیه‌ی اساسنامه‌ی شرکت نفت است.^(۱) می‌گوییم اساسنامه‌اش را برای ما ارسال کنند.

منشی جلسه - بله.

آقای مدرسی یزدی - نه، این ماده نگفته که این صندوق توسعه صنایع دستی ایران،

۱. یکی از ایرادات و ابهامات معمول شورای نگهبان مربوط به اساسنامه‌های شرکت‌های تابعه‌ی وزارت نفت است. با این توضیح که تبصره‌ی ماده (۴) قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۹ مجلس شورای اسلامی بیان می‌کند: «تبصره - وزارت نفت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون، اساسنامه‌های شرکت‌های نفت، گاز و پتروشیمی را ظرف مدت یک سال جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.» با این قانون، تفسیر شورا آن است که اساسنامه‌های مصوب پیش از انقلاب مربوط به وزارت نفت منسوخه تلقی می‌شود و دولت و مجلس باید اساسنامه‌های جدید به تصویب برسانند. لذا از آن پس، هر مصوبه‌ای که در آن نامی از شرکت‌های تابعه‌ی وزارت نفت باشد، شورای نگهبان ابهام معمولی می‌گیرد که ماهیت این شرکت به دلیل فقدان اساسنامه مبهم است. برای مثال، شورای نگهبان در بند (۸) نظر شماره ۸۳/۳۰/۱۰۵۷۲ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۳ در خصوص لایحه‌ی بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور مصوب ۱۳۸۳/۱۲/۱۹ مجلس شورای اسلامی بیان می‌کند: «۸- بند (ر) تبصره (۱۱) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است. پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.» این ایراد همواره به عنوان یک ایراد و ابهام معموله در نظرات متعدد شورای نگهبان منعکس شده است.

همان صندوق کارآفرینی امید است. نوشته یکی از منابع این صندوق، بخشی از منابع صندوق کارآفرینی امید است.

آقای علیزاده - بله، این ماده اساسنامه‌ی آن صندوق را نگفته است.

آقای کدخدائی - این مهم است که ماهیت این صندوق کارآفرینی امید چیست. از این جهت می‌گوییم.

آقای مدرسی یزدی - چنین صندوقی هست دیگر. [کاری با آن نداریم].

آقای کدخدائی - نه، این صندوق باید مجوز داشته باشد.

آقای سوادکوهی - صندوق کارآفرینی امید اینجا موهوم است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حالا شما که به اصل صندوق توسعه صنایع دستی ایران ایراد گرفتید. سی درصد (۳۰٪) از منابع صندوق مربوط به آن صندوق کارآفرینی است.

آقای کدخدائی - ایراد مغایرت با اصل (۷۵) را گرفتیم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله دیگر.

آقای کدخدائی - ... ولی این ایراد دوم مربوط به صندوق کارآفرینی امید است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ایراد اول ما مربوط به اصل تأسیس آن صندوق است.

آقای علیزاده - اگر در این مصوبه بگویند که از منابع آن صندوق کارآفرینی امید به این صندوق توسعه‌ی صنایع دستی ایران پول بدهند، اشکالی ندارد که آن صندوق، اساسنامه نداشته باشد.

آقای مؤمن - به هر حال یک اساسنامه‌ای باید داشته باشد دیگر.

آقای کدخدائی - در واقع، آن وقت ما داریم با ایراد نگرفتن به صندوق کارآفرینی امید در اینجا وجود آن صندوق را تأیید می‌کنیم. ما داریم این صندوق را بدون اساسنامه تأیید می‌کنیم. در نتیجه فعالیت‌هایش مجاز می‌شود.

منشی جلسه - بله، با این ایراد نگرفتن دارید صندوق کارآفرینی امید را به رسمیت می‌شناسید.

آقای مدرسی یزدی - این ماده می‌تواند مغایر قانون باشد.

آقای کدخدائی - این صندوق اصلاً اساسنامه ندارد.

آقای علیزاده - اصلاً می‌خواهند آن صندوق کارآفرینی امید را منحل کنند و بگویند پولش به این صندوق توسعه‌ی صنایع دستی ایران بیاید.

آقای مدرسی یزدی - خب باید طبق قانون باشد.

آقای کدخدائی - اشکال ندارد که اساسنامه ندارد؟

منشی جلسه - در مورد شرکت ملی نفت ایران هم موضوع همین بود دیگر.

آقای علیزاده - خیلی خب.

آقای هاشمی شاهرودی - خیلی خب، حالا این ماده خیلی اشکال ندارد.

آقای علیزاده - این مطلب فعلاً اشکال ندارد.

آقای کدخدائی - حاج آقا، اساسنامه‌ی صندوق کارآفرینی امید را باید بیاید ببینیم چیست.

آقای علیزاده - ماده (۹) را بخوانید.

منشی جلسه - «ماده ۹- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و شهرداری‌ها مکلفند در طراحی فضاهای عمومی شهری از نمادهای صنایع دستی و فرش دستباف و هنرهای سنتی متناسب با معماری ایرانی و اسلامی استفاده کنند.»

آقای مدرسی یزدی - من این ماده (۹) را اینجا یادداشت کرده‌ام. ببینید؛ می‌گوید: «ماده ۹- ... شهرداری‌ها مکلفند در طراحی فضاهای عمومی شهری از نمادهای صنایع دستی و فرش دستباف و هنرهای سنتی متناسب با معماری ایرانی و اسلامی استفاده کنند.» ظاهراً منظور از این «و» در اینجا «یا» است، نه اینکه لازم باشد تا هر دو حیثیت را داشته باشد. هم ایرانی باشد و هم اسلامی؟! «و» درست است؟!

آقای کدخدائی - چرا؟

آقای علیزاده - نه.

آقای مدرسی یزدی - حالا اجازه بدهید. ظاهر عبارت این است و متأسفانه عملاً هم از مثل این عبارات و این افکار سوء استفاده شده است. در این ماده باید قید شود که اطلاق استفاده از نمادها در جاهایی که موجب ترویج شعائر کفر باشد، جایز نیست.

آقای علیزاده - اطلاق معماری «اسلامی» را بگوییم قید بزنند؟!

آقای مدرسی یزدی - نه، اطلاق معماری «ایرانی» نسبت به جاهایی که [موجب ترویج

شعائر کفر می شود، ایراد دارد].

آقای مؤمن - «اسلامی» هم دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - «معماری ایرانی و اسلامی» آمده است دیگر. اینکه اطلاق ندارد.

آقای مدرسی یزدی - در قوانینی که قبلاً بود، عبارت «ایرانی - اسلامی» استفاده می کردند. یعنی «و» آن را می انداختند.

آقای سوادکوهی - یک خط تیره بین این دو کلمه می گذاشتند.

آقای مدرسی یزدی - بله، «ایرانی - اسلامی» می گفتند.

آقای هاشمی شاهرودی - چه فرقی می کند؟

آقای مؤمن - حالا این ماده که می گوید: «ایرانی و اسلامی».

آقای سوادکوهی - خب، خط تیره نگذاشته است.

آقای مدرسی یزدی - ظاهر مقصود از «و»، «یا» است.

آقای هاشمی شاهرودی - اتفاقاً ظاهرش جمع اسلامی و ایرانی است.

آقای علیزاده - فرمایش حضرت آیت الله مدرسی این است که این «ایرانی» و «اسلامی» قسیم هم هستند. یعنی در واقع هر دویشان با هم نیستند.

آقای هاشمی شاهرودی - این طوری نیست.

آقای مدرسی یزدی - نخیر، یک چنین استفاده ای [از ماده (۹) می شود که «و» معنی «یا» می دهد].

آقای هاشمی شاهرودی - نه، نمی شود این طور گفت. هر جا «ایرانی - اسلامی» می گویند، یعنی هر دو با هم هستند.

آقای مدرسی یزدی - حالا به هر حال به نظرم این ماده اطلاق دارد و باید استفاده از نمادهای صنایع دستی به جاهایی مقید بشود که موجب ترویج کفر نشود.

آقای مؤمن - عبارت «و اسلامی» هم دارد.

آقای مدرسی یزدی - حالا به هر حال، این نظر من است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، اگر عبارت «اسلامی» در این ماده نبود، ایراد شما وارد بود. اما حالا با وجود واژه «اسلامی» دیگر اشکالی نیست.

آقای مدرسی یزدی - «الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت» می گویند، نه «الگوی اسلامی و ایرانی».

آقای هاشمی شاهرودی - چه فرقی می‌کند؟

آقای مدرسی یزدی - تا یک جایی سرمان به سنگ نخورد، توجه نمی‌کنیم!

آقای هاشمی شاهرودی - آن مشکلی که می‌گویید، در اجرا است. آن موضوع، مشکل اجرا دارد.

آقای مؤمن - خیلی خب.

آقای علیزاده - این ماده همه‌ی دستگاه‌ها را تکلیف کرده است.

آقای یزدی - آقای علیزاده، این ماده بیشتر از این نمی‌گوید که شهرداری‌ها در طراحی فضاهای عمومی شهری باید رعایت کنند که با معماری ایرانی و اسلامی متناسب باشد. دیگر قید نزده است. معنای ماده این است که وقتی که شهرداری می‌خواهد یک نمایی در سطح شهر داشته باشد، آن نما باید [با معماری ایرانی و اسلامی متناسب] داشته باشد. کسانی که خلاف عمل کرده‌اند، خب، خلاف همین مصوبه عمل کرده‌اند. اتفاقاً همین ماده جلوی ارتکاب خلاف را می‌گیرد.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، یعنی این ماده اشکال ندارد.

آقای سوادکوهی - این موضوع بستگی به مجری این طراحی‌ها دارد.

آقای مدرسی یزدی - بخشی از این ماده «معماری ایرانی» است. «و» به معنای «یا» هست.

آقای یزدی - این عبارت، معنایش بیشتر از این چیزی که گفتم، نیست.

آقای هاشمی شاهرودی - ماده (۱۰) را بخوانید.

آقای مدرسی یزدی - حداقل ابهام بگیرید.

آقای یزدی - آخر، این ماده چه ابهامی دارد؟ می‌گوید باید شهرداری‌ها طوری فضاهای عمومی را طراحی کنند که وقتی ظاهر شهر را نگاه می‌کنی، با معماری اسلامی و ایرانی بسازد.

آقای مدرسی یزدی - مقصودتان «یا» است یا «و»؟

... [نارسایی صوت]

منشی جلسه - «ماده ۱۰- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مکلف است در برنامه‌های مختلف نسبت به صحنه‌آرایی و مستندسازی و معرفی هنرمندان و آثار هنری صنایع دستی و فرش دستباف با مشارکت سازمان میراث فرهنگی، صنایع

دستی و گردشگری و وزارتخانه‌های «صنعت، معدن و تجارت»، «فرهنگ و ارشاد اسلامی» و «جهاد کشاورزی» اقدام نماید.

ماده ۱۱- دولت و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مکلفند به منظور تشویق و حمایت از رشد و ترویج تولیدات صنایع دستی و فرش دستباف و هنرهای سنتی بومی و اصیل اقدامات ذیل را انجام دهند:

الف- به منظور تشویق و حمایت از رشد و ترویج تولیدات صنایع دستی و فرش دستباف و هنرهای سنتی بومی و اصیل، نسبت به اعمال محدودیت‌های لازم برای واردات محصولات صنایع دستی و فرش دستباف از جمله وضع تعرفه مناسب اقدام کند.

ب- سقف خروج ظروف ساخته‌شده از نقره بدون نگین به میزان پنج کیلوگرم و زیورآلات نقره و سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی تا سه کیلوگرم برای هر نفر برای حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی خارجی از کشور با ارائه ضمانت‌نامه‌های بانکی و وثایق معتبر افزایش می‌یابد. سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بانک مرکزی و گمرک جمهوری اسلامی ایران بر اجرای این ماده نظارت می‌کنند. اقلام تاریخی و میراث فرهنگی تابع قوانین و مقررات خاص خود می‌باشد.

پ- از صادرکنندگان صنایع دستی و فرش دستباف در مقابل آثار منفی ناشی از نوسانات قیمت ارز حمایت کند.

ت- حذف شد.

ث- ...»

آقای علیزاده - آقایان عضو مجمع مشورتی حقوقی می‌گویند این بند (پ) بار مالی دارد. درست است؟^(۱) پژوهشکده گفته است این بند بار مالی دارد؟

۱. «تکلیف بند «پ» این ماده مبنی بر حمایت دولت از صادرکنندگان صنایع دستی در مقابل آثار منفی ناشی از نوسانات قیمت ارز، از جهت اینکه موجب افزایش هزینه‌های دولت شده و منابع تأمین آن نیز پیش‌بینی نشده است، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی می‌باشد.» (نظر کارشناسی مجمع مشورتی حقوقی پژوهشکده‌ی شورای نگهبان، شماره ۹۶۰۴۰۴۳ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۶، ص ۹، قابل مشاهده در نشانی زیر: yon.ir/P2L5U)

آقای هاشمی شاهرودی - بند (ب) بار مالی دارد، نه بند (پ).

آقای علیزاده - بند (پ) بار مالی دارد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بند (پ) بار مالی دارد.

آقای اسماعیلی - نگفته است که باید حمایت مالی کنند.

آقای هاشمی شاهرودی - گفته است: «حمایت کند».

آقای علیزاده - پژوهشکده یک چنین حرفی زده؛ زده است؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حمایت در برابر «نوسانات قیمت ارز» است.

آقای یزدی - بند (پ) گفته است دولت و دستگاه‌های اجرایی کمک کنند تا اگر تسهیلات خواستند به آنها بدهند. یعنی این بند بار مالی دارد؟

آقای علیزاده - (پ- از صادرکنندگان صنایع دستی و فرش دستباف در مقابل آثار منفی ناشی از نوسانات قیمت ارز حمایت کند).

آقای مدرسی یزدی - اطلاق این بند مربوط به جایی می‌شود که یک وقتی قیمت‌ها بالا و پایین می‌رود. در این صورت، دولت و دستگاه‌های اجرایی باید پول بدهند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله دیگر، مقصود اصلی همین است. یعنی باید آن تطبیق در نوسانات ارز را بدهند.

آقای یزدی - دولت که نباید پول بدهد. این بند می‌گوید یک کمکی بکنند. یعنی اگر مشمولین این بند وام می‌خواهند، وام به آنها بدهید؛ تسهیلات می‌خواهند، تسهیلات به آنها بدهید؛ آن هم نه اینکه این تسهیلات را مجانی به آنها بدهید.

آقای مدرسی یزدی - بله، یکی از حمایت‌ها این است که مثلاً مابه‌التفاوت ناشی از نوسانات قیمت ارز را کمک کنند.

آقای یزدی - این بند که نمی‌گوید مجانی به آنها بدهید.

آقای هاشمی شاهرودی - نه، این بند می‌گوید دولت حمایت کند. نمی‌گوید که دولت «ضامن» است. می‌گوید: «حمایت کند»؛ یعنی یک طوری قرض بدهد؛ مثلاً قرض بانکی بدهد.

آقای یزدی - بله، بند (پ) را بخوانید.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - معنی «حمایت کند» این می‌شود که

باید مابه‌التفاوت قیمت را جبران کنند.

آقای هاشمی شاهرودی - چرا «حمایت» را این‌طور معنی می‌کنید؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - مقصود همین است دیگر.

آقای هاشمی شاهرودی - اگر بگویید که دولت بایستی خسارت صادرکنندگان را بدهد، حرفتان درست است.

آقای مدرسی یزدی - اغلب حمایت‌ها این‌طور است که صادرکنندگان را مطلع می‌کنند که جنستان را نروشید.

آقای علیزاده - آقای دکتر کدخدائی، چه می‌فرمایید؟ منظورتان چیست؟

آقای کدخدائی - عرضم این است؛ وقتی از نوسانات ارز صحبت می‌شود، منظور چیست؟ اینکه دولت و دستگاه‌های اجرایی در مقابل نوسانات ارز حمایت کنند، یعنی چه؟

آقای هاشمی شاهرودی - منظور ایشان این است که یعنی خسارت بدهند. ولی معنای ماده این نیست.

آقای علیزاده - مثلاً یک وقتی این آقا ارز را گران خریده است، حالا ارز ارزان شده است.

آقای هاشمی شاهرودی - اینجا دولت باید خسارتش را بدهد؟!

آقای کدخدائی - یعنی باید تفاوت مالی جنس را حساب کنند دیگر.

آقای مدرسی یزدی - بگوییم: اطلاق این بند مربوط به مواردی که حمایت جز با پرداخت مابه‌التفاوت محقق نمی‌شود، خلاف اصل (۷۵) است.

آقای کدخدائی - قاعدتاً همین‌طور است دیگر. الآن بازار این را حمایت در برابر نوسانات ارز می‌فهمد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله دیگر، یعنی می‌گوید مابه‌التفاوتش را یک طوری جبران کنید.

آقای علیزاده - یعنی شما می‌گویید منظور از حمایت، حمایت مادی و پولی است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله.

آقای هاشمی شاهرودی - یعنی این بند می‌گوید باید به صادرکنندگان خسارت بدهید؟

آقای کدخدائی - به قول حاج‌آقای مدرسی، این‌طور نیست؛ بلکه دولت و دستگاه‌های اجرایی باید خبر بدهند که ارز گران می‌شود یا ارزان می‌شود. این هم یک برداشتی است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، مقصود، جبران خسارت نیست. بند (پ) نگفته است دولت خسارت بدهد یا ضامن خسارت است.

آقای علیزاده - البته ارز، ارزان شدنی نیست. خیالتان راحت باشد!

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یعنی الآن روش حمایت از صادرکنندگان مهم نیست؟

آقای هاشمی شاهرودی - این بند گفته است حمایت کنند. روش‌های حمایت هم مختلف است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یعنی مثلاً بعداً دوباره ارز ارزان به صادرکنندگان بدهند؟

آقای هاشمی شاهرودی - مثلاً ممکن است این‌طور باشد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خب دیگر، این حمایت، همان پرداخت مابه‌التفاوت می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - نه.

آقای کدخدائی - وقتی این بند می‌گوید در مقابل نوسانات ارزی حمایت کنید، یعنی چه کار کنید؟

آقای علیزاده - حضرات آقایی که اطلاق این «حمایت» را همان‌طور که حاج‌آقا هم فرمودند، منحصراً جز از طریق حمایت مالی یعنی پولی، نمی‌دانند و به این حمایت اشکال دارند و اطلاقتش را خلاف اصل (۷۵) می‌دانند، رأی بدهند.

آقای یزدی - حمایت کردن شامل پرداخت پول مجانی نمی‌شود. معنای حمایت کردن، این نیست. حمایت یعنی با ضوابط، با قوانین و با مقررات حمایت کردن.

آقای علیزاده - بسیار خب، رأی نیارود.

آقای کدخدائی - حاج‌آقا معتقد هستند اگر کسی از صادرکنندگان مشکل پیدا کند، باید بادشان بزنی!

آقای هاشمی شاهرودی - حمایت یعنی مثلاً اینکه یک مجوزهای اضافی به صادرکننده بدهند.

آقای کدخدائی - خب، این هم که بار مالی دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - نه.

آقای عزیزاده - [ادامه‌ی ماده (۱۱):] «ث- گمرک جمهوری اسلامی ایران با نظر سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نسبت به ایجاد و احصای شناسه (کد) تعرفه‌های فرعی برای کلیه محصولات صنایع دستی و فرش دستباف کشور اقدام نماید.

ماده ۱۲- دولت می‌تواند به منظور کمک به ارتقای تحصیلی هنرمندان و استادکاران صنایع دستی و فرش دستباف، کمک‌هزینه تحصیلی تعیین و پرداخت کند.»

آقای مؤمن - این ماده بار مالی دارد.

منشی جلسه - ماده (۱۲) که این طوری تنظیم شده است، بار مالی دارد. البته در این ماده که «می‌تواند» آمده است. «ماده ۱۳- کلیه تولیدات صنایع دستی و فرش دستباف داخلی از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشند.»

آقای هاشمی شاهرودی - این ماده مغایر اصل (۷۵) است. این ماده مالیات را معاف کرده است. مغایر اصل (۷۵) نیست؟

آقای ابراهیمیان - اگر الآن این تولیدات مشمول مالیات هستند، معافیت مالیاتشان بار مالی برای دولت دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - حالا که مالیات برقرار است. این ماده حذفش کرده است. این حذف کردن اشکال ندارد؟

آقای ابراهیمیان - چرا؛ اشکال دارد.

آقای مؤمن - «تعیین و پرداخت» [در ماده (۱۲)] ایراد ندارد؟

آقای کدخدائی - ماده (۱۲) بار مالی ندارد؟

آقای هاشمی شاهرودی - مغایر اصل (۷۵) است دیگر.

آقای کدخدائی - ماده (۱۲) را می‌گویید مغایر است؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، ماده (۱۲) که گفته است: «می‌تواند».

آقای مؤمن - گفته است دولت «می‌تواند» این کار را بکند.

آقای کدخدائی - آنجا «می‌تواند» یعنی باید بتواند.

آقای هاشمی شاهرودی - نه، در ماده (۱۲) که مالیات بر ارزش افزوده نیست. ماده (۱۳)

را می‌فرمایند. بحث در مورد ماده (۱۳) است.

آقای عزیزاده - ما الآن ماده (۱۳) را داریم بحث می‌کنیم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بار مالی که دارد. برای اینکه مالیات بر ارزش افزوده را معاف کرده است.

آقای ابراهیمیان - ماده (۱۳) مغایر اصل (۷۵) است. **آقای عزیزاده -** ماده (۱۳) را می‌گوییم.

آقای کدخدائی - از ماده (۱۲) عبور کردید؟

آقای عزیزاده - ماده (۱۲) که اشکال ندارد. چون گفته است که دولت «می‌تواند» تعیین و پرداخت کند.

آقای هاشمی شاهرودی - بله.

آقای کدخدائی - «می‌تواند» یعنی باید بتواند.

آقای عزیزاده - اینکه گویی این کنم یا آن کنم، خود دلیل اختیار است ای صنم!

آقای کدخدائی - دولت جرأت نمی‌کند حمایت نکند.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، ماده (۱۳) را اشکال بگیریم.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بار مالی دارد. منتها در برنامه‌ی ششم

[توسعه مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی] هم دو سه مورد این‌طوری داشتیم^(۱) که معافیت مالیاتی داشتند.^(۲)

۱. به عنوان نمونه می‌توان به ماده (۴۳) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی اشاره کرد که مقرر داشته است: «ماده ۴۳- دولت مکلف است به منظور حمایت، توسعه و ارتقای جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در اقتصاد ملی، در طی سال‌های اجرای قانون برنامه:
الف- ...

ت- جذب مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های سازمان‌های توسعه‌ای و در آن صورت سهم آورده سازمان‌های توسعه‌ای و تفاوت قیمت ارزش‌داری متعلق به آنها در مشارکت نسبت به ارزش دفتری آنها ناشی از تجدید ارزیابی، مشمول مالیات با نرخ صفر می‌شود.»

۲. «معافیت تولیدات صنایع دستی و فرش دستباف داخلی از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده طبیعتاً موجب کاهش درآمدهای دولت شده و از این حیث در مغایرت با اصل (۷۵) قانون اساسی خواهد بود. البته نکته مهمی که در این زمینه وجود دارد، این است که بند (۵۱) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، «حمایت از صنایع دستی و صیانت از میراث فرهنگی کشور» را به عنوان یکی از سیاست‌های

آقای عزیززاده - ماده (۱۳) مصوبه را می‌گویید؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، این ماده که روشن است بار مالی دارد؛ منتها در برنامه‌ی ششم هم [چند مورد این‌طوری بود و ایراد نگرفتیم].

آقای کدخدائی - خب، پس رأی بگیرید.

آقای سوادکوهی - برنامه‌ی ششم یک نکته‌ی خاصی دارد.

آقای عزیززاده - ماده (۱۳) را می‌گویند.

آقای سوادکوهی - ... [نارسایی صوت]

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آنجا [= بند (۵۱) سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم] «معافیت» نگفته است، «حمایت» گفته است.^(۱)

آقای عزیززاده - برنامه چه گفته است؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - [سیاست‌های کلی] برنامه‌ی ششم گفته است از صنایع دستی حمایت بشود.

آقای عزیززاده - آن که ربطی به این معافیت مالیاتی ندارد. حمایت، ممکن است مالی یا غیر مالی باشد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، یک نکته‌ی دیگر می‌خواهم عرض کنم. چند مورد معافیت مالیاتی و امثال اینها در قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور وجود داشت که آقایان آنها را به اصطلاح تهاتر کردند. یعنی گفتند این معافیت‌ها باعث رونق می‌شود، اشتغال ایجاد می‌کند یا مثلاً باعث افزایش صادرات می‌شود و به همین دلیل، آن کاهش درآمد جبران می‌شود و برمی‌گردد. برای همین، آقایان آن معافیت‌های مالیاتی را اغماض کردند. دو سه مورد این‌طوری داریم.^(۲) حالا

→

کلان برنامه ششم تلقی نموده و لذا مصوبه و حکم این ماده نیز در راستای حمایت از صنایع دستی و هنرمندان و استادکاران شاغل به این امور تلقی می‌شود؛ چراکه معافیت تولیدات صنایع دستی و فرش دستباف از مالیات بر ارزش افزوده، ضمن کاهش قیمت تمام‌شده محصول می‌تواند باعث رونق اقتصاد این مشاغل گردد.» (نظر کارشناسی مجمع مشورتی حقوقی (پژوهشکده‌ی شورای نگهبان، شماره ۹۶۰۴۰۴۳ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۶، ص ۹-۱۰، قابل مشاهده در نشانی زیر: yon.ir/P2L5U)

۱. بند (۵۱) سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری: «۵۱- حمایت از صنایع دستی و صیانت از میراث فرهنگی کشور»

۲. به عنوان نمونه می‌توان به ماده الحاقی (۶۵) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب

←

این معافیت از مالیات بر ارزش افزوده در ماده (۱۳) قطعاً موجب کاهش درآمد می‌شود؛ چون تولیدکنندگان صنایع دستی و فرش دستباف باید مالیات بدهند. اما ...
آقای کدخدائی - شاید این اغماض به خاطر مواد دیگری بوده است که آقایان در نظر گرفته بودند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، چون در سیاست‌های کلی گفته شده است که صنایع دستی باید حمایت بشوند، ممکن است ماده (۱۳) هم به این دلیل، شامل آن اغماض‌ها بشود؛ و آلاً اصل این معافیت، خلاف اصل (۷۵) است. بله، خلاف اصل (۷۵) است.

آقای ابراهیمیان - حمایت باید قانونی باشد، نه غیر قانونی.

آقای هاشمی شاهرودی - ماده (۱۳) خلاف اصل (۷۵) است. نکته‌ی بعد هم اینکه واژه‌ی «کلیه» در ماده (۱۳) خیلی عام است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله دیگر، شامل همه‌ی تولیدات می‌شود.

آقای اسماعیلی - اگر الآن از تولیدات صنایع دستی یا فرش دستباف، مالیات بر ارزش افزوده می‌گیرند، این معافیت ایراد دارد. الآن مالیات می‌گیرند؟

آقای سوادکوهی - می‌گیرند دیگر. این ماده، مالیات بر ارزش افزوده را معاف کرده است.

آقای اسماعیلی - نه، الآن مالیات می‌گیرند؟

آقای کدخدائی - بله، مالیات می‌گیرند که الآن این ماده معاف کرده است.

→

۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی اشاره کرد که مقرر داشته است: «ماده ۶۵- به منظور ساماندهی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و ایفای نقش مؤثر آنها در تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله نظام، اعمال مدیریت یکپارچه و ایجاد رشد اقتصادی مناسب در این مناطق، هم‌پوندی و تعامل اثرگذار اقتصاد ملی با اقتصاد جهانی و ارائه الگوی توسعه ملی در بخش‌های مختلف:
 الف - ...

ت - مبادلات کالا بین مناطق آزاد و خارج از کشور و نیز سایر مناطق آزاد از کلیه عوارض (به استثنای عوارض موضوع ماده (۱۰) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷)، مالیات و حقوق ورودی معاف می‌باشند.»

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - الآن همه مالیات بر ارزش افزوده می‌دهند. تولیدکنندگان صنایع دستی و فرش دستباف هم جزء این «همه» هستند.^(۱)

آقای سوادکوهی - بله، مالیات می‌گیرند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - الآن همه مالیات می‌دهند. اینها هم مشمولش می‌شوند.

آقای اسماعیلی - اگر مالیات می‌گیرند که پس این ماده ایراد دارد.

آقای مدرسی یزدی - حالا رونق [حاصل از معافیت مالیاتی] که ایجاد بشود، چه درآمدی برای دولت پیدا می‌شود؟ برای مردم درآمد ایجاد می‌شود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حالا می‌گویند یک بخش صادرات می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - خب، این طوری که کاهش درآمد جبران نمی‌شود.

آقای علیزاده - ما این استدلال را در رونق تولید در برنامه‌ی ششم گفتیم.

آقای کدخدائی - در سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم آمده بود که ما آن‌طور استدلال کردیم.

آقای مدرسی یزدی - یک جاهایی رونق ممکن است [موجب جبران کاهش درآمد] بشود.

آقای علیزاده - بله، ما آنجاها را در برنامه‌ی ششم گفته بودیم.

آقای مدرسی یزدی - اما اینجا که باعث جبران نمی‌شود. در اینجا با حذف مالیات، یک مقدار پول صاحبان صنایع دستی بیشتر می‌شود.

آقای علیزاده - حضرات آقایانی که ماده (۱۳) را با توجه به این معافیتی که مقرر شده

۱. در ماده (۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی آمده است: «ماده ۸ - اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمت و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند، به عنوان مؤدی شناخته شده و مشمول مقررات این قانون خواهند بود.» اما در بند (۱۳) ماده (۱۲) این قانون، فرش دستباف استثنا شده است: «ماده ۱۲ - عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر و همچنین واردات آنها حسب مورد از پرداخت مالیات معاف می‌باشد:

۱- ...

۱۳- فرش دستباف

۱۴- ...»

است، موجب کاهش درآمد می‌دانند و می‌گویند خلاف اصل (۷۵) است، رأی بدهند. چند تا موافق شدیم؟

منشی جلسه - هفت تا رأی دارد.

آقای مدرس یزدی - بله، از باب اینکه حذف مالیات بر ارزش افزوده را با اطلاقش، خلاف [اصل (۷۵) می‌دانیم، رأی می‌دهیم].

آقای علیزاده - یعنی همه‌ی حقوقدان‌ها که رأی دادیم دیگر. آیت‌الله شاهرودی هم رأی داده است.

منشی جلسه - رأی دارد. هفت تا رأی دارد.^(۱)

آقای مدرس یزدی - واقعاً مالیات بر ارزش افزوده ظلم است.

آقای هاشمی شاهرودی - ماده (۱۴) را بخوانید. **آقای علیزاده -** «ماده ۱۴ - حمایت‌های موضوع این قانون با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌ها و تشکل‌های ذی‌ربط در مورد قالی‌بافی و بافندگی فرش اجرا می‌شود.

ماده ۱۵ - تعیین نحوه صدور کلیه مجوزهای فعالیت صنایع دستی و فرش دستباف و همچنین هماهنگی، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات واحدهای ذی‌ربط بر اساس آیین‌نامه‌ای است که توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بعضی از این موارد، ایراد دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - ماده (۱۴) خلاف اصل (۷۵) نیست؟

آقای علیزاده - آن ماده حمایت‌های کلی را گفته است؛ حمایت مالی که نیست.

آقای هاشمی شاهرودی - همه‌ی انواع حمایت‌ها را گفته است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، گفته است حمایت‌ها با هماهنگی انجام می‌شود. در حکم این ماده «هماهنگی» آمده است.

آقای هاشمی شاهرودی - خیلی خوب.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بعض از مواردی که در ماده (۱۵)

۱. بند (۴) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۴- ماده (۱۳) چون موجب کاهش درآمد عمومی می‌شود، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.»

گفته شده است، نیاز به تقنین دارد.

آقای علیزاده - «ماده ۱۵- تعیین نحوه صدور کلیه مجوزهای فعالیت ...»؛ نه دیگر، اینکه ایراد ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - مربوط به صدور مجوز است.

آقای اسماعیلی - «تعیین نحوه صدور مجوز» را گفته است. اشکال ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - خیلی خوب.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، تعیین نحوه رسیدگی به تخلفات چگونه؟ آنجا دست سازمان گردشگری خیلی باز می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - آن هم موضوع اداری است؛ یا صنفی است یا اداری است.

آقای علیزاده - البته قبلاً در مورد رسیدگی به تخلفات ایراد می‌گرفتیم؛ می‌گفتیم نباید [ضوابط رسیدگی به آیین‌نامه سپرده شود].^(۱)

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این موضوع تقنینی است.

آقای سوادکوهی - این ماده در مورد تعیین نحوه رسیدگی به تخلفات است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حداقل معیارهای کلی نحوه رسیدگی به تخلفات باید در اینجا بیاید. الآن اینجا نه سقفی و نه کفی برای تخلفات بیان نشده است.

آقای علیزاده - قانون باید معیارهایش را بیاورد. قبلاً آیین‌نامه‌ای بودن رسیدگی به تخلفات را ایراد می‌گرفتیم.

آقای سوادکوهی - بله، تخلفات را ایراد می‌گرفتیم. اگر اینها تخلف دارند، فقط نحوه رسیدگی‌شان را گفته است در آیین‌نامه بیاید.

آقای هاشمی شاهرودی - مقصود از تخلفات در این ماده، تخلفات صنفی و کاری است، نه تخلفات [جزایی]. مقصود از تخلف که جرم نیست.

آقای سوادکوهی - نه، نحوه رسیدگی به تخلفات منظور ماده است.

۱. به عنوان نمونه می‌توان به بند (۸) نظر شماره ۸۵/۳۰/۱۶۲۳۴ مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۸۵/۳/۳۱ مجلس شورای اسلامی اشاره نمود: «۸- تفویض تصویب ضوابط مربوط به نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات‌های مقرر در این قانون به آیین‌نامه، در ماده (۲۱) مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد.»

آقای علیزاده - تخلفات صنفی را قانون نظام صنفی [مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی] تعیین کرده است.^(۱) اگر این ماده (۱۵) به آن قانون ارجاع بدهد، درست می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - خب، مجلس با این ماده، قانون را عوض کرده است. ...

آقای علیزاده - نه، اینجا چیزی نگفته است.

آقای هاشمی شاهرودی - ... مغایر قانون اساسی که نیست.

آقای علیزاده - آقای دکتر کدخدائی، خب ما در مورد تخلفات همیشه می‌گوییم بالاخره قانون باید یک سری ضوابطی را تعیین کند؛ وگرنه اشکال دارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یک چهارچوب کلی باید در قانون بگویند.

آقای کدخدائی - بله، این ماده مغایر اصل (۸۵) است دیگر.

آقای علیزاده - آقایانی که می‌گویند باید یک سری ضوابطی در مورد «تخلفات» تعیین بشود و اینکه ماده (۱۵) اختیار این موضوع را با این کلیت به آیین‌نامه بدهد، اشکال دارد و لذا این ماده را خلاف اصل (۷۵) می‌دانند، رأی بدهند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، مغایر اصل (۸۵) است.

آقای کدخدائی - مغایر اصل (۸۵) است.

آقای علیزاده - بله، مغایر اصل (۸۵) است. چند تا شدیم؟

منشی جلسه - هفت تا شد.

آقای علیزاده - رأی آورد. آقایان، همه رأی دادیم. نه تا رأی آورد. پس «تعیین نحوه‌ی رسیدگی به تخلفات چون شامل تعیین ضوابط هم می‌شود، ایراد دارد.»

آقای مؤمن - البته عموم آن اشکال دارد. «چون عموم آن شامل مواردی می‌شود که احتیاج به قانون‌گذاری دارد، ...»

آقای علیزاده - بله، عموم آن منظور است. «چون عموم رسیدگی به تخلفات شامل تعیین ضوابط مربوطه نیز می‌گردد، خلاف اصل (۸۵) است.»^(۲) «ماده ۱۶ - آیین‌نامه

۱. فصل هشتم قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی شامل مواد (۵۷) تا (۷۴) به تخلفات و جریمه‌های صنفی می‌پردازد.

۲. بند (۵) نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «۵- ماده (۱۵)، عموم رسیدگی

اجرائی این قانون ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ آن توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^(۱)

→

به تخلفات چون تصویب آن شامل ضوابط مربوط به رسیدگی به تخلفات نیز می‌گردد، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۱۴۲/۳۰۷۳۶ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۱، طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب جلسه مورخ چهاردهم تیرماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که نظر این شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- اطلاق ماده (۱)، با توجه به حمایت‌هایی که در این مصوبه مقرر گردید به عمل آید، چون شامل مواردی از صنایع دستی می‌شود که حرام است، خلاف موازین شرع شناخته شد و باید مصوبه مقید به رعایت موازین شرعی گردد.

۲- در تبصره (۱) ماده (۲)، تسری اجرای این قانون به ابتدای اجرای قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ چون موجب افزایش هزینه عمومی می‌شود، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد. همچنین تبصره (۳) این ماده، مبنیاً به ایراد مذکور واجد اشکال است. به علاوه تبصره (۲) این ماده نیز مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.

۳- ماده (۸)، چون موجب افزایش هزینه عمومی می‌شود، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.

۴- ماده (۱۳)، چون موجب کاهش درآمد عمومی می‌شود، مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی شناخته شد.

۵- ماده (۱۵)، عموم رسیدگی به تخلفات چون تصویب آن شامل ضوابط مربوط به رسیدگی به تخلفات نیز می‌گردد، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد.»

طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵

کل کشور

منشی جلسه - «طرح دوفوریتی تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور^(۱) ماده واحده -

الف- مهلت تعهد و پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور اعم از وجوه نقد و اوراق بهادار (اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اسناد مالی اسلامی) تا پایان شهریورماه ۱۳۹۶ تمدید می‌گردد. مانده وجوه مصرف‌نشده اعتبارات فوق‌الذکر حداکثر تا دهم مهرماه ۱۳۹۶ به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. مهلت ارسال صورت‌حساب دریافت و پرداخت نهایی نیز تا پایان مهرماه سال ۱۳۹۶ تعیین می‌شود.

ب- استفاده از اوراق اسناد خزانه اسلامی در کلیه مصارف مربوط به طرح‌ها و پروژه‌های مربوطه از جمله تملک اراضی بلامانع است.

پ- اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی موضوع این قانون از شمول حکم ماده واحده قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵ و اصلاحیه ۱۳۹۳/۱۲/۴ آن در مورد مهلت مقرر برای هزینه‌کرد اعتبارات عمرانی و ارسال صورت‌حساب دریافت و پرداخت نهایی مستثنی است.»

۱. طرح دوفوریتی تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور، که در ابتدا با عنوان «طرح تغییر مهلت جذب اعتبارات پروژه (طرح‌های عمرانی سال ۱۳۹۵ کل کشور» با قید دو فوریت به مجلس تقدیم شده بود، سرانجام در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۲۸۵/۳۳۵۶۴ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸، نظر خود مبنی بر عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۲۵ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

آقای هاشمی شاهرودی - از نظر اقتصادی همه‌ی این کارها غلط است؛ چون برگرداندن [مانده و جوه اعتبارات مصرف‌نشده] را تا نصف سال آینده، عقب می‌اندازد.

آقای علیزاده - قبلاً [در اصلاحیه‌ی مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی]^(۱) گفته‌اند مهلت تعهد و پرداخت

۱. «قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵»، مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده واحده - مهلت‌های مذکور در مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱* برای تعهد و پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده در مورد اعتبارات هزینه‌ای تا پایان سال مالی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا پایان فروردین‌ماه سال بعد توسط خزانه‌داری کل کشور در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گرفته باشند، به ترتیب برای هزینه‌های جاری پایان فروردین‌ماه و هزینه‌های عمرانی پایان تیرماه سال بعد اصلاح می‌گردد. مانده و جوه مصرف‌نشده تا تاریخ‌های مذکور پس از انقضای مهلت ظرف ده روز به خزانه واریز می‌گردند. کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون لغو می‌گردند.»

* مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۶۳ - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال مالی قابل تعهد و پرداخت است و مانده و جوه اعتبارات مصرف‌نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود. تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد به شرح زیر قابل پرداخت خواهد بود:

۱- تعهدات مربوط به اعتبارات جاری از محل اعتبار خاصی که تحت عنوان (تعهدات پرداخت‌نشده بودجه مصوب سال‌های قبل) در بودجه سال‌های بعد منظور می‌شود.

۲- تعهدات مربوط به سال‌های ۱۳۵۲ به بعد طرح‌های عمرانی پس از رسیدگی و تأیید مقامات مجاز دستگاه‌های اجرایی در زمان تأدیه تعهد از محل اعتباری که در سال‌های بعد ضمن موافقتنامه طرح‌های مربوط منظور می‌شود.

۳- تعهدات سنوات مذکور در بند (۲) در مورد طرح‌هایی که عملیات آنها خاتمه یافته و یا کلاً متوقف گردیده است، پس از رسیدگی و تأیید مقامات مجاز دستگاه‌های اجرایی در زمان تأدیه تعهد و با موافقت وزارت برنامه و بودجه در قالب طرحی که اعتبار آن از محل برنامه مربوط و یا از محل ردیف خاصی که به همین منظور در بودجه هر سال پیش‌بینی می‌شود.

تبصره ۱- ...

ماده ۶۴- (اصلاحی ۱۳۷۹/۱۲/۱۵) اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده و جوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف‌نشده هر سال باید تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به

هزینه‌های جاری تا پایان فروردین‌ماه و برای هزینه‌های عمرانی تا پایان تیرماه است.
آقای کدخدائی - حالا این مصوبه، ظاهراً استثنایی است و فقط می‌خواهند یک سال این کار را بکنند.

آقای هاشمی شاهرودی - نه دیگر، این رویه باب می‌شود و سال‌های آینده همه‌ی هزینه‌ها را این‌طوری می‌کنند.

آقای ابراهیمیان - الآن به این مصوبه، یک اشکال کلی وارد است که بودجه برای دخل و خرج سالانه است.

آقای کدخدائی - نه، این که هر سال هست؛ مهلت‌های فروردین و تیرماه را که حالا هم در قوانین داریم.

آقای عزیزاده - بله، این مهلت‌های تا آخر فروردین و آخر تیر را که داشتیم. حالا با این مصوبه [مهلت را تا شهریورماه تمدید کرده‌اند].

آقای کدخدائی - بله. ظاهراً یک مشکلی وجود داشته است [که این مهلت را برای امسال تمدید کرده‌اند]؛ یک مقدار بحث انتخابات و تغییر دولت و اینها بوده است که به خاطر اینها یک مقداری مشکلات ایجاد شده است. یک نکته‌ی دیگر اینکه چون دولت امسال پول نداشت، غالب این اعتبارات را در قالب اوراق مشارکت و اینها دریافت کرد.

آقای هاشمی شاهرودی - اگر بیایم جلوی این کار را بگیریم و بگوییم این خلاف سالانه بودن قانون بودجه است که در قانون اساسی آمده است، خیلی بهتر است. چون با این کار، جلوی مجلس و دولت هر دو را گرفته‌ایم که دیگر از این کارها نکنند.

آقای ابراهیمیان - بله، این مصوبه از این جهت، اشکال دارد.

آقای کدخدائی - حاج‌آقا، آن‌وقت کل کشور از این جهت تعطیل می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - خب بشود! یعنی چه که تعطیل می‌شود؟! اینها بیخود این حرف‌ها را می‌گویند. خودشان این کارها را می‌کنند.

→

حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند یک ماده (۶۳) این قانون قابل پرداخت خواهد بود.»

آقای کدخدائی - حالا آن یک حرف دیگری است.

آقای هاشمی شاهرودی - اگر بودجه‌ها را در جاهای دیگر خرج نکنند، مشکل حل می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - خب این چه قانون بودجه‌ای است که تا شهریورماه سال بعد طول می‌کشد؟! دخل و خرج نصف سال بعد را داخل دخل و خرج امسال کرده‌اند! یعنی یک سال زمان اجرای بودجه را تبدیل به یک سال و نیم کرده‌اند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - تازه به مهرماه هم کشیده شده است؛ چون در این مصوبه گفته‌اند تا دهم مهرماه صورت حساب‌ها را برگردانند.

آقای هاشمی شاهرودی - همین دیگر؛ بودجه ۱۳۹۵، یک سال و نیم شده است!

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حاج‌آقا، اینها [= سازمان برنامه و بودجه] که این طرف سال [= ابتدای سال ۱۳۹۶ تا کنون] به دستگاه‌ها پولی نداده‌اند. **آقای هاشمی شاهرودی -** بله، از درآمدهای امسال می‌خواهند بدهند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - تقریباً آن طرف سال [= در سال ۱۳۹۵] هفتاد هشتاد درصد از بودجه‌ی مصوب برای تملک‌داری را نداده‌اند. حالا این طرف سال [در نیمه‌ی نخست سال ۱۳۹۶] می‌خواهند اینها را بدهند.

آقای کدخدائی - پول‌هایی هم که دارند به دستگاه‌ها می‌دهند، عمدتاً از اوراق مشارکت است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، اوراق است.

آقای کدخدائی - تازه باید این اوراق را بگیرند و بروند اینها را خرد بکنند؛ یعنی واقعاً در دسرهای خیلی زیادی دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - بله.

آقای ابراهیمیان - خب اگر چیزی دارند که می‌خواهند به دستگاه‌ها بدهند، بودجه‌ی امسال را اصلاح کنند. عقب‌افتاده‌هایشان را در قالب متمم بودجه‌ی امسال پرداخت کنند.

آقای مؤمن - خب با این مصوبه، زمان بودجه یک سال و نیم شده است.

آقای کدخدائی - به هر حال، می‌خواهند همین کار را بکنند دیگر؛ این مصوبه یعنی همین.

آقای هاشمی شاهرودی - من که می‌گویم با این مصوبه، بودجه یک سال و نیم شده است و این خلاف قانون اساسی است. این مصوبه خلاف قانون اساسی است. زمان اجرای قانون بودجه‌ی سالانه که یک سال و نیمه نمی‌شود باشد. با این مصوبه، بودجه‌ی سال ۱۳۹۵ یک سال و نیم شده است.

آقای مدرسی یزدی - کل بودجه که یک سال و نیم نشده است، فقط بخشی از بودجه این طوری شده است.

آقای هاشمی شاهرودی - چرا دیگر؛ تعهدات پرداخت یک سال و نیم شده است.

آقای کدخدائی - این مصوبه فقط در مورد اعتبارات تملک دارایی‌های سال ۱۳۹۵ است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله دیگر، بخش مهمی از بودجه همین است.

آقای علیزاده - بله، خیلی زیاد است. نود درصد (۹۰٪) بودجه مربوط به هزینه‌های جاری است.

آقای سوادکوهی - حالا این «طرح» دخالت در کار دولت نیست؟

آقای هاشمی شاهرودی - نود درصد (۹۰٪) خیلی زیاد است. الآن با این مصوبه، دارایی‌های سرمایه‌ای هم دارد تمدید می‌شود.

آقای کدخدائی - اینکه می‌فرمایید چون تا تیرماه زمان داده شده است، خلاف قانون اساسی است، باید عرض کنم که ما این موضوع را سال‌های گذشته همیشه پذیرفته‌ایم و به هر حال، تا کنون این رویه‌ی جاری کشور بوده است.

آقای سوادکوهی - آقای دکتر کدخدائی، موضوع این مصوبه را دولت باید تقاضا کند؛ دولت است که باید تقاضای تمدید برای موضوع این مصوبه ارائه کند؛ چون تعهدات مربوط به خود دولت است.

آقای کدخدائی - بله.

آقای سوادکوهی - اما اینجا مجلس دارد از ما تقاضای تأیید این قانون را می‌کند و می‌گوید مهلت بودجه را تمدید کنید. خب این به نفع چه کسی است؟ ظاهراً به نفع دولت است. من می‌خواهم بگویم آیا این از لحاظ حدود اختیارات مجلس مناسب است که ما این مطلب را بپذیریم که مجلس در مورد آنچه که دولت تعهد به انجامش دارد، «طرح» بدهد؟ آیا درست است که مجلس در ارتباط با وظایف دولت، «طرح»

ارائه کند؟ به تفکیک قوا صدمه نمی زند؟ من می گویم شما از این جهت به این مصوبه، ایراد وارد کنید.

آقای علیزاده - ... [نارسایی صوت]

آقای سوادکوهی - نه، مجلس می تواند این کار را بکند؛ ولی الآن که دولت باید این را انجام بدهد، [چرا خودش «لایحه» نمی دهد؟] خب عذر دولت [در قالب ارائه «لایحه» به مجلس] مطرح بشود که عذرش چیست. الآن دولت می خواهد تعهدات خودش را انجام بدهد، اما می گوید شما [= مجلس] به من گفتید که زمان اجرای بودجه ۱۳۹۵ را اضافه بکنم! خب در اینجا چرا مجلس باید این مهلت را اضافه کند، وقتی که دولت خودش می خواهد این کار را بکند؟ چرا دولت خودش نمی خواهد [با ارائه «لایحه»، برای این کار از مجلس] تمدید مهلت بگیرد؟

آقای علیزاده - این، ایراد نیست.

آقای سوادکوهی - بله، ایراد نیست، ولی بالاخره یک چیزی است که جای سؤال دارد. ما الآن اصلاً نمی دانیم دولت می تواند این کار را انجام بدهد یا نه.

آقای علیزاده - این طرح برای دولت تمهیداتی در نظر می گیرد؛ به دولت [برای اجرای بودجه در مدتی طولانی تر] ارفاق می دهد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - این طرح به نفع دولت است.

آقای سوادکوهی - بله، این به نفع دولت است. خب، من می خواهم عرض کنم که اگر به نفع دولت است، چرا خود دولت این را تقاضا نمی کند؛ چرا «لایحه» نمی دهد؟!

آقای مدرسی یزدی - حالا مجلس تفضلاً «طرح» ارائه کرده است، عیبی دارد؟

آقای سوادکوهی - عیب دارد؛ برای اینکه دارد در کار دولت دخالت می کند.

آقای کدخدائی - نه، دولت که از خدایش است [چنین مهلتی بگیرد].

آقای مدرسی یزدی - نه، مجلس [با ارائه «طرح» و تصویب آن، در کار دولت] دخالتی نکرده است.

آقای علیزاده - مجلس «قانون» وضع کرده است، چه دخالتی کرده است؟!

آقای کدخدائی - دولت که از خدایش است.

آقای سوادکوهی - این مصوبه از یک جهتی به ضرر مردم است. البته حالا می گوئید نماینده های مردم این را خواستند، ولی خب بالاخره [به ضرر مردم است].

آقای کدخدائی - نه، به ضرر مردم نیست.

آقای سوادکوهی - در یک سیستم پارلمانی ممکن است این نحو قانون‌گذاری را بپذیرید، اما الآن ما یک سیستم تفکیک قوا به نحو نیمه پارلمانی داریم که می‌گوید دولت باید وظیفه‌ی خودش را انجام بدهد و مجلس هم باید وظیفه‌ی خودش را انجام بدهد.

آقای هاشمی شاهرودی - ما قبلاً [با تأیید قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور] تمدید به مدت یک ماه و دو ماهش را قبول کردیم، نه نصف سال را.

آقای مؤمن - خب این هم سه ماه است؛ سه ماه دیگر اضافه شده است.

آقای هاشمی شاهرودی - عجب!

آقای علیزاده - سه ماه نیست، چهار ماه اضافه شده است.

آقای مؤمن - سه ماه و ده روز است؛ کمتر از چهار ماه است.

آقای هاشمی شاهرودی - خب، شش ماه دیگر هم تمدید بکنید تا دوساله بشود!

آقای کدخدائی - یعنی الآن بیست و هشتم تیر است و فردا و پس فردا هم که تعطیل است. یعنی [اگر این مصوبه تأیید نشود] از شنبه به بعد اصلاً دولت و دستگاه‌های اجرایی همه تعطیل می‌شوند و هیچ کاری نمی‌توانند بکنند.

آقای هاشمی شاهرودی - نه بابا!

آقای مدرسی یزدی - آقای دکتر [کدخدائی]، این مصوبه چه ربطی به بودجه‌ی جاری دارد؟!

آقای سوادکوهی - چرا [این طرح را] تا حالا ندادند؟ چرا تا به حال به فکرش نبودند؟ درگیر انتخابات بودند؟!

آقای هاشمی شاهرودی - بله، خب اینها می‌توانستند لایحه‌ی کسر بودجه بدهند یا کارهای دیگر می‌کردند. ده تا راه دیگر بود [که می‌توانستند انجام بدهند ولی انجام نداده‌اند].

آقای سوادکوهی - حالا هم راه‌های دیگری دارند.

آقای هاشمی شاهرودی - حالا اگر در مصوبه‌ای بگویند که بودجه‌ی سال قبل، تا اسفندماه سال جاری تمدید می‌شود، جایز است؟!

آقای کدخدائی - کار تمام دستگاه‌ها متوقف به تأیید این مصوبه است؛ این جزء بودجه ۱۳۹۶ می‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - آقای کدخدائی، اگر یک «طرح» بیاورند و در آن بگویند تا اسفندماه آینده تمدید شود، جایز است؟!

آقای اسماعیلی - دستگاه‌ها به مشکل برمی‌خورند.

آقای هاشمی شاهرودی - واقعاً تمدید تا اسفندماه جایز است؟

آقای مدرسی یزدی - آنهایی که به دنبال مصلحت هستند، جایز می‌دانند.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، قطعاً می‌گویند جایز است. یعنی اگر مهلت این مصوبه، تا اسفندماه ۱۳۹۶ هم بود، شما یقیناً به آن ایراد نمی‌گرفتید.

آقای کدخدائی - نه، خب حاج آقا، پس چرا ما تا تیرماه را قبول کرده بودیم؟

آقای هاشمی شاهرودی - حالا ما آن یکی دو ماه را گفتیم عیبی ندارد.

آقای کدخدائی - نه، همیشه این طوری است؛ همیشه تا تیرماه است.

آقای ابراهیمیان - یعنی با این مصوبه، الآن عرفاً اسمش بودجه‌ی سالانه نیست.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، با این مصوبه، دیگر اسمش بودجه‌ی سالانه نیست، ولی در آنجاها [= تا یکی دو ماه بعد از سال]، می‌شود همچنان آن را بودجه‌ی سالانه دانست.

آقای علیزاده - خیلی خب، حضرات آقایانی که این را خلاف قانون اساسی می‌دانند، رأی بدهند.

آقای کدخدائی - حالا هر طور که آقایان نظر دارند، اعلام کنند. آقایان [اعضایی که

دیروز به مجلس رفته بودند]، دیروز در مجلس نظرشان را اعلام کرده‌اند یا نه؟ این طرح دوفوریتی است.

آقای سوادکوهی - من یکی از خواهش‌هایم در ارتباط با همین بحث مصوبات

دوفوریتی است. ببینید؛ قانون اساسی می‌گوید وقتی ما در ارتباط با طرح‌هایی مثل این مورد که فوریت دارد، در مجلس حاضر می‌شویم، خب نظرم را هم باید ابراز کنیم.^(۱) ما در آنجا بدون مشاوره، نه می‌توانیم چیزی را به عنوان نظر شورای نگهبان

۱. اصل نود و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: «اعضای شورای نگهبان به منظور تسریع در کار می‌توانند هنگام مذاکره درباره لایحه یا طرح قانونی در مجلس حاضر شوند و مذاکرات را استماع کنند. اما وقتی طرح یا لایحه‌ای فوری در دستور کار مجلس قرار گیرد، اعضای شورای نگهبان باید در

- ابراز کنیم، نه می‌شود به یک نفر گفت که شما برو نظر شورا را این‌طور القا کن.
- آقای کدخدائی** - حالا به هر حال، شما در آنجا نظر خودتان را بگویید، بعد ...
- آقای علیزاده** - حالا این بحث را کنار بگذارید. حضرات آقایانی که این ماده واحده را خلاف اصل (۵۲) می‌دانند، رأی بدهند.
- آقای هاشمی شاهرودی** - بله، ما رأی می‌دهیم.
- آقای اسماعیلی** - من هم رأی می‌دهم.
- آقای سوادکوهی** - برای مغایرت با اصل (۵۲) رأی می‌گیرید؟
- آقای یزدی** - این مصوبه خلاف قانون اساسی است، ولی حالا بالاخره مشکل دولت را چه کار می‌کنید؟
- آقای هاشمی شاهرودی** - از راه دیگری حل کنند. راه‌های دیگری هم هست.
- آقای سوادکوهی** - بله، راه‌های دیگری هم دارند.
- آقای علیزاده** - حاج‌آقا، شما رأی دادید؟
- منشی جلسه** - (۵) تا رأی دارد.
- آقای یزدی** - این‌جوری یک مشکل برای کشور به وجود می‌آید.
- آقای هاشمی شاهرودی** - حاج‌آقا، مشکل را یک‌طور دیگری حل کنند. چند تا رأی دارد؟
- آقای مدرسی یزدی** - من واقعیتش نمی‌فهمم.
- منشی جلسه** - حاج‌آقای یزدی رأی دادند؟
- آقای موسوی** - بله.
- منشی جلسه** - (۶) تا رأی دارد. حاج‌آقا [جنتی]، شما هم رأی دارید؟ (۷) تا رأی شد.
- آقای کدخدائی** - (۷) تا رأی چه کسانی هستند؟
- منشی جلسه** - حاج‌آقای جنتی، حاج‌آقای یزدی ...
- آقای کدخدائی** - حاج‌آقای یزدی که رأی ندادند، رأی دادند؟
- آقای هاشمی شاهرودی** - چرا؛ رأی دادند.
- آقای یزدی** - من رأی می‌دهم. از نظر ظاهر، خلاف قانون اساسی است.
- آقای هاشمی شاهرودی** - بله، خلاف قانون اساسی است.

آقای یزدی - اما مشکل را چگونه حل کنند؟

آقای هاشمی شاهرودی - حاج آقای یزدی، حل آن مشکل راه‌های دیگری دارد.

آقای کدخدائی - ولی از جهت ظاهری هم خلاف قانون اساسی نیست. حالا آقایان تصمیم بگیرند.

آقای مدرسی یزدی - حالا اگر خلاف می‌بینید، پای حرفتان بایستید.

آقای ابراهیمیان - باید بودجه‌ی امسال را درست کنند.

آقای هاشمی شاهرودی - بله.

آقای ابراهیمیان - قانون بودجه را با ارائه‌ی متمم بودجه اصلاح کنند.

آقای هاشمی شاهرودی - خیلی راه حل دارد. حالا در مورد آن می‌توانیم بعداً بحث کنیم.

منشی جلسه - حاج آقای علیزاده، تقریر ایراد را هم بفرمایید.

آقای هاشمی شاهرودی - حالا اتفاقاً به نظر من، این رأی شورای نگهبان بین حقوقدان‌ها خیلی جلوه می‌کند. به نظر من، این مخالفت شورای نگهبان، خیلی خوب شد. این مصوبه، راه اساسی برای حل مشکل دولت نیست؛ راه‌های دیگری برای حل این مشکل هست. خیلی راه دارد. راه‌های زیاد دیگری برای حلش هست.

آقای کدخدائی - این مصوبه، بودجه را تغییر نمی‌دهد. حالا آقایان رأی گرفتند؛ ولی این مصوبه فقط حساب و کتاب‌هایشان را می‌گوید که تا این تاریخ انجام بشود.

آقای هاشمی شاهرودی - این مصوبه، تغییر بودجه است.

آقای کدخدائی - نه، بودجه را تغییر نمی‌دهد.

آقای هاشمی شاهرودی - چرا؛ تعهد و پرداخت، هر دو را گفته است.

آقای اسماعیلی - بله، این مصوبه تعهد و پرداخت را دارد می‌گوید؛ یعنی تا الآن تعهد نکرده، پرداخت هم نکرده است. بعد، الآن دولت پولدار شده است، مجلس می‌گوید بیا پرداخت کن!

آقای کدخدائی - خب الآن هم همین است.

آقای هاشمی شاهرودی - این مصوبه، هم تعهد و هم پرداخت را گفته است.

آقای اسماعیلی - یعنی الآن در سال ۱۳۹۶، می‌خواهند قانون بودجه ۱۳۹۵ را اجرا کنند! این طوری که نمی‌شود.

آقای هاشمی شاهرودی - واقعاً خلاف قانون اساسی است.

آقای علیزاده - پس این را هم بنویسیم که چون هم شامل تعهد و هم شامل پرداخت می‌شود، اشکال دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - بله.

آقای علیزاده - قبلاً [در مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور] اجازه‌ی ما در مورد «پرداخت» نبوده است؛ در مورد «تعهد» هم نبوده است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، این طرح هم تعهد است، هم پرداخت است؛ هر دو را در این مصوبه آورده‌اند. اصلاً زمان بودجه را یک سال و نیم کرده‌اند، این یعنی چه؟! **منشی جلسه** - حاج آقا، ببینید این متن خوب است: «نظر به اینکه طبق اصل (۵۲) قانون اساسی بودجه‌ی کل کشور سالانه است، لذا مصوبه ...»

آقای علیزاده - «... و مصوبه‌ی مذکور هم شامل تعهد و هم شامل پرداخت می‌شود ...»

آقای مؤمن - «... به موجب اینکه مصوبه مذکور هم تعهد و هم پرداخت را می‌گوید ...» **آقای علیزاده** - بله.

آقای هاشمی شاهرودی - «... و مهلت تعهد و پرداخت را یک سال و نیم کرده است، خلاف قانون اساسی است.»

آقای علیزاده - بله، «... بیش از یک سال قرار داده است ...»

آقای مؤمن - «... یک سال و نیم کرده است.»

آقای مدرسی یزدی - در اینجا، نه سقف بودجه را عوض کرده‌اند و نه مصرف بودجه را عوض کرده‌اند، بلکه فقط یک چیزی اتفاق نیفتاده است که خب واقعاً نمی‌شود گفت این بودجه‌ی سالانه خراب شده است.

آقای هاشمی شاهرودی - عجب حرفی است! مهلت تعهدش را تمدید کرده است. در مصوبه، دادن اعتبار را [برای بعد از سال مالی بودجه] تعهد کرده است.

آقای اسماعیلی - بله، زمانش را عوض کرده‌اند.

آقای ابراهیمیان - با این مصوبه، ظرف زمانی بودجه را تغییر داده‌اند.

آقای اسماعیلی - بله، زمان بودجه را عوض کرده‌اند.

آقای مدرسی یزدی - آن چیزی هم که تمدید کرده‌اند، بخشی از بودجه است.

آقای هاشمی شاهرودی - عجب حرفی است! سقف بودجه که با سالانه بودن منافات ندارد.

آقای مدرسی یزدی - من خوشم می آید که آقایان به ایراد این مصوبه رأی بدهند، اما فی الواقع دلم می خواهد که رأی آقایان محکم باشد. اما به نظر من ایرادی ندارد.

آقای هاشمی شاهرودی - مجلس با وضع این قوانین با دولت توافق می کند و در واقع، داریم با قانون اساسی بازی می کنیم. این طوری که درست نیست! مدام سر قانون اساسی را کج می کنیم و خرابش می کنیم. این که معنا ندارد.

آقای مدرسی یزدی - عیبی ندارد. اگر شما ایرادی را احراز می کنید، ایراد بگیرید و هر صلابتی که دارید، خرج بکنید.

آقای هاشمی شاهرودی - اصلاً شورای نگهبان باید صلابت به خرج بدهد.

آقای علیزاده - پس به بند (ب) اشکال نمی گیرید؟

آقای هاشمی شاهرودی - نه، بند (ب) درست است.

آقای اسماعیلی - نه.

آقای علیزاده - پس فقط می گویند بند (الف) ایراد دارد. بند (پ) چطور؟

آقای هاشمی شاهرودی - همه‌ی مصوبه خلاف قانون اساسی می شود دیگر، اما اصل مصوبه بند (الف) است.

آقای اسماعیلی - [بند (ب) ماده واحده این است: «ب- استفاده از اوراق اسناد خزانه اسلامی در کلیه مصارف مربوط به طرح‌ها و پروژه‌های مربوطه از جمله تملک اراضی بلامانع است.»]

آقای علیزاده - پس فقط همان بند (الف) ایراد دارد.

آقای اسماعیلی - نه، اگر منظور بند (ب) هم استفاده از اوراق در همان فاصله‌ی زمانی است، باز هم مبنیاً [بر اشکال بند (الف)، دارای ایراد] می شود.

آقای هاشمی شاهرودی - بند (ب) هم مانند بند (الف) می شود؛ یعنی دارد تعهد ایجاد می کند؛ یعنی باید اسناد جدید صادر کند و تعهد هم بکند. باز مانند همان بند (الف) می شود.

آقای اسماعیلی - بله، عین همان می شود.

آقای هاشمی شاهرودی - همان طوری می شود؛ چون اشکال تعهد و پرداخت در این بند هم هست.

آقای علیزاده - بله، پس بگویند ماده واحده اشکال دارد. ما که رأی ندادیم؛ ولی این

آقایانی که رأی دادند، منظورشان این است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، همین طور است.

آقای یزدی - همین مقداری که دولت در این مصوبه تعهد می‌دهد، مربوط به هزینه‌های جاری است که نصف بودجه را تشکیل می‌دهد.

آقای هاشمی شاهرودی - قطعاً این مصوبه درست نیست. کم و زیاد بودن هزینه‌های جاری فرقی ایجاد نمی‌کند. دستور بعدی را بخوانید.

آقای یزدی - حالا فرض بفرمایید یک مورد یا دو موردش که مثلاً مصلحتی در آن باشد، [قابل انجام است].^(۱)

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۲۵ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۲۸۵/۳۳۵۶۴ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸، طرح دوفوریتی تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب جلسه مورخ بیست و هفتم تیرماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - دستور بعدی «طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)»^(۱) است. اولین مورد در نظر شورا [= نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان] نسبت به مصوبه‌ی مرحله‌ی قبل، تذکر بوده است: «۱- در ماده (۸) موضوع اصلاح ماده (۲۸)، عبارت «هیئت رئیسه اتاق اصناف» از این جهت که مشخص نیست منظور «هیئت رئیسه اتاق اصناف ایران» است یا

۱. طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران که در ابتدا با عنوان «طرح یک فوریتی اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و اصلاحات بعدی آن» در شهریورماه ۱۳۹۵ به مجلس تقدیم شده بود، سرانجام در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۲۰۲/۹۲۳۵۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ به شورای نگهبان ارسال شد. این مصوبه، در مجموع سه مرحله بین شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی رفت و برگشت داشته است. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ و در مرحله‌ی دوم در جلسات مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ و ۱۳۹۶/۲/۲۰ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌های شماره ۹۵/۱۰۰/۵۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ و ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۰ مجلس، این مصوبه در مرحله‌ی سوم رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۲۰۳۱ مورخ ۱۳۹۶/۵/۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

۲. جزء دوم بند (الف) ماده (۸) طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، موضوع اصلاح ماده (۲۸) این قانون مصوب ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸- ماده (۲۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف- بند (۱) ماده به شرح زیر اصلاح می‌شود:

اول - ...

دوم- بعد از عبارت «رئیس سازمان نظام پزشکی ایران»، عبارت «رئیس سازمان نظام مهندسی کشور و اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی و هیئت رئیسه اتاق اصناف، مدیران کل و سرپرستان ادارات کل ستادی مجلس شورای اسلامی» اضافه می‌شود.»

«هیئت رئیسه اتاق اصناف شهرستان»، ابهام دارد که مناسب است روشن شود.»
آقای هاشمی شاهرودی - کلمه‌ی «ایران» به «هیئت رئیسه اتاق اصناف» در این مصوبه، اضافه شده است. فقط کلمه‌ی «ایران» اضافه شده است.

آقای علیزاده - ایرادی ندارد.

منشی جلسه - بله، به این صورت اصلاح کرده‌اند: «در جزء دوم بند (الف) ماده (۲۸) قانون، کلمه «ایران» پس از عبارت «هیئت رئیسه اتاق اصناف» اضافه می‌شود.»
 ایراد بعدی ما [در نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان] این بوده است: «در ماده (۱۶) موضوع اصلاح ماده (۶۱)،^(۱) علی‌رغم اصلاح به‌عمل آمده، ایراد سابق این شورا^(۲) کماکان به قوت خود باقی است.» که الآن مجلس کل این [تبصره (۳) ماده (۶۱)] را حذف کرده است.

آقای علیزاده - خیال ما را راحت کردند!

آقای کدخدائی - وقتی حذف می‌شود یعنی چه می‌شود؟ یعنی قوه‌ی قضائیه نمی‌تواند به شکوائیه‌ی داوطلبان رسیدگی کند؟

آقای اسماعیلی - بله، این یک کمی بحث دارد.

آقای هاشمی شاهرودی - بر طبق قوانین عمومی دیگر عمل می‌شود.

آقای ابراهیمیان - بله، یعنی به عموماًت محول شده است.

آقای هاشمی شاهرودی - بله، قوه‌ی قضائیه طبق قوانین عمومی رسیدگی می‌کند.

۱. ماده (۱۶) طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، موضوع اصلاح ماده (۶۱) این قانون مصوب ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۶- سه تبصره به ماده (۶۱) قانون به شرح زیر الحاق و شماره تبصره‌ها اصلاح می‌شود:
 تبصره ۱- ...

تبصره ۳- آرای صادره از مراجع صالح قضایی در اجرای اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) قانون اساسی در خصوص رسیدگی به شکوائیه داوطلبان بعد از تأیید صحت انتخابات و اعلام نتیجه منطبق بر مواد (۵۵) و (۵۶) این قانون، تأثیری در فرآیند و نتیجه انتخابات ندارد.»

۲. بند (۳) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ مجلس شورای اسلامی: «۳- در ماده (۱۶) موضوع اصلاح ماده (۶۱)، اطلاق تبصره (۳) نسبت به عدم تأثیر رسیدگی مراجع قضایی در انتخابات، مغایر اصل (۱۵۶) قانون اساسی شناخته شد.»

منشی جلسه - مورد بعدی هم [در نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان] تذکر بوده است: «۲- به تذکر بند (۲) سابق این شورا^(۱) نیز توجه نشده است که مناسب است اصلاحات لازم در این خصوص انجام شود». مجلس این طور اصلاح کرده است: «بندهای (۳) و (۴) ماده الحاقی^(۲) حذف می شود».

آقای هاشمی شاهرودی - موضوع تذکر را حذف کرده اند.

آقای عزیزاده - خیلی خوب.

آقای هاشمی شاهرودی - خیلی خوب، این مصوبه هم تمام شد.

آقای کدخدائی - آقای چمران [رئیس شورای اسلامی دوره چهارم شهر تهران] هم یک نامه ای نوشته اند که البته حالا دیگر موضوعش منتفی است و مربوط به مرحله ی

۱. بند (۲) تذکرات مندرج در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ مجلس شورای اسلامی: «۲- در صدر این ماده دو قانون مورد نسخ قرار گرفته و در ذیل آن برخی از احکام این قوانین از شمول حکم مزبور مستثنی گردیده اند. استثنائات مذکور در بندهای (۳) و (۴) در شمول عناوین قانونی مذکور قرار ندارند تا از شمول نسخ این قوانین مستثنی باشند. با این توضیح که «قانون الحاق موادی به قانون انتخابات شوراهای اسلامی کشور» (مصوب ۱۳۷۰/۲/۳) بند (۳) یک قانون مستقل است و در ذیل قوانین مذکور در صدر ماده قرار نمی گیرد که در بند (۳)، ماده (۲) آن از شمول استثناء خارج باشد. همچنین قانونی تحت عنوان «قانون تفسیر قانون انتخابات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۷۰/۵/۶» وجود ندارد. بلکه در این حوزه دو قانون می تواند مدنظر مجلس باشد: اول، «قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات (مصوب ۱۳۷۰/۵/۶)» و دیگری، «قانون تفسیر قانون الحاق ماده واحده به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۵/۶» که هیچ کدام از این قوانین نیز در زمره دو عنوان قانونی مذکور در صدر این ماده قرار نمی گیرند».

۲. ماده الحاقی طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده الحاقی - قانون اصلاح پاره ای از مواد قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۹/۱ و قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ و اصلاحات آن مصوب ۱۳۶۹ و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها به استثناء موارد زیر نسخ می گردند:

۱- مواد (۱۱)، (۱۴)، (۱۷)، (۱۸) و (۲۰) مصوب ۱۳۶۱/۹/۱

۲- مواد (۴۱)، (۴۵)، (۵۵)، (۷۳) و (۷۴) مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹

۳- ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون انتخابات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۷۰/۲/۳

۴- قانون تفسیر قانون انتخابات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۷۰/۵/۶».

اول بررسی این مصوبه است. در واقع می‌گویند با این دوره‌ی تصدی که در این مصوبه در نظر گرفته‌اند، مدت تصدی شوراهای این دوره که الآن دوره‌ی چهارم است، کمتر از چهار سال می‌شود.^(۱)

آقای ابراهیمیان - خیلی کمتر می‌شود؟

آقای کدخدائی - آقای چمران می‌گوید اگر این قانون بخواهد اجرا بشود، طول دوره‌ی شورای چهارم کمتر از چهار سال می‌شود.

آقای علیزاده - کدام قانون؟

آقای اسماعیلی - همین مصوبه.

آقای کدخدائی - همین مصوبه‌ای که بررسی کردیم. ایشان اصرارشان این بود که دوره‌شان کمتر از چهار سال می‌شود.

آقای ابراهیمیان - حالا اگر طول این دوره کمتر بشود، چطور می‌شود؟

آقای علیزاده - اگر دوره‌ی شورای اسلامی چهارم از چهار سال کمتر بشود، چه می‌شود؟

آقای ابراهیمیان - اصلاً کمتر از چهار سال هم نمی‌شود.

آقای کدخدائی - چرا؛ آقای چمران می‌گوید از چهار سال کمتر می‌شود.

آقای ابراهیمیان - اینجا در قانون اساسی که «چهار سال» نیامده است.

آقای علیزاده - قانون اساسی که برای شوراهای اسلامی شهر و روستا مدت تعیین نکرده است.

آقای اسماعیلی - نه، علتش این است که برای این شورا، برای تصدی به مدت چهار سال رأی گرفته‌اند.

آقای کدخدائی - در قانون اساسی، «چهار سال» که آمده است.

آقای علیزاده - نه.

آقای کدخدائی - در قانون اساسی مدت ندارد؟ «چهار سال» را نداریم؟!

۱. ماده (۳) موضوع ماده (۱) طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳- دوره فعالیت شوراهای اسلامی شهر و روستا از تاریخ تشکیل، چهار سال می‌باشد که یک ماه پس از برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا شروع می‌شود و چهار سال بعد خاتمه می‌یابد.»

آقای عزیزاده - نه، در قانون اساسی ننوشته است که دوره‌ی شوراهای چند سال است.
آقای اسماعیلی - نه، بحث آقای چمران این است که مردم به شوراهای اسلامی برای
تصدی به مدت «چهار سال» رأی داده‌اند.

آقای عزیزاده - قبلاً مدت عضویت در شوراهای دو سال بود،^(۱) بعداً آن را به چهار سال
تغییر دادند.

آقای اسماعیلی - می‌گویند وقتی برای شورای چهارم به مدت چهار سال رأی گرفتیم،
حالا اگر یک ماه کم بشود، صحیح نیست. این طوری می‌گویند.

آقای ابراهیمیان - نه، به نظر مشکالی ندارد.

آقای کدخدائی - حالا این مصوبه هم یک چیزی مثل همین تمدید بودجه است.^(۲)
مشکل خاصی ندارد.

آقای اسماعیلی - پس اگر مثل مصوبه‌ی تمدید بودجه است، اشکال دارد.

آقای عزیزاده - اگر مثل آن باشد، اشکال دارد!

آقای کدخدائی - نه، اشکالی ندارد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آخر این چهار سال در قانون عادی
آمده است.

آقای هاشمی شاهرودی - نه، اشکالی ندارد. ولش کنید.

آقای عزیزاده - حالا اعضای شوراهای این دوره، یک ماه دیگر هم در شورا باشند.

آقای کدخدائی - اینها از این جهت می‌گویند طول دوره کم نشود، چون می‌خواهند
تسویه حساب‌هایشان را انجام بدهند. مشکیشان این است.

آقای اسماعیلی - حالا کمک بکنیم تا کارهایشان انجام بشود.

آقای کدخدائی - ان‌شاءالله به نحو دیگری به آنها کمک بشود.

۱. ماده (۳) قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱/۹/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده
۳- مدت اعتبار شوراها دو سال می‌باشد.»

۲. منظور گوینده، مباحث اعضای شورای نگهبان در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ در خصوص «طرح
تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب
۱۳۹۶/۴/۲۷ مجلس شورای اسلامی» است که در آن در خصوص مهلت اجرای قانون بودجه و تمدید
آن بحث می‌شود و سرانجام، اعضای شورای نگهبان آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی
نمی‌دانند.

آقای اسماعیلی - بله، به آنها کمک کنیم تا این کارها هم انجام بشود دیگر.

آقای علیزاده - ما که کمکی از دستمان بر نمی‌آید.

آقای سوادکوهی - شاید منظور آقای چمران تفسیر است. احياناً ایشان تفسیر قانون را نمی‌خواهد؟

آقای کدخدائی - نه، منظور ایشان همین مصوبه است.

آقای علیزاده - حالا اگر قانون [عادی] را رعایت نکردند، مگر ما به عنوان شورای نگهبان می‌توانیم مداخله بکنیم؟! خلاف قانون اساسی که نیست.

آقای کدخدائی - به هر حال این بحث برای آن مرحله‌ی اول بررسی این مصوبه است که مدت زمان عضویت و این موارد را داشت. الان دیگر از آن مواد، عبور کرده‌ایم.

آقای سوادکوهی - بله.

آقای علیزاده - بله.

آقای مدرسی یزدی - مدت تصدی این دوره شوراهای، تا ۱۲ مرداد است.

آقای علیزاده - خیلی خوب.^(۱)

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۲۰۳۱ مورخ ۹۶/۵/۴ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۲۰۲/۳۱۷۰۹ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۵ و پیرو نامه شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰، طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیستم تیرماه یکهزار و سیصد و نود و شش به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به‌عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص)
منشی جلسه - دستور بعدی «اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص)»^(۱) است.

آقای عزیزاده - خب الآن آقایان این اساسنامه را مطالعه فرموده‌اند؟

آقای مدرسی یزدی - باید کل اساسنامه را یک بار اینجا بخوانیم. اساسنامه است دیگر.
آقای عزیزاده - بخوانید.

آقای مؤمن - در قم [=مجمع مشورتی فقهی] خوانده شده است.

آقای مدرسی یزدی - بله، آنجا بررسی شده است، ولی ما باید یک بار آن را بخوانیم.
آقای مؤمن - در قم خوانده شده است و نظراتی هم داده‌اند. دو تا ایراد هم ظاهراً گرفته‌اند.

آقای سوادکوهی - یک نفر نظراتشان را بخواند.

آقای عزیزاده - بله، بخوانید.

آقای شبزنده‌دار - شرط اسلام و امانت یا وثاقت را [برای هیئت مدیره لازم دانسته‌اند].

آقای عزیزاده - حالا یک بار بخوانید. نظر حاج‌آقای مدرسی این است که همه‌ی اساسنامه را بخوانیم. قبلاً همه را نمی‌خواندیم. فقط آنجاهایی را که ایراد داشتیم، می‌خواندیم.

آقای مؤمن - بله.

منشی جلسه - مجمع مشورتی فقهی به ماده (۱۷) و (۲۲) ایراد گرفته است.

آقای مؤمن - بله.

۱. اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص) در تاریخ ۱۳۹۶/۳/۲۱ به تصویب هیئت وزیران رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۸۵) قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۵۴۳۱۷/۳۴۸۹۳ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۷ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸، نظر خود مبنی بر عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۱۱ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به هیئت وزیران اعلام کرد.

آقای علیزاده - آقایان مطالعه فرمودند؟

آقای سوادکوهی - الان کدام اساسنامه‌ی مربوط به قشم را می‌فرمایید؟

آقای علیزاده - اساسنامه‌ی شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم.

منشی جلسه - دو تا دستور در مورد قشم است. الان شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت

انسانی و استاندارد قشم را بررسی می‌کنیم.^(۱)

آقای علیزاده - مجمع مشورتی فقهی قم در مورد این اساسنامه نظر داده‌اند.

آقای جنتی - نظری که مجمع قم داده است، چیز تازه‌ای نیست. همان نظر همیشگی

سابق است.^(۲)

آقای علیزاده - ماده (۱۷) را بخوانید ببینیم چیست تا بگوییم ایراد درست است یا نه.

آقای جنتی - این ماده که شرط وثاقت و اسلام و اعتقاد را ذکر کرده است.

آقای شب‌زنده‌دار - فقط شرط وثاقت و امانت را ذکر کرده است؛ اسلام و ایمان را

نیآورده است.

آقای علیزاده - آقا، ماده (۱۷) را بخوانید.

آقای مدرسی یزدی - ماده (۱۸)^(۳) شرط وثاقت را ذکر نکرده است، اما این ماده (۱۷)

هم شرط وثاقت و هم شرط امانت را نوشته است. خب ماده (۱۷) شرط دارا بودن

وثاقت را گفته است دیگر.

آقای ابراهیمیان - ماده (۱۷) گفته است شرطش را داشته باشند.

آقای مدرسی یزدی - گفته است باید دارای وثاقت و امانت باشند.

۱. در این جلسه دو اساسنامه مربوط به قشم پشت سر هم بررسی می‌شود و نظر مجمع مشورتی فقهی قم در مورد هر دو اساسنامه در یک گزارش آمده است.

۲. برای مثال می‌توان به نظر کارشناسی مجمع مشورتی فقهی به شماره ۹۴/ف/۱۱۱ مورخ ۱۳۹۴/۱/۲۵ در خصوص اساسنامه شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ماکو (سهامی خاص) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۷ هیئت وزیران اشاره کرد: «لازم است شرط وثاقت و امانت‌داری در اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل و بازرس ذکر شود تا خلاف شرع لازم نیاید.»

۳. ماده (۱۸) اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص) مصوب ۱۳۹۶/۳/۲۱ هیئت وزیران: «ماده ۱۸- اعضای هیئت مدیره در اولین نشست یک نفر از بین خود به عنوان رئیس و یک نفر را به عنوان نایب‌رئیس برای مدتی که بیش از مدت عضویت در هیئت مدیره نباشد، انتخاب می‌کنند.»

آقای عزیزاده - ماده (۱۷) چیست؟

منشی جلسه - «ماده ۱۷- شرکت به وسیله هیئت مدیره‌ای متشکل از سه یا پنج نفر (با قید دوسوم موظف) که از میان افراد دارای شرط وثاقت و امانت با پیشنهاد رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد تجاری- صنعتی قشم و تصویب مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند، اداره می‌شود و تا زمان انتخاب هیئت مدیره جدید در سمت خود باقی خواهند ماند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.»

آقای عزیزاده - این ماده صریحاً شرایط را گفته است دیگر.

آقای شبزنده‌دار - با توجه به وظایف و اختیاراتی که در ماده (۲۱)^(۱) اساسنامه داده‌اند، باید امانت و وثاقت و ایمان داشته باشند.

آقای مؤمن - بله؛ یعنی ماده (۱۷) باید بگوید: «از میان افراد دارای وثاقت و امانت و ایمان». نظر آقایان مجمع مشورتی فقهی را ببینید؛ می‌گویند: «بررسی: نظر بعضی از اعضا این بود که اطلاق اعتبار خصوص شرط وثاقت و امانت و عدم اعتبار شرط اسلام و ایمان خلاف شرع می‌باشد. توضیح اینکه با توجه به ماده (۲۱) اساسنامه خصوصاً بند (و) و (ز)، عدم وجود شرط اسلام و ایمان در هیئت مدیره ممکن است منجر به جفا و ظلم در حق مسلمانان و مؤمنین گردیده و مسلماً پیشنهاد و

۱. ماده (۲۱) اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم مصوبه ۱۳۹۶/۳/۲۱ هیئت وزیران: «ماده ۲۱- اختیارات و وظایف هیئت مدیره به شرح زیر است:

الف- ...

د- تهیه آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی در چارچوب آیین‌نامه مالی، معاملاتی سازمان‌های مناطق آزاد تجاری- صنعتی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۹۰۹/ت/۴۸۲۱۷ک مورخ ۱۳۹۲/۱/۳۱ و آیین‌نامه اداری و استخدامی شرکت و ارائه آنها به مجمع عمومی به منظور تصویب در شورای عالی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی

ه- تهیه و تدوین بودجه و تنظیم گزارش مالی سالانه شرکت و پیشنهاد نحوه تقسیم سود به مجمع عمومی

و- تدوین آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مورد نیاز شرکت و پیشنهاد آن به مجمع عمومی

ز- پیشنهاد نحوه سرمایه‌گذاری یا مشارکت در خصوص موضوع شرکت به مجمع عمومی

ح- ...»

آیین‌نامه‌ای که توسط شخص غیر مسلمان و حتی غیر مؤمن تدوین شود، دارای ایراد می‌باشد»^(۱)

آقای سوادکوهی - حضرت آیت‌الله شب‌زنده‌دار، این ماده (۲۴) اشکالی نداشت؟ از این جهت که به طور کلی به قانون تجارت ارجاع داده است. این ماده (۲۴)، از این جهت ایرادی ندارد؟

آقای شب‌زنده‌دار - مجمع فقهی که به آن اشکالی نگرفته است؛ چون به مواد خاصی از قانون که [در شورای نگهبان آنها را بررسی کرده‌ایم، ارجاع داده‌اند].

آقای سوادکوهی - نه، ارجاع به مواد (۱۳۷) و (۲۳۲) قانون تجارت که گفته شده است،^(۲) ولی ماده (۲۴) به کل قانون تجارت ارجاع داده است. این اشکالی ندارد؟
آقای مدرسی یزدی - کجا را می‌فرمایید؟

آقای سوادکوهی - ببینید؛ ماده (۲۴) به صورت کلی گفته است: «بر طبق قانون تجارت»

آقای مدرسی یزدی - نه، ببینید؛ منظور از ارجاع در این ماده یک جاهای خاصی از قانون تجارت است. اتفاقاً من تیک زده بودم، ولی ایراد نگرفتم. ماده (۲۴) این است: «ماده ۲۴ - مجمع عمومی عادی هر سال یک یا چند بازرس (حسابرس) را از بین سازمان حسابرسی و یا حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی موضوع قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی - مصوب ۱۳۷۲ - انتخاب می‌کند تا بر طبق قانون تجارت و این اساسنامه به وظایف قانونی خود عمل کنند. انتخاب مجدد بازرس یا بازرسان بلامانع است.»

۱. نظر کارشناسی مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان، شماره ۱۳۱/ف/۹۶ مورخ ۱۳/۴/۱۳۹۶، قابل مشاهده در نشانی زیر: yon.ir/5ZFp1

۲. ماده (۲۷) و (۲۸) اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسان و استاندارد قشم مصوبه ۱۳۹۶/۳/۲۱ هیئت وزیران: «ماده ۲۷ - هیئت مدیره شرکت باید پس از انقضای هر سال مالی که از اول فروردین‌ماه تا پایان اسفندماه هر سال است، طبق ماده (۲۳۲) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت - مصوب ۱۳۴۷ - صورت دارایی و دیون، همچنین ترازنامه و حساب عملکرد سود و زیان شرکت را به ضمیمه گزارشی درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت طی آن سال مالی تنظیم نماید. ... ماده ۲۸ - هیئت مدیره باید طبق ماده (۱۳۷) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت، حداقل هر شش ماه یک بار خلاصه صورت دارایی و قروض شرکت را تنظیم و به بازرس ارائه دهد.»

حسابرسی طبق قانون تجارت عیبی ندارد.

آقای سوادکوهی - درست است؛ چون گفته است: «به وظایف قانونی خود عمل کنند.»
آقای مدرسی یزدی - نه، گفته است به وظایف قانونی خود برای «حسابرسی» عمل کنند، نه چیز دیگر.

آقای سوادکوهی - پس یعنی این نمونه ارجاع دادن‌های کلی به قانون تجارت مشکلی ندارد؟
آقای مدرسی یزدی - نه، ارجاع مربوط به حسابرسی قانون تجارت ایرادی ندارد.
آقای سوادکوهی - ارجاع به مواد (۱۳۷) و (۲۳۲) قانون تجارت هم که مشکلی نداشت.
آقای مدرسی یزدی - نه، این دو ماده هم مربوط به بازرسی و حسابرسی است.

آقای جنتی - ایرادهای مجمع فقهی همین بود؟
آقای مؤمن - بله دیگر، آقایان ایرادش را گفتند. مواد (۱۷) و (۲۴) همین است که خواندیم.

آقای مدرسی یزدی - ظاهراً ایراداتی را که مجمع فقهی گفته است، کسی از آقایان وارد نمی‌داند. البته من حاشیه‌ی بند (ک) ماده (۴) یک چیزی نوشته‌ام.
آقای جنتی - الان آن ایراد ماده (۱۷) که مجمع گرفته بود، چه شد؟
آقای مدرسی یزدی - کسی ایراد نگرفت دیگر.

آقای علیزاده - حضرات آقایانی که این ایراد مجمع فقهی قم را در مورد ماده (۱۷) قبول دارند، بفرمایند. ایراد این است که اگرچه شرط وثاقت و امانت ذکر شده، اما شرط اسلام و ایمان ذکر نشده است. آقایان در مجمع فقهی می‌گویند چون آن افراد متصدی امر می‌شوند، بالاخره ممکن است منجر به جفا و ظلم در حق مسلمانان و مؤمنین بشود.

آقای مدرسی یزدی - طبق قانون باید عمل کنند دیگر. اگر طبق قانون عمل کنند، دیگر ظلم نمی‌شود و الاً موثق نیستند، مؤتمن نیستند.

آقای مؤمن - در نظر مجمع نوشته‌اند: «مسئلاً پیشنهاد و آیین‌نامه‌ای که توسط شخص غیر مسلمان و حتی غیر مؤمن تدوین شود، دارای ایراد می‌باشد.»
آقای مدرسی یزدی - منظور ماده، آیین‌نامه‌ی اجرایی است.

آقای علیزاده - ماده (۱۷) چیست؟ در مورد آیین‌نامه چه می‌گوید؟

آقای مؤمن - همین جا هست دیگر؛ بخوانید.

آقای علیزاده - ماده (۱۷) را یک بار دیگر بخوانید ببینیم چیست؟ (ماده ۱۷ - شرکت

به وسیله هیئت مدیره‌ای متشکل از سه یا پنج نفر (با قید دوسوم موظف) که از میان افراد دارای شرط وثاقت و امانت با پیشنهاد رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی قشم و تصویب مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند، اداره می‌شود و تا زمان انتخاب هیئت مدیره جدید در سِمَت خود باقی خواهند ماند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.» تصویب آیین‌نامه را لابد در بندهای دیگر پیش‌بینی کرده‌اند.

آقای مؤمن - بله، در ماده‌ی مربوط به وظایف هیئت مدیره آمده است.

آقای شب‌زنده‌دار - تنها اشتراط اسلام و ایمان که مانع پیش آمدن این محذور نیست. ممکن است مسلمان باشد، مؤمن هم باشد، شیعه هم باشد، [ولی باز ظلم کند].

آقای مدرسی یزدی - ... ممکن است از کافر هم بدتر باشد.

آقای شب‌زنده‌دار - التزام عملی به اسلام لازم است؛ و آلا مسلمان بودن و مؤمن بودن به تنهایی آن محذور را برطرف نمی‌کند.

آقای مؤمن - یعنی آقای شب‌زنده‌دار ایرادی علاوه بر ایمان و اسلام می‌فرمایند. یعنی هم مؤمن و مسلمان باشد و هم ...

آقای مدرسی یزدی - ... موثق و مؤتمن باشد.

آقای مؤمن - ... واجد عدالت باشد.

آقای علیزاده - ... ملتزم به اسلام باشد.

آقای مدرسی یزدی - همان موثق و مؤتمن خوب است.

آقای مؤمن - حالا نمی‌دانم وثاقت کافی است یا نه. معنای وثاقت، عدالت نیست؟

آقای شب‌زنده‌دار - نه.

آقای مؤمن - حالا بالاخره حاج آقای شب‌زنده‌دار اشکال را توسعه می‌دهند.

آقای شب‌زنده‌دار - خب من در مجمع مشورتی فقهی به این ایراد رأی ندادم. من تأمل داشتم، ولی خب، رأی کافی داشت.

آقای علیزاده - حالا حضرات آقایان فقها به این ایراد رأی می‌دهند که این شرط باید اضافه بشود یا رأی نمی‌دهند؟

آقای جنئی - من تأمل دارم.

آقای یزدی - اشکالشان چیست؟

آقای علیزاده - اشکالشان این است که می‌فرمایند چون اختیارات وسیعی برای هیئت مدیره حتی تهیهی آیین‌نامه و این موارد است، ممکن است که این تصمیماتشان موجب جفا و ظلم به مسلمان‌ها بشود.

آقای مؤمن - می‌گویند به مؤمنین ظلم می‌شود.

آقای علیزاده - بله، می‌گویند موجب جفا و ظلم به مؤمنین می‌شود؛ در نتیجه علاوه بر شرط وثاقت و امانت [مسلمان و مؤمن بودن را قید کنند].

آقای مدرسی یزدی - البته تصویب آیین‌نامه [در صلاحیت هیئت مدیره] نیست؛ پیشنهاد آیین‌نامه است.

آقای محمدرضا علیزاده - خیلی خوب؛ پس اگر این طوری باشد که دیگر ایرادی ندارد. **آقای مدرسی یزدی -** البته فکر کنم پیشنهاد آیین‌نامه است. حالا بگذارید باز ببینیم کجای اساسنامه بود؟

آقای شب‌زنده‌دار - [در بند (و) ماده (۲۱)] تهیهی آیین‌نامه آمده است.

آقای مدرسی یزدی - کجا نوشته است؟ [در بند (د) ماده (۲۱) اساسنامه] گفته است در چارچوب آیین‌نامه‌های دولت.

آقای شب‌زنده‌دار - [بند (و) ماده (۲۱) اساسنامه:] «و- تدوین آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مورد نیاز شرکت و پیشنهاد آن به مجمع عمومی» **آقای مدرسی یزدی -** پیشنهادش با هیئت مدیره است؛ پس خودش تصویب نمی‌کند. فقط پیشنهاد است.

آقای علیزاده - نمی‌دانم. حالا آقایان اگر اشکال دارند، بفرمایند. خیلی خوب، پس رأی نیاورد. ماده‌ی بعدی را که مورد ایراد است، بخوانید.

آقای مؤمن - ماده‌ی بعدی هم ایرادش همین است. این اساسنامه دو تا ایراد داشت. ایراد دوم هم همین ایراد است [که مربوط به ماده (۲۲) است].

آقای مدرسی یزدی - خوب آقایان، آن اشکالی را که در مورد بند (ک) ماده (۴) گفتم، قبول نداشتید؟

آقای علیزاده - نمی‌دانم. ماده (۴) چیست؟

آقای مدرسی یزدی - ماده (۴) گفته است: «ماده ۴- شرکت در چارچوب سیاست‌های ابلاغی شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی جهت تحقق اهداف

خود نسبت به انجام موارد زیر اقدام می‌نماید: ...» از جمله بند (ک) است: «ک- تأمین مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز مرتبط با موضوع فعالیت شرکت از منابع داخلی و خارجی». این بند اطلاق دارد؛ یعنی هر طور خواست می‌تواند برود تجهیزات بیاورد؟! و لهذا می‌گوییم که باید با قید «با رعایت قوانین و مقررات» مقیدش بکنند.

آقای علیزاده - معلوم است با رعایت قوانین و مقررات باید انجام دهد. همین طوری که نمی‌رود این کار را انجام بدهد.

آقای مدرسی یزدی - اگر این طوری است که همه جا معلوم است. اصلاً نفس کشیدن هم باید با رعایت مقررات انجام بشود!

آقای علیزاده - آن کسی که می‌رود مواد اولیه و تجهیزات تأمین کند، نمی‌رود که تو جیبش بریزد و بیاورد. بر اساس مقررات اقدام می‌کند.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال، به نظر من اطلاق دارد. اگر کسی رأی به ایراد می‌دهد، بدهد؛ رأی هم ندهد، مشکلی نیست. صاحب اختیارید.

آقای علیزاده - خب ماده (۲۲) را بخوانید ببینیم چیست.

آقای مؤمن - ماده (۲۲) در مورد مدیرعامل است. همان ایرادی که در ماده (۱۷) نسبت به هیئت مدیره گفت [در مورد مدیرعامل هم گفته‌اند وجود دارد].

آقای شب‌زنده‌دار - ایراد این ماده هم عین ایراد ماده (۱۷) است. ایراد دیگری نبود.

آقای علیزاده - «ماده ۲۲- هیئت مدیره یک نفر را از میان افراد دارای شرط وثاقت و امانت پس از تأیید مجمع عمومی به عنوان مدیرعامل انتخاب می‌کند. مدیرعامل مجری مصوبات هیئت مدیره است و هیئت مدیره می‌تواند برخی از اختیارات یادشده در ماده (۲۱) این اساسنامه را به وی واگذار کند.»

آقای مؤمن - خب آیا منظور این است که هر آدم ناحسابی‌ای هم که باشد برای مدیرعاملی بیاورند!

آقای علیزاده - بله، همان ایراد قبلی است. اگر رأی دارید، بفرمایید. خیلی خب، رأی ندارد.^(۱)

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۱۱ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۵۴۳۱۷/۳۴۸۹۳ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۷، اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص) مصوب جلسه مورخ بیست و یکم خردادماه یکهزار و سیصد و نود و شش هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه منطقه آزاد قشم (سهامی خاص)
منشی جلسه - دستور بعدی، «اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه منطقه آزاد قشم (سهامی خاص)»^(۱) است. نظر مجمع مشورتی فقهی هم پیوست شده است.

آقای مؤمن - در نظر مجمع مشورتی فقهی همان دو ایراد [که به اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص) وارد کرده بودند، در اینجا هم] هست.^(۲)

آقای عزیزاده - خیلی خوب، پس سراغ دستور بعدی برویم.

منشی جلسه - پس هر دو تا اساسنامه تأیید شد؟

آقای عزیزاده - بله دیگر. ما ایرادات مجمع را تأیید نمی‌کنیم. خلاف شرع و قانون اساسی دانسته نشد.

آقای مدرسی یزدی - بله. اللهم صلّ علی محمد و آل محمد.

۱. اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه منطقه آزاد قشم (سهامی خاص) در تاریخ ۱۳۹۶/۳/۲۱ به تصویب هیئت وزیران رسید. این مصوبه مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۸۵) قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۵۴۳۱۷/۳۴۸۹۴ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۷ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸، نظر خود مبنی بر عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۱۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به هیئت وزیران اعلام کرد.

۲. «دو ایراد مذکور در ماده (۱۷) و (۲۲) اساسنامه سابق* در این اساسنامه نیز جاری است.»

* ایرادات مجمع مشورتی فقهی به اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص): «ماده ۱۷: شرکت به وسیله هیئت مدیره‌ای متشکل از سه یا پنج نفر بررسی: نظر بعضی از اعضا این بود که اطلاق اعتبار خصوص شرط وثاقت و امانت و عدم اعتبار شرط اسلام و ایمان خلاف شرع می‌باشد. توضیح اینکه با توجه به ماده (۲۱) اساسنامه خصوصاً بند (و) و (ز)، عدم وجود شرط اسلام و ایمان در هیئت مدیره ممکن است منجر به جفا و ظلم در حق مسلمانان و مؤمنین گردیده و مسلماً پیشنهاد و آیین‌نامه‌ای که توسط شخص غیر مسلمان و حتی غیر مؤمن تدوین شود، دارای ایراد می‌باشد.

ماده ۲۲: هیئت مدیره یک نفر را از میان افراد دارای

بررسی: ایراد مذکور در ماده (۱۷) در این ماده نیز جاری است.» نظر کارشناسی مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان در مورد هر دو اساسنامه، شماره ۹۶/ف/۱۳۱ مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۳، قابل مشاهده در نشانی

آقای کدخدائی - عدم مغایرت تأیید شد.

آقای مؤمن - من به این ایرادات مجمع فقهی رأی می‌دهم.

آقای علیزاده - بله، حاج آقای مؤمن رأی به مغایرت دارد. حاج آقای شب‌زنده‌دار را نمی‌دانم. خیلی خوب، از این اساسنامه هم رد شویم. خوب دستور جلسات امروز تمام شد؟ این هم نامه‌ی آقای چمران است که جناب آقای دکتر کدخدائی توضیح دادند و گفتیم که موضوعش به ما ربطی ندارد.^(۱) و^(۲)

۱. این موضوع به طور مفصل در بررسی طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران در همین جلسه (۱۳۹۶/۴/۲۸) بحث و بررسی شده است.

۲. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۱۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۵۴۳۱۷/۳۴۸۹۴ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۷، اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه منطقه آزاد قشم (سهامی خاص) مصوب جلسه مورخ بیست و یکم خردادماه یکهزار و سیصد و نود و شش هیئت وزیران، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۹۲/۸/۸)

«یکی از چیزهایی که شاید بنده قبلاً هم عرض کرده‌ام... انتشاره‌اکرات شورا است. این خیلی چیز خوبی است... فرض نفرمایید در قانون مجازات ماده چندم این قانون، ممکن است دو نظر مخالف یا سه نظر مخالف وجود داشته باشد. خیلی خوب است که در انتشاره‌اکرات، این نظرات مخالف ذکر شود... یعنی این می‌شود یک مستندی، این یک سابقه‌ای است. این سوابق مهم است. اینکه مثلاً شورای نگهبان بتواند در سال هزار و چهارصد و فلان بگوید که این حکم و این بنا مثلاً در نگاه سال پیش در شورای نگهبان بحث شد و این حرف‌ها گفته شد و این نظر از بحث‌ها درآمد، خود این یک مستند و یک پشتوانه تقویت علمی است برای آرای شورا. بنابراین انتشاره‌اکرات هم به نظر من خیلی خوب است.»



بزهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،

کوچه شهید دهقانی‌نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفکس: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir